Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, October 1, 1991

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 40 (2171) 1991 SPALIS-OCTOBER 1 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416)275-4672

Darbai baigti - darbai prasideda

Smagu žmogui, kai jis jaučiasi ką nors gero atlikęs. Ir juo didesni darbai, juo ir smagumas didesnis. O atlikimas bendrųjų darbų, kuriems reikėjo sutelktinių jėgų mobilizavimo, sukelia ne tik džiaugsmą, bet ir nuo širdies numeta sunkų akmenį: viskas atlikta, to daugiau nebereikės pakartoti.

POKARINĖ išeivija kovoje už Lietuvos laisvę, nors ir besiginčydama dėl pirmenybės bei mandatų, vis dėlto buvo atidariusi reikšmingą "antrąjį frontą", nuolat kreipusį laisvojo pasaulio dėmesį ir labai jau niekintą, pravardžiuotą Kremliaus ir jo patikėtinių pačioje Lietuvoje. Po 51-rių metų pagaliau kova laimėta, ginklai kraunami į archyvus ir muziejus, o iš apkasų kyšo pergalės vėliavos. Su jomis jau reikia išlipti ir po visų triumfo iškilmių pradėti dairytis, kuo ir kaip toliau būsime naudingi savo tėvynei. Šitai nesunku žinoti atsikuriančios Lietuvos gyventojams — jų laisvė, jų darbai, teisės, pareigos ir pasiaukojimai, kad vaikams ir vaikaičiams tėvynė būtų ne tik didvyrių žemė, bet ir šalis, kurioje visi nori gyventi ir mirti. Išeivija betgi, įvairioms laisvinimo veikloms pasibaigus, turės surasti lygiavertį pakaitalą. Kitaip nustotume tam tikros judrios ir jau įsibėgėjusios dalies, be kurios silpnėtų ir pati išeivija. Kas tas pakaitalas, šiandien sunku dar būtų apibrėžti. Išskyrus diplomatinę tarnybą, kuri po permainų savo veiklą konkretizuoja ir tampa valstybingumo dalimi, visi kiti veiksniai, vienaip ar kitaip Lietuvos laisvinimo darbuotėse besireiškę, kaip nebereikalingi likviduosis. Tačiau jų ilgametė patirtis bei pavienių asmenų, ypač išeivijoje subrendusių jaunesniųjų, pasiruošimas, įsitvirtinimas, įtaka užjūriuose bent kurį laiką dar gali būti naudinga besitvarkančiai Lietuvai. Nėra abejonės, kad Lietuvos vyriausybė, kokios sudėties ji ateityje bebūtų, neatsisakys tokios pagalbos.

KAIP VISAS tas išeiviškasis persiorientavimas vystysis, tuo tarpu sunkiau numatyti. Pasigirsta jau šiokių tokių nuogąstavimų, kad įprasta veiksnių trintis ir niekad nesibaigusios varžybos dėl pirmavimo bent iš pradžių dar gali įtakoti naujus užmojus. Tačiau reikia tikėtis, kad Lietuvos poreikių akivaizdoje naujieji išeivijos įsipareigojimai pirmiausia jaus moralinį priklausomumą kamienui, iš kurio natūraliai iškils visoks koordinavimas. Pasenusioms ambicijoms atėjo laikas išnykti. Tiesa, negerovės negali būti užkastos amžiams. Su jomis kovojama, jos aptariamos, smerkiamos, o žiūrėk, ir vėl išlenda viešumon. Kartais atrodo, kad jos net neišvengiamos, o į visuomeninį bei politinį gyvenimą dažnai taip įsisunkia, kad nebežinia, kokio koštuvo reikėtų joms pašalinti. Šitoje vietoje kaip tik ir suklystame, nuomonių skirtingumus bei nesutarimus priskirdami negerovėms. Iš tikrųjų nuomonių išklausymas ir priėmimas, dirbant bendrą darbą, yra pasisekimo laidas. Blogybė yra, kai ambicijos bandomos prakišti nuomonių vardu. Reikėtų atrinkti, atsargiai peržiūrėti, išsijoti, prieš nustatant kas tas, o kas anas. O mums, tiesiant pagalbos ranką Lietuvai, naudingiau būtų bent kurį laiką tapti "nematomais" geradariais, užuot prieš save nešant didžiules ne visada didžių darbų iškabas. Tikrų ar tariamų žygdarbių skambesys gali apkurtinti pozityviai nusiteikusią visuomenę. Reikia ne tik persirikiuoti naujiems uždaviniams, bet ir nusiteikti, kad galėtume jaustis esą mums priklausančiose pozicijose. **Č.S.**

Pasiūlymai Kanados konstitucijai

Ministeris pirm. Brian Mulroney rugsėjo 24 d. parlamento nariams pateikė 28 pasiūlymus Kanados konstitucijai pakeisti, paruoštus konstitucinių reikalų ministerio J. Clarko su specialia komisija. Konstituciją papildančiais pakeitimais norima atstatyti Kanados vienybę ir užtikrinti prancūziškojo Kvebeko pasilikimą federacijoje.

Politinę krizę Kanadoje buvo atnešusi R. Levesque'o įsteigta separatistinė Kvebeko partija, buvusio ministerio pirm. P. E. Trudeau paruošta konstitucija be oficialaus Kvebeko pritarimo ir pernai atmesta ministerio pirm. B. Mulronio Meech Lake sutartis, turėjusi ištaisyti šią klaidą.

Savita bendrija

Dabartiniai pasiūlymai gerokai platesni už tuos, kurie buvo įjungti Meech Lake sutartin, apimantys visą Kanadą. Pracūziškajam Kvebekui pripažįstamos savitos bendrijos teisės, tačiau pabrėžiama, kad tas savitumas tėra susietas su gyventojų daugumos kalba, kultūra ir pilietinių teisių tradicija. Kvebekas taipgi turi pripažinti ir angliškai kalbančios mažumos teises, o angliškoji Kanados dalis – savitumo siekiančias prancūziškąsias mažumas.

Panašios teisės siūlomos ir pirminių Kanados gyventojų eskimų bei indėnų palikuonims. Jiems turi būti suteikta savivalda federacinėje Kanadoje, jų atstovai įsileisti į pertvarkytą senatą. Savivaldos labiausiai siekia indėnai, kurių gentys išsimėčiusios po visą Kanadą. Tad jai pasiruošti ir įgyvendinti reikės beveik viso dešimtmečio. Šiuo pasiūlymu nepatenkinti indėnų vadai, norintys trumpesnio ir greitesnio kelio savivaldon.

Visiems gyventojams yra skirtas konstitucijos papildas, pripažįstantis lygias teises moterims ir vyrams, visų rasių ir kultūrinių grupių atstovams. Į šį papildą įtraukta ir kiekvieno kanadiečio teisė turinti nuosavybę.

Parlamento reforma

Vienas pasiūlymas skiriamas Kanados parlamento reformai, kuri labiausiai paliestų senatą. Norima, kad senatoriai būtų renkami kartu su dabartiniais parlamentarais, kurie iš tikrųjų tėra parlamento atstovų rūmų nariai. Išrinkti senatoriai taptų Kanados provincijų ir teritorijų atstovais. Jų skaičius ir paskirstymas turėtų būti sutartas ateityje. Parlamentarų priimtus įstatymus, kaip ir dabar, reikėtų patvirtinti senatoriams, išskyrus tuos, kurie liečia ad-

(Nukelta į 9-tą psl.)

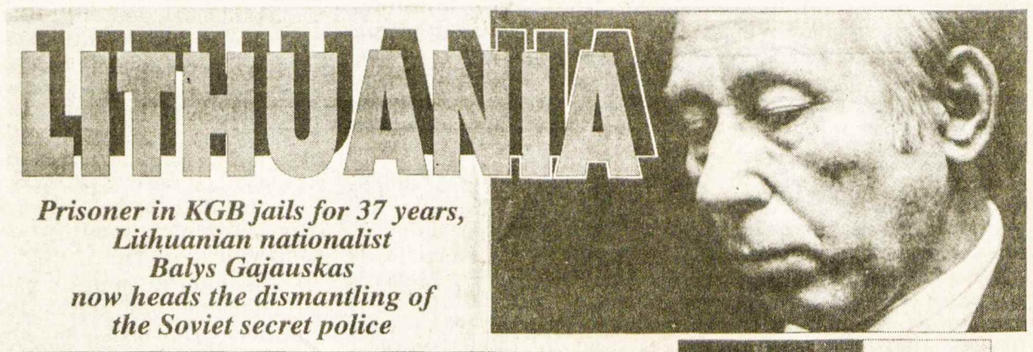

Prisoner in KGB jails for 37 years, Lithuanian nationalist Balys Gajauskas now heads the dismantling of the Soviet secret police

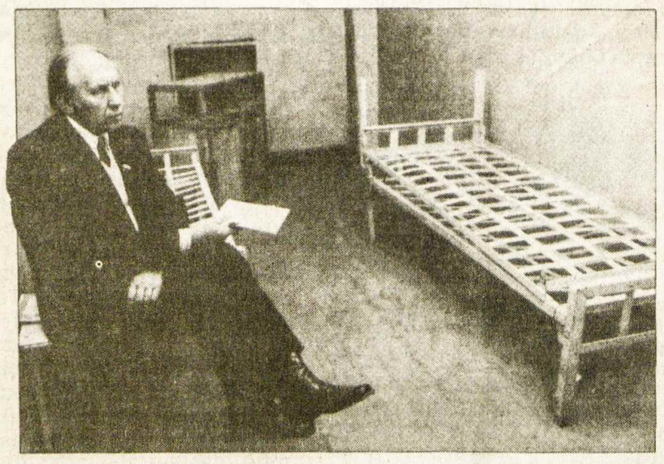

Šias nuotraukas atspausdino dienraštis "The Toronto Sun" 1991.IX.25. Jose matyti Lietuvos parlamento narys BALYS GAJAUSKAS, buvęs ilgametis kovotojas ir kalinys, parlamentinės komisijos pirmininkas KGB veiklai Lietuvoje likviduoti. Nuotraukoje — vienutė, kurioje jis ilgai kalėjo. Dešinėje — nepriklausomos Lietuvos sargybinis buvusiuose KGB rūmuose

Įvestas tiesioginis valdymas Vilnijoje

Paaiškėjus, kad maskvinio perversmo metu kai kurios Vilniaus krašto savivaldos tarybos veikė prieš Lietuvos respubliką, Lietuvos parlamento nutarimu, buvo paleistos

Vadovaudamasi Lietuvos respublikos vietos savivaldos pagrindinio įstatymo 28 straipsniu bei Lietuvos respublikos įstatymu "Dėl administracinių teritorinių vienetų tiesioginio valdymo", Lietuvos aukščiausioji taryba nutarė:

Įvesti Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose šešiems mėnesiams, o Ignalinos rajono Sniečkaus gyvenvietėje vieneriems metams tiesioginį valdymą, remiantis minėtais įstatymais atleisti iš pareigų Vilniaus rajono valdytoją K. Klimašauską, valdytojo pavaduotojus R. Stanišą, S. Majevskį, R. Juknevičių, S. Akanovičių bei valdybos sekretorę G. Moroz, Šalčininkų rajono valdytoją M. Simonavičių, valdytojo pavaduotojus J. Olechnovičių, J. Provlockają, S. Griaznovą bei valdybos sekretorių J. Rybaką, Ignalinos rajono Sniečkaus gyvenvietės viršaitį G. Spaskį, viršaičio pavaduotojus T. Alistratovą ir V. Ščiurovą.

Ryšium su atleidimais, AT įpareigoja Lietuvos vyriausybę nedelsiant paskirti savo įgaliotinius tiesioginio valdymo pareigoms atlikti. Šio valdymo metu sustabdomas minėtuose rajonuose savivaldos įstatymų galiojimas. Šis apribojimas netaikomas Vilniaus ir Šalčininkų rajonų žemesniosios pakopos savivaldybių tarybų veiklai. Taip pat pavedama vyriausybei sudaryti komisiją, kuri ištirtų pareigūnų antikonstitucinę veiklą ir po trijų mėnesių pateiktų Aukščiausiajai tarybai informaciją ir galimybę organizuoti rinkimus į Šalčininkų ir Vilniaus rajonų tarybas. (LIC)

Lenkai nerimsta

Lietuva, kaip skelbia Reuterio agentūra, rugsėjo 23 d. apkaltino lenkų spaudą, užsimančią propaganda prieš Lietuvą, ir paneigė, kad yra netinkamai elgiamasi su lenkų mažuma, atsiskyrus nuo Maskvos.

Pasak V. Landsbergio, keistas kai kurioje lenkų spaudoje ir sluoksniuose varomas prieš Lietuvą propagandos vajus. Žinios grindžiamos iškreipta informacija, aršiųjų komunistų tarybų paleidimas laikomas lenkų diskriminacija. Teisės tų asmenų, kurie laužo įstatymą turi būti apribotos, nežiūrint kuriai tautybei jie priklausytų. Lenkų ir rusų tarybos buvo paleistos, nes jos priešinosi Lietuvos nepriklausomybei ir palaikė perversmo šalininkus.

Lenkijos prezidentas L. Walensa savo laiške V. Landsbergiui taipogi išreiškęs susirūpinimą lenkų mažumos traktavimu Lietuvoje. Lenkijoje jaučiama vidaus sunkumai, nes artinasi rinkimai. Kai kurie kaltinimai galėtų būti laikinos politinės reikšmės. Taip galvojama lietuvių sluoksniuose.

Lietuvos vyriausybė įsitikinusi, kad dabartinės propagandos vajus prieš Lietuvą, paremtas klaidinga informacija, nesukliudys gerų santykių su kaimyniniu kraštu. Šiaip santykiai yra draugiški ir dar plečiami teigiama kryptimi.

Eugenijus Petrovas, parlamentinės komisijos, tiriančios paleistų rajonų tarybų veiklą, pažymėjęs, jog anksčiau buvo paleistos dvi lietuvių tarybos, kurios veikė prieš Lietuvos nepriklausomybę. Toks elgesys, pasak E. Petrovo, nieko bendro neturi su tautybėmis kaip tokiomis. Vienodai elgiamasi, ar tai būtų lietuvių, rusų ar lenkų tarybos.

Sudarė sąjungą

Reuterio agentūros pranešimu, daugiau kaip 30 Baltijos jūros uostų Gdanske (Dancige) rugsėjo 20 d. sudarė sąjungą vystyti ekonominę ir kultūrinę veiklą. Į 32 uostų sąjungą įeina Lietuvos Klaipėda, Talinas ir Ryga — Estijos bei Latvijos sostinės. Sąjungos sekretoriatas bus Gdanske, o jos pirmininkas — Švedijos miesto Kalmar'o burmistras A. Eugstrom'as.

Paleidžiami kariai

Sov. Sąjungos prezidentas M. Gorbačiovas, kaip praneša AP agentūra, rugsėjo 21 d. paskelbė dekretą, kuriuo naujai nepriklausomų Baltijos valstybių piliečiai atleidžiami nuo sovietų armijos įpareigojimų. Šis dekretas buvo pasirašytas rugsėjo 19 d. ir yra, pasak agentūros pranešimo, svarbus žingsnis atskirti Lietuvą, Latviją ir Estiją nuo Sov. Sąjungos, kuri šiuos kraštus aneksavo 1940 m., o š. m. rugsėjo 4 d. pripažino jų nepriklausomybę.

Pasak dekreto, visi baltiečių kariai rugsėjo ar spalio mėnesį bus paleisti iš sovietų armijos. Dekretas netaikomas karininkams, kurie pasirašė sutartis ilgesniam laikui. Nenurodoma, kiek tokių asmenų tarnauja sovietinėje kariuomenėje.

Tūkstančiai baltiečių, kaip rašoma pranešime, neatsiliepė į Sov. Sąjungos reikalavimą tarnauti jos armijoje.

Baltijos valstybės taip pat reikalauja, kad sovietinė kariuomenė būtų išvesta iš jų teritorijų. Kremlius sako, kad tai įvykdysiąs 1994 metais.

M. Gorbačiovo dekretas sustiprina Kremliaus Baltijos valstybių nepriklausomybės pripažinimą. Tačiau Lietuvos prezidentas Vytautas Landsbergis nusiskundė, kad Sov. Sąjunga yra viena iš keleto šalių, dar nesutvarkiusi diplomatinių santykių.

Kitos žinios

— Aukščiausiosios tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis rugsėjo 20 d. per Lenkiją grįžo iš Jungtinių tautų. Spaudos konferencijoje, kaip pranešė Vilniaus radijas, pažymėjo, jog Jungtinių tautų narystė saugoja Lietuvą nuo prievartos ir agresijos, bet kartu įpareigoja pasirodyti valstybei su savo politika ir pozicija. Kalbėdamas apie susitikimą su JAV prezidentu Bush'u, V. Landsbergis pareiškė, kad Amerika pasiryžusi nedelsiant baltiečiams suteikti ekonominę pagalbą. JAV valdžia palankiai vertinanti ir baltiečių poziciją, kad kaip galima greičiau būtų išvesta sovietų kariuomenė. Konferencijoje dalyvavęs užsienio reikalų ministeris A. Saudargas priminė, kad buvo pasiųstas laiškas Sov. Sąjungos užsienio reikalų ministeriui B. Pankinui dėl diplomatinių ryšių užmezgimo. Laukiama atsakymo.

— Baltijos kraštų atstovai Taline susitiko su UNESCO ge-

(Nukelta į 6-tą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

Lietuvos įvykiai Italijos spaudoje

Ateizmo žalojamai, už tikinčiųjų teises ir savo laisvę kovojančiai lietuvių tautai Italijos spauda nenutrūkstamai daugelį metų skyrė nemažai vietos. Šiuo metu, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę ir įsijungė į pasaulio tautų šeimą, rašiniai apie buvusius kovotojus ir išskirtinę tautos misiją dar labiau garsina prisikeliančią mūsų tėvynę.

Kitataučių spaudoje yra būdingas vienas bruožas – tai atkaklios Lietuvos iškėlimas, pabrėžiant nenugalimų lietuvių pirmavimą kovoje už tiesą, teisingumą ir demokratiją. Sovietų Sąjungos griovimas pradėtas lietuvių rankomis. Dažnai minimi atskiri kovotojai grumtynėse su komunizmu ir ateistinėmis idėjomis, kurios nepajėgė "perauklėti" nė pačios jauniausios lietuvių kartos. Laisvės troškimas prasiveržia savaime, o nepriimtinų idėjų skiepijimas tą troškimą dar labiau sustiprina.

Tikėjimo kankinys

"L'Osservatore Romano", Vatikano dienraštis, rugsėjo 13 d. laidoje išspausdino ilgą prel. L. Tulabos straipsnį apie neseniai mirusį Vilniaus arkivyskupą Julijoną Steponavičių. Velionis drąsus, ryžtingas ir atkaklus tikėjimo ir K. Bendrijos gynėjas atsisakęs vykdyti komunistinės valdžios įgaliotinio religijų reikalams nurodymus dėl kunigų skyrimo bei perkėlimo. Priešinosi viskam, kuo buvo norima pažeisti K. Bendrijos teises. Dėl to buvęs ištremtas į Žagarę, kur praleidęs 27 metus. 1988 m. jam buvo jau leista grįžti į Vilnių. Paskirtas Vilniaus arkivyskupu, likusią savo gyvenimo dalį praleido ateizmo sugriauto dvasinio ir medžiaginio K. Bendrijos gyvenimo atstatymui."Netekusi arkivyskupo Julijono Steponavičiaus Lietuvos K. Bendrija prarado taurų sielų ganytoją, tikėjimo kankinį", – rašo prel. L. Tulaba.

Demokratijos tiltas

Italijos socialistų dienraštis "Avanti" rugsėjo 13 d. laidoje išspausdino tenykštės lietuvių bendruomenės vicepirmininko Kazimiero Lozoraičio straipsnį apie Lietuvos įsijungimą į Europos politinę bei ekonominę bendruomenę. Pateikiama Lietuvos istorinė apžvalga, pabrėžiant valstybingumo pradžią tryliktame šimtmetyje ir ilgaamžes tautos tradicijas. Apžvelgtas nueitas kelias iki šių dienų. Noras įsijungti į Europos tautų šeimą netrukdo Lietuvai palaikyti gerus santykius su Sovietų Sąjunga ar atskiromis jos respublikomis lygiateisiškumo pagrindu. Daug sudėtingų problemų Lietuvai dar teks išspręsti. Padėti Lietuvai turėtų būti suinteresuotos ir visos Vakarų Europos šalys, nes per Lietuvą demokratija gali būti plečiama toliau į Rytus. Juo Baltijos kraštai bus tvirtesni, juo ir vakarietiškos demokratijos priešakinės linijos stiprės. Tai tiltas tarp Vakarų ir Rytų, vertas dėmesio ir paramos.

K. Bendrijos ištvermė

Apaštalinis pronuncijus Olandijoje arkivyskupas Audrys Bačkis lankėsi Romoje ir rugsėjo 15 d. atnašavo Mišias šv. Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje, koncelebruojant kolegijos rektoriui prel. Alg. Bartkui ir prefektui kun. J. Ivanauskui. Kreipdamasis į Romoje studijuojančius kolegijos auklėtinius tarp kitko priminė Lietuvai K. Bendrijos patirtus sunkumus. Nors ilgai kentėta, bet egzaminas garbingai išlaikytas. Galima didžiuotis K. Bendrijos Lietuvoje ištverme ir pasiaukojimu. Palinkėjo auklėtiniams sėkmingai gilintis moksluose, pasisavinti gėrį, kad būtume naudingi Lietuvai. Pagrindinė gyvenimo programa esanti savęs išsižadėjus sekti Kristų. Po pamaldų arkivyskupas A. Bačkis auklėtiniams įteikė finansinę paramą mokslo knygoms įsigyti. Šiuo metu būrelis klierikų iš Lietuvos studijuoja kolegijoje. Jų pasiruošimas neabejotinai bus naudingas atgimstančiai Lietuvai.

"Kaip Dievas duos"

Kauno arkivyskupijos kurijos pranešimu, rugsėjo 9 d., eidama 99-tuosius metus, Kaltinėnuose mirė vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus sesuo Marijona Borisevičiūtė. Velionei teko patirti daug komunistinės valdžios neteisybių. Šviesusis kankinys vyskupas buvo apšauktas liaudies priešu, nuteistas ir sušaudytas. Velionė vis prisimindavo tą akimirksnį, kai ginkluoti sargybiniai išsivedė jos brolį. Atsisveikindamas vyskupas seseriai pasakęs: "Kaip Dievas duos, bus gerai". Tai buvo paskutiniai jos girdėti brolio žodžiai. Vėliau, po kelerių metų, nuvažiavusi į teisingumo ministeriją pasiteirauti apie brolio likimą, išgirdo: "Tavo brolis banditas – sušaudytas". Ji suspėjusi okupantams atkirsti: "Tas banditas nė musės nėra užmušęs". Velionė palaidota rugsėjo 11 d. Kaltinėnuose. **S.**

Šiame numeryje:

Darbai baigti — darbai prasideda
Išeivijai reikia pasirengti naujiems uždaviniams
Įvestas tiesioginis valdymas Vilnijoje
Atleisti Lietuvos nepriklausomybei kenkiantys pareigūnai
Lietuvos įvykiai Italijos spaudoje
Iškeliami kovotojų pavyzdžiai ir Lietuvos misija
Atgimė iš savo pelenų
Lietuva padeda ir kitiems stiprinti viltį
Lietuvos lenkai politikos verpetuose
Vilnijoje skleidžiamos šališkos įžvalgos
Didi garbė gyventi Vilniuje . . .
Mintimi ir darbu reikia remti Lietuvos vyriausybę
"Mes ne vergų tauta"
Atsisveikinant su muz. Gediminu Purliu
Knygos, knygos, knygos . . .
Išeivijos raštija gyva ir įvairi
"Mūsų vienybė Kristuje"
Didelio dėmesio susilaukęs ev. liuteronų sinodas
Dalyvavome popiežiaus sutikime
Įspūdžiai iš pasimatymo su Šv. Tėvu Lenkijoje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336. Second class mail reg. nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $30, pusmetinė – $16, rėmėjo – $40, garbės – $50 (Amerikoj - JAV dol.), oro paštu - $100. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular $30.00, supporter $40.00, honorary $50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

ISTORINĖ KALBA

Atgimė iš savo pelenų

Lietuvos prezidento VYTAUTO LANDSBERGIO kalba, pasakyta Jungtinių tautų visumos posėdyje 1991 metų rugsėjo 17 dieną, Lietuvą priėmus į pasaulio valstybių bendruomenę

Pone Prezidente, su mano šilčiausiais pasveikinimais Jums, pone Generalini Sekretoriau; ponios ir ponai!

Nepriklausomos pasaulio valstybės, kurios įkūrė ir išugdė SNO, šiandien priėmė Lietuvą į savo šeimą.

Taip Lietuva, savo amžiaus aštuntą šimtmetį bebaigianti Europos valstybė, kurią jos kaimynai net du kartus buvo išbraukę iš žemėlapio, vėl pasirodo, kaip mitų paukštis Feniksas, dar kartą gimusi iš savo pačios pelenų.

Bet Lietuva atgimsta ne tik iš paskutiniųjų Antrojo pasaulinio karo pelenų. Lietuva atgimė iš savo žmonių kančios ir kovos, iš jų darbo ir tikėjimo.

Kuo tikėjo mūsų šalis, per pastaruosius dešimtmečius, kai brutali prievarta ir ciniškas pragmatizmas liepė jau niekuo nebetikėti šiame pasaulyje?

Ji tikėjo pagrindiniais dalykais — tiesa ir teisingumu. Tą jausminį, tą dvasinį žinojimą aš apibūdinčiau taip: yra neteisybė ir skriauda, bet ji laikina, nes negali taip būti, kad neteisybė įsiviešpatautų amžinai.

Lietuvos žmonių širdyse, nors jos matė, kaip yra išsigimstama ir nusikalstama, kaip šimtams tūkstančių gali būti atimama gyvybė arba tėvynė, — mūsų žmonių širdyse neužgesinamas ruseno tikėjimas galutiniu teisingumu.

Tokį teisingumą ir nesunaikinamą transcendentinį gėrį daugelis laiko Dievo savybe; bet juk gali būti, kad tai pasaulio ir būties esmė, kurią žmonės tik pavadino Dievu.

O gyvename žemėje, kurioje beveik viskas gali būti pajuokiama. Lietuvos žmonės antai tikėjo, kad jų maža šalis vėl bus nepriklausoma valstybė, net paskelbė tai, o iš jų buvo juokiamasi: popierinė ta jūsų nepriklausomybė ir nieko neverta teisė, jeigu neturite tankų arba branduolinių raketų.

Taip liūdnai atrodė pasaulis, kurio galingieji manė, kad suplėšius popierių su įrašyta teise, dingsta ir pati teisė.

Gerai, kad ne visi taip manė. Ir Lietuva nesuklydo ir nenusiminė. Jos tikėjimas teise ir teisėtumu, jos atsisakymas baimės ir melo pasirodė stipresni už tankus ir raketas.

Todėl mes buvome laisvi dvasioje ir ėjome sėkmingai į krašto laisvę. Mes rinkdavomės ir dainuodavome, o išsiskirstę dirbome. Mes atmetėme smurtą ir nesileidome išprovokuojami, mes sukaupėme dar nežinotą politinį patyrimą, kuriuo galime ir su kitais pasidalinti.

Jeigu žmogus nori gyventi dorai, tai kodėl pasauly negali būti doros politikos? Jeigu kalbame tiesą, tai kodėl negali būti atviros ir teisingos politikos?

Antrojo tūkstantmečio pabaiga, pagal krikščionių kalendorių, tai ir kruviniausio, ir melagingiausio šimtmečio pabaiga. Jau traukiasi, žlunga didžiausioji blogybė — neapykantos kultas ir gražiai pasivadinus netiesa, kurios pagrindinis įrodymas buvo smurtas. Iš dykumos jau ateina, baugu net patikėti, — meilės tiesa, kuri stebėsis, kad seniau būdavo smurto.

Aš nežinau, ar ne iliuzija tas taikos vilties slenkstis žmonijai. Bet norisi tikėti, kad Apokalipsės pranašystės ir šį kartą dar neišsipildys, brolžudžiui Kainui bus leista numirti, o Lietuva bus padėjus ir kitiems rasti daugiau vilties.

Pasaulis jau pamatė Lietuvą, kuri sugrįžta iš tariamos nebūties, iš melagingai nudažyto žemėlapio, o aš matau, kaip šviesėjantis pasaulis ateina pas Lietuvą. Ir mes išimame korį medaus, ir pasisodiname prie stalo bičiulį, kurio bitės nepuola gelti, nes jis geras žmogus.

Didelė šeima vienoje šalyje, ir šeimų šeima, sudaranti žmonių pasaulį — tokios ateities kūrime mes pasiryžę dalyvauti. Mes norime praplėsti nebranduolines ir didelio pasitikėjimo zonas, todėl reikalaujame išvesti iš mūsų teritorijos visą joje neteisėtai esančią svetimą kariuomenę.

Mes neturime jokio priešiškumo ir nejaučiame kerštо nė vienam kaimynui; mes norime sukurti demokratinę valstybę, kurioje visiems pakaks vietos ir bus apsaugota laisvė, pagrįsta tautybių ir žmogaus teisėmis bei orumu.

Tokia yra Lietuvos atsakomybė sau ir tautų bendrijai, kurią sveikiname ištiestomis rankomis. (LIC)

Lietuvos lenkai politikos verpetuose

Valstybinės komisijos Rytų Lietuvos išnagrinėti referentas ir "Atgimimo" savaitraščio žurnalistas Vilniuje

SAULIUS SPURGA

Lietuvai, kuri pagaliau galės visiškai laisvai tvarkyti savo vidaus reikalus, senoji sistema paliko nemažai problemų. Viena jų — Lietuvos lenkų problema. Lietuvos lenkai po nepavykusio perversmo Maskvoje prarado galingą užnugarį — juos rėmusius ir kursčiusius Kremliaus konservatorius. Vis dėlto nacionaliniai nesutarimai, kaip ir lenkų Lietuvoje klausimas, negali būti išspręsti per mėnesį ar netgi metus. Rytų Lietuvoje, lenkų apgyvendintuose rajonuose, susipynė ištisas mazgas nacionalinių, ekonominių, socialinių problemų.

Skaičiai ir inteligentija

Statistika rodo, kad lenkų Lietuvoje gyvena 258,000 arba 7% visų Lietuvos gyventojų. Beveik pusė Lietuvos lenkų gyvena Vilniuje, kuriame jie sudaro 19%. Likusieji daugiausia gyvena Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose, kuriuose lenkų yra atitinkamai 79,5 ir 63,5%.

Viena didžiausių Lietuvos lenkų problemų — žemas jų socialinis prestižas. Asmenų su aukštuoju išsilavinimu lenkai turi vidutiniškai 6-7 kartus mažiau nei lietuviai. Lenkai nacionalistai dėl tokios padėties kaltina lietuvius. Tačiau iš tikrųjų lietuviai čia niekuo dėti. Pokario metais 170.000 lenkų iš Lietuvos repatriavo Lenkijon, nes ten buvo kiek daugiau laisvės nei Stalino Sovietų Sąjungoj. Šitaip Lietuvos lenkai neteko praktiškai visų savo inteligentų, ir sovietiniu laikotarpiu šis trūkumas nebuvo įveiktas. Šiuo metu vyriausybės yra pripažinta, kad Šalčininkų bei Vilniaus rajonai yra atsilikę ir ekonominiu požiūriu nuo kitų Lietuvos rajonų. Minėtos problemos apsunkina nacionalinių klausimų sprendimą.

Kalba gudiškai ir rusiškai

Negalima apeiti svarbios aplinkybės, kad didžiajai daugumai Lietuvos lenkų gimtoji — namų kalba yra gudų kalbos tarmė. Kaip namų kalba ji tarp vokiečių Rytų Lietuvoje ėmė išstumti lietuvių kalbą prieš keletą šimtmečių. Gudų kalba valstiečiams buvo patogi tuo, kad ja jie galėjo susikalbėti ir su rusų administracija, ir su lenkiškai kalbėjusiais kunigais.

Labiausiai tarp Lietuvos lenkų paplitusi yra rusų kalba. Ji vyrauja Šalčininkų rajono įstaigose ir įmonėse, ja tvarkoma visa raštvedyba, moksleiviai daugiausia lanko rusų mokyklas. Gerai mokančių lenkų kalbą lenkų Lietuvoje beveik nėra — net lenkų inteligentai, žurnalistai čia susiduria su didelėmis kalbos problemomis.

Vis dėlto, net nemokėdami kalbos, žmonės save laiko lenkais, motyvuodami, kad jie yra gimę Lenkijoje (t.y. Pilsudskio okupuotame Vilniaus krašte). Apskritai, yra įprasta, kad gudas katalikas suvokia save kaip lenką.

Kalbų barjerai yra didelė Lietuvos lenkų problema. Namuose kalbėjusiems gudų kalba, o mokykloje rusiškai, jiems yra sunku jungtis į Lietuvos gyvenimą, įstoti į Lietuvos aukštąją mokyklą. Kita vertus, Lietuvoje lenkai jaučia tam tikrą nepilnavertiškumą ir prieš Lenkijos lenkus.

Tautinis atbudimas

Prasidėjus Lietuvoje tautiniam atgimimui, ėmė reikštis ir nacionalinis Lietuvos lenkų judėjimas. Įsisteigė daugybė Lietuvos lenkų draugijų, pradėjo eiti nauji laikraščiai ir žurnalai, gerokai padaugėjo norinčių lankyti lenkišką darželį ir mokyklą su dėstomąja lenkų kalba.

Tarp draugijų svarbiausia yra Lenkų sąjunga Lietuvoje (LSL), įsteigta kaip kultūrinė organizacija, bet greitai pradėjusi orientuotis į savotiškos nacionalistinės lenkų partijos vaidmenį. Vis dėlto LSL vadovas J. Sienkewicz per rinkimus lenkų rajonuose tesurinkdavo 10% balsų. Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose absoliučią politinę galią iki šiol turėjo Maskvai ištikima komunistų partija. Į naujai išrinktas abiejų rajonų tarybas pateko per 90% seno sukirpimo komunistų.

Santykiai su lietuviais

Lietuvius ir lenkus Lietuvoje iki šios dienos skiria nepasitikėjimo siena. Deja, lenkams Lietuvos respublika nėra susijusi su tais sentimentais, kurie brangūs kiekvienam lietuviui. Priešingai — 20 metų šiame krašte juodą darbą atliko pilsudskinė propaganda, kurios pėdsakai ryškūs ir dabar.

Kilus Sąjūdžiui, lenkų gyvenamuose rajonuose žmonės, nemokėdami lietuvių kalbos, kaip ir iki tol, žiūrėjo Maskvos televiziją, skaitė Maskvos laikraščius ir prisigėrė daug šmeižtų ir dezinformacijos apie tautinį lietuvių judėjimą. Rajonuose aktyviai veikė komunistai, išnaudodami kai kurias Lietuvos vadovybės klaidas. Labai blogai, kad nebuvo skirta pakankamai dėmesio, lėšų Rytų Lietuvos rajonuose vaikams ir suaugusiems mokyti lietuvių kalbos. Iki šiol Lietuvos lenkų mokyklos diplomuotų lituanistų turi mažiau nei 40%. Kiti lituanistais dirbantys mokytojai neretai tokie, kurie patys lietuvių kalbą moka silpnai ir juolab negali jos išmokyti lenkų vaikų.

Lietuvių-lenkų santykių ašimi Lietuvoje tapo ginčas dėl politinės teritorinės lenkų autonomijos. 1989 m. gegužės mėnesį lenkų komunistai sudarė vadinamąją koordinacinę tarybą lenkų nacionaliniam teritoriniam vienetui Lietuvoje įsteigti. "Lenkų klausimas" Lietuvoje negalėjo neiškilti, ir buvo dar Stalino paruoštas kaip uždelsto veikimo mina. Stalinas žiauriai sutriuškino po Antrojo pasaulinio karo Ukrainoje ir Gudijoje buvusias lenkų autonomijas. Tačiau 1950 m. bolševikų centro komitetas įsakė Lietuvoje steigti lenkų mokyklas ir leisti lenkiškus laikraščius. Lenkiškumas turėjo būti atsvara Lietuvos išsilaisvinimo sąjūdžiams.

Bėgant laikui, dauguma lenkiškų mokyklų Lietuvoje virto rusiškomis, o Stalino padėta mina, kaip ir daugelis šio blogio genijaus klastų, puikiausiai veikė. Komunistinė sovietizuotų Lietuvos lenkų vadovybė iki pastarojo meto stropiai vykdė Maskvos nurodymus įsteigti autonomiją ir skaldyti Lietuvos valstybę. Tačiau dėl tokios padėties jokiu būdu negalima kaltinti eilinių Lietuvos lenkų, gyvenančių Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose.

Apsisprendė už Lietuvą

1991 m. sausio mėnesį grėsmė Lietuvos nepriklausomybei ir demokratijai Lietuvos lenkų politikus privertė apsispręsti. Lenkų deputatų frakcija Aukščiausioje taryboje padarė pareiškimą, kuriame solidarizuojasi su lietuvių tautos siekiais.

Savo spaudoje ryškiai pasisakė ir LSL vadovybė. Tarsi atsakas į tai buvo Lietuvos respublikos Aukščiausiosios tarybos sausio mėnesio nutarimai, kuriuose įteisinamas tautinės mažumos kalbos vartojimas valstybinėse įstaigose, numatoma steigti Vilniaus apskritį kompaktiškai gyvenančių lenkų teritorijoje. Dėl komunistų veiksmų Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose prasidėjęs bendradarbiavimas sužlugo.

Audringi pastarojo meto įvykiai Sovietų Sąjungoje iš esmės pakeitė ir situaciją Rytų Lietuvoje. Šalčininkų rajono taryba atvirai parėmė laikinai užgrobusią valdžią chuntą. Perversmui sužlugus, rajono tarybos pirmininkas Cz. Wysockis ir jo pavaduotojas pabėgo palikę šeimas ir slapstosi, o rajonui vadovauja laikinai paskirtas Lietuvos respublikos įgaliotinis.

Vis dėlto Vilniaus krašte tebėra nemažai įsisenėjusių problemų. Tačiau jos yra Lietuvos vidaus reikalas. Nei mes patys, nei kas nors užsienyje neturėtų manyti, kad Lietuvos lenkų vardu turi teisę kalbėti L. Walensa arba M. Gorbačiovas. Kaip Lietuvos piliečiai, lenkai turės visas teises, galės puoselėti savitą savo kultūrą, o Lietuvos vyriausybė padės jiems pilnai įsijungti į nepriklausomos Lietuvos respublikos gyvenimą.

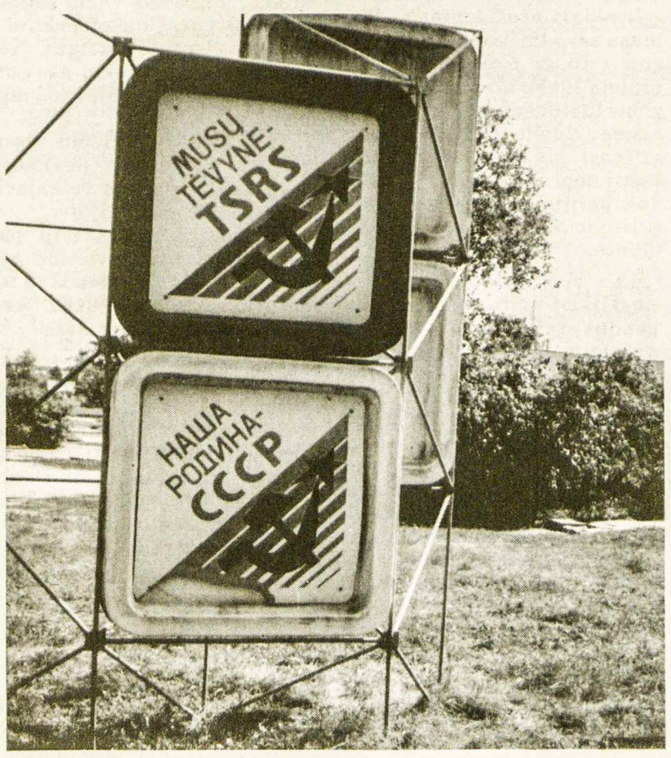

Kremliaus pakurstyta Šalčininkų rajono savivaldybė išreiškia savo pataikūnišką nusistatymą šiomis iškabomis 1991 m. vasarą prieš perversmą

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: *"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"*

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įrišа knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

TRAGIŠKAI ŽUVUS SŪNUI
A†A
LEONARDUI ŽILVYČIUI
choristą KAZIMIERĄ ŽILVYTĮ bei šeimos artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
Toronto vyrų choras "Aras"

A†A
LENIUI ŽILVYČIUI
tragiškai žuvus,
tėvams – ALINAI ir KAZIMIERUI, broliui ALGIUI, seseriai IRENAI su šeimomis, visiems giminėms bei artimiesiems reiškiame gilią užuojautą –
Styrų šeima

MYLIMAM SŪNUI
A†A
LENIUI ŽILVYČIUI
tragiškai žuvus,
jo tėvam – ALINAI ir KAZIMIERUI reiškiame nuoširdžią užuojautą –
Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

TRAGIŠKAI ŽUVUS
BRANGIAM SŪNUI IR BROLIUI
A†A
LENIUI ŽILVYČIUI
didelio skausmo prislėgtus tėvus – ALINĄ, KAZĮ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –
Regina, Rimas Bagdonai,
Hamilton, Ont.

A†A
LENIUI ŽILVYČIUI
tragiškai žuvus,
jo tėveliams, broliui, seseriai su jų šeimomis bei visoms giminėms reiškiame giliausią mūsų užuojautą –
Pranas ir Juzelė Dovidaičiai
Sean ir Vida Hayes (Dovidaitytė)
Rimas, Gražina ir dukros Strimaičiai

BRANGIAM SŪNUI
A†A
LENIUI ŽILVYČIUI
tragiškai žuvus, jo tėvelius – ALINĄ ir KAZĮ ŽILVYČIUS, sesutę IRENĄ su šeima, brolį ALGĮ nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –
Kazė Mankauskienė
Rūta ir Arvydas Blyskiai
Birutė Sadauskienė ir šeima

MYLIMAM SŪNUI IR BROLIUI
A†A
lakūnui LEONARDUI ŽILVYČIUI
staigiai ir netikėtai žuvus, tėveliams – ALINAI ir KAZIMIERUI, sesutei IRENAI, broliui ALGIUI su šeimomis bei visoms giminėms bei artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu labai liūdime –
Rūta, Danutė ir Vacys Jakovickai

A†A
KAZIMIERUI LEMBERTUI
mirus,
reiškiu gilią užuojautą jo žmonai ZUZANAI ir visiems artimiesiems –
Sofija Kojelienė,
Hamilton, Ont.

A†A
FILOMENAI CICĖNIENEI
iškeliavus į amžinybę
jos vyrui JERONIMUI bei visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia –
J. ir M. Astrauskai
P. ir M. Krilavičiai
S. ir M. Jokubaičiai

PADĖKA
Mylimam vyrui, tėvui ir seneliui
A†A
ANTANUI SIRUČIUI
mirus 1991 m. rugpjūčio 17 d.,
nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. J. Staškui už maldas laidotuvių namuose, atnašautas gedulines Mišias šventovėje, kunigui K. Kaknevičiui už jautrų pamokslą bei palydėjusiems velionį į amžino poilsio vietą.
Mūsų gili padėka karsto nešėjams, atsilankiusiems į laidotuves, aukojusiems Mišioms, atsiuntusiems gėles, pareiškusiems užuojautą žodžiu, raštu ar spaudoje.
Nuoširdus ačiū ponioms už pyragus, J. Gurklienei už paruoštus pusryčius.
Visiems linkime Aukščiausiojo palaimos.
Nuliūdę: žmona, sūnus, vaikaitė

Į IV-tąsias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes atvyko ir Latvijos lietuviai. Nuotraukoje jie žygiuoja Kauno gatvėmis

Sporto žaidynės vietinių akimis

Svarbiausia – ne medaliai, ne taškai, o išgyventas tautos bendrumas. Taip vertina Ketvirtąsias pasaulio lietuvių sporto žaidynes Lietuvos tautiečiai

GENOVAITĖ GUSTAITĖ
Vilnius

Kai olimpietis Šarūnas Marčiulionis su deglu įbėgo į Ąžuolyno stadiono taką, žiūrovų džiaugsmui nebuvo galo: plojo, stojo, sėdo, skandavo "Šarūnai, Šarūnai!", siūbavo iškėlę rankas, lyg skelbdami sau ir visam pasauliui — "esam, esam dar gyvi! . ."

Š. Marčiulionis bėgo nešamas gausmo (skrido kaip ant sparnų . . .), nubėgęs pusę tako perdavė kitam olimpiečiui — krepšininkui Modestui Paulauskui, kuris, pasiekęs aukurą, uždegė olimpinę ugnį.

Pakilo žaidynių vėliava, kartu su ja šimtai balandžių, AT deputatas, žaidynių organizacinio komiteto pirmininkas Romualdas Ozolas paskelbė IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynių pradžią, paskelbė "džiaugsmą buvimo kartu". Pagaliau ta šventė atėjo! Atėjo saulėta 1991 m. liepos 27-os dienos popietę Kaune, Ąžuolyno stadione. (Kiek jai reikėjo įveikti abejonių, baimių po sausio 13-osios, ginčų, įdėti darbo, pastangų ir lėšų; vietoj sąmatoj numatytų 4 mil. rb. tegauta perpus mažiau . . . Tai Lietuvoje, o ne Lietuvoje — įveikti didelę kliūtį, pastatytą iš mylinčių mamų širdžių, apimtų nerimo, perspėjančių — nevažiuokit, pavojinga . . .).

Pasaulio lietuvių šventė

Šventė kliūtis įveikė, tapo ne tik Lietuvos, bet ir viso pasaulio lietuvių švente. Įveikė kaip anuomet, 1978 m., kai Kanadoje, Toronte, buvo suorganizuotos pirmosios Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, paminint 40-tį nuo pirmosios tautinės olimpiados Lietuvoje. (Ačiū Jums, parodžiusiems dvasios stiprybę, istorinio tęstinumo supratimą, neleidusiems nutrūkti gyvai šventės gijai, jungiančiai mus visus. O buvo juk labai nelengva . . . Į pirmąsias Toronte susirinko 1101, į ketvirtąsias — per 6000.

Saulėje, vėjyje plakėsi ant stiebų vėliavos valstybių, iš kurių atvyko delegacijos — Amerikos, Argentinos, Australijos, Brazilijos, Estijos, Gruzijos, Gudijos, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Mažosios Lietuvos, Prancūzijos, Rusijos, Vokietijos, Urugvajaus. Pynėsi graudulys ir džiaugsmas. Palankumo, nuoširdumo gausmas lydėjo kiekvieną, didelį ar mažą.

Antai JAV delegacija, pati didžiausia (per 600), jos priekyje — jis, Valdas Adamkus, vėliau pasakęs: "Buvo valandų, galvojau, ar pavyks bent 100 žmonių atvežti". Dieve, kiek jų daug, baltais treningais, dailus, augalotas jaunimas, rankose trispalvėlės (nė viena kita jų tiek neturėjo) lūpose: "Lietuva, Lietuva!". Ačiū Jums, kad atvažiavote, kad trispalvė plazda ne tik rankose . . .

Eina būrelis lietuvių iš Lenkijos, iš čia pat, taip netoli, mūsų kraujo broliai. Jums taip pat labai ačiū, kad dar esate, išlikote, atlaikėte . . .

Tik šeši iš Lietuvos respublikos signataro Petro Klimo antrosios tėvynės — Prancūzijos. Tokie lengvučiai, trapūs, primenantys Sevro porcelianą. Gal dėl to neliko jų vėliavos per uždarymą — nupūtė Medininkų siaubas, iš ten atplaukusi "kraujo puta"?

Delegacijos eisena buvo neabejotinai įspūdingiausia, įsimintiniausia šventės atidarymo dalis.

Lakūnų kilpos

Kvapą gniaužė aukštojo pilotažo programa, atlikta trijų lakūnų. O kiek dėta pastangų dėl lėktuvų! Tik paskutinę akimirką pavyko gauti leidimą iš jėgų, turinčių galią duoti, neduoti . . . Vienas lėktuvas jau su Gedimino stulpais ant šonų! Oro laivai vartėsi, darė mirties kilpas, kilo statmenai, smigo žemyn, net pagaugai ėjo. Kai po kelių akimirkų jie palingavo sparnais, diktorius paaiškino — lakūnai atsisveikino ("Mes padarėm savo"). Nuostabu, gyvuokite, Dariaus – Girėno vaikaičiai!

Pagerbti olimpiečiai

Sporto, meno, grožio šventėje buvo ir susikaupimo, tylos minučių. Skambant muzikai, vejoje, kur mergaitės tautiniais drabužiais išvingiavo Lietuvos žemėlapio ribas, suklaupė visi, o tribūnos atsistojo. Taip buvo pagerbti 1938-ųjų metų olimpiečiai, palaidoti ne viename žemyne. (Koks įspūdis: suklaupęs jaunimas, stovinčios tribūnos . . .). Kažin, ar atėjo kam tuomet mintis, kad po kelių dienų akimirkai suklupsim visi nuo žinios apie Medininkų žudynes?

Protu nesuvokiamos Medininkų žudynės, įvykdytos teisinę valstybę kuriančių struktūrų, perkirto žaidynių eigą, bet jų nesustabdė. Jos baigėsi sekmadienį, kaip buvo numatyta.

Kas svarbiausia?

Kokie brangūs, svarbūs, mieli bebūtų laimėti taškai, įvarčiai, medaliai, svarbiau už viską jose buvo pajaustas bendrumas. Apie tai per uždarymą prasmingai pasakė Romualdas Ozolas: bendrumo jausmas "tai didžiausias mūsų laimėjimas. Pasaulis Lietuvoje ir Lietuva pasaulyje gyveno po aukštu dangum". Baigdamas iškėlė: *"Lietuva turi turėti ir sporto šalies reikšmę, mokėti sujungti kančią ir džiaugsmą.* Toks gyvenimas. Sveikinu visus, dėkoju (. . .)". Ir atsisveikino iki penktųjų žaidynių Lietuvoje.

P.S. Dar neišrautas bendrumo jausmas . . . V. Adamkus prisipažino, kad "kai žygiavo stadiono taku vos sulaikė ašaras", o Pirmųjų pasaulio lietuvių žaidynių iniciatorius Pranas Berneckas neslėpė: "Žiūrėjau žaidynių atidarymą ir verkiau kaip vaikas".

Tol, kol Jūsų rankose, Jūsų širdyse — ir atvažiavusių, ir neatvažiavusių — plazdės trispalvė, čia mums bus saugiau, drąsiau, ramiau. Dėkojame!

HALLING CONTRACTING
(Estonian)
- *Atnaujinimai – visų rūšių*
- *Koklinių plytelių (tile) įdėjimas*
- *Vandentiekio vamzdžių taisymas*
- *Dažymas*
- *Vėdinimo įvedimas*
- *Elektrinio šildymo taisymas*

Tel. 762-9190 Lic. E 1044

Miestų problemos Lietuvoje

Kanadiečio inžinieriaus kelionė į Baltijos kraštus, jo pastabos ir pasiūlymai

Toronto miesto tarybos narys, žinomas lietuvių bičiulis, inž. Tony O'Donohue neseniai grįžo iš kelionės po Baltijos kraštus, į kuriuos buvo pakviestas Talino, Rygos ir Vilniaus miestų patyrinėti srutų, vandens ir atliekų problemas ir tais klausimais pareikšti savo rekomendacijas.

Visuose trijuose Baltijos kraštuose čia minimos problemos yra panašios. Mus daugiausia domina T. O'Donohue pareiškimai, liečiantys Lietuvą. Spausdiname jų santrauką.

Vilnius

Srutų kontroliavimo (priežiūros) gamykla pradėta statyti. Jei bus gauti reikalingi įrengimai, pastatas galės pradėti veikti po dvejų metų. Dabar dar srutų ištakos subėga į Nerį.

Vanduo siurbliais gaunamas iš specialių šulinių, išsidėsčiusių aplink miestą. Vandens kokybė pakankamai gera. Jame gana daug geležies. Tuo tarpu nieko nedaroma jo sumažinimui.

Atliekų išmetimas panašus kaip Taline ir Rygoje — nėra jokios griežtos kontrolės. Skaičiuojama, kad kasmet išmetama apie 900.000 tonų atliekų.

Kaunas

Devynios pagrindinės srutų ištakos subėga tiesiai į Nemuną. Planuojama statyti priežiūros gamyklą. Esanti tam ir vieta parinkta. Švedai pradeda teikti pradinę pagalbą.

Vanduo gaunamas iš 40 šulinių. Jis gana geras, tačiau rūpestį kelia užteršimai.

Atliekų pašalinimas kaip ir kituose miestuose nekontroliuojamas.

Klaipėda

Statoma srutų kontrolės gamykla nesanti labai aukštos kokybės. Senoji sistema numatoma pritaikyti vietinio medienos ir popieriaus fabriko ištakoms. Įrangos — senos ir naujos — reikalingos pagerinimų. Statybą ir jos priežiūrą tvarko lenkų Biomex bendrovė.

Neringa

Šis poilsio ir atostogavimo pusiasalis taipgi neturi srutų kontroliavimo įrengimų. Naudojama Baltijos jūra arba Kuršių marios. Vanduo imamas iš vietinių šaltinių ir yra pakankamai geras.

Išvados ir rekomendacijos

Valdymas iš Maskvos buvęs visiems Baltijos kraštams žalingas. Šeimininkai savo pačių namuose žino geriau kaip tvarkytis su gamtosauga.

Visose aplankytose priežiūros gamyklose į akis kritęs biurokratizmas, stabdęs pagerinimus. Daug įrangų bei dalių nebuvo galima gauti, nes centras lėšas naudojęs kam kitam.

Reikia, kad Kanados federacinė valdžia į Estiją, Latviją ir Lietuvą žiūrėtų kaip į tikrą ir retesnę galimybę išvystyti techninę pagalbą ir bendradarbiavimą; kad Toronto miestas pradėtų techninio personalo pasikeitimą, įgalinantį sudaryti pagalbą Baltijos kraštams, kartu įsteigiant ir prekybinį bendradarbiavimą. Pranešimas siunčiamas Toronto miestui ir atitinkamoms provincijos ir federacinės valdžios įstaigoms, besirūpinančioms gamtosauga, energetika ir prekyba.

Inž. Tony O'Donohue teikia smulkesnę informaciją suinteresuotiems tų sričių specialistams ir dėkoja visiems, kurie jam padėjo išvykoje į Baltijos kraštus. **S.**

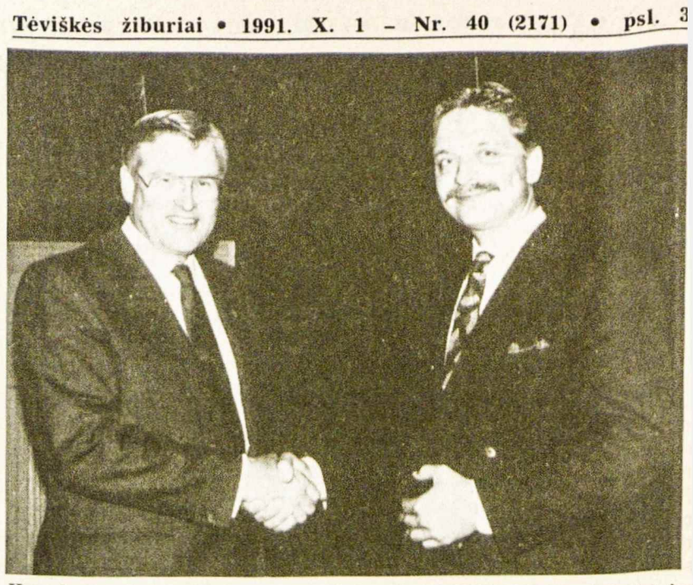

Kanados prekybos ir pramonės ministeris M. WILSON'AS (kairėje) ir KLB krašto valdybos vicepirmininkas adv. A. PACEVIČIUS susitikę Laisvės vakarienėje rugsėjo 8 d. Toronto Harbour Castle Westin viešbučio pokylių salėje
Nuotr. N. Mockevičiūtės

SVARBUS PRANEŠIMAS APIE SVEIKATOS DRAUDĄ

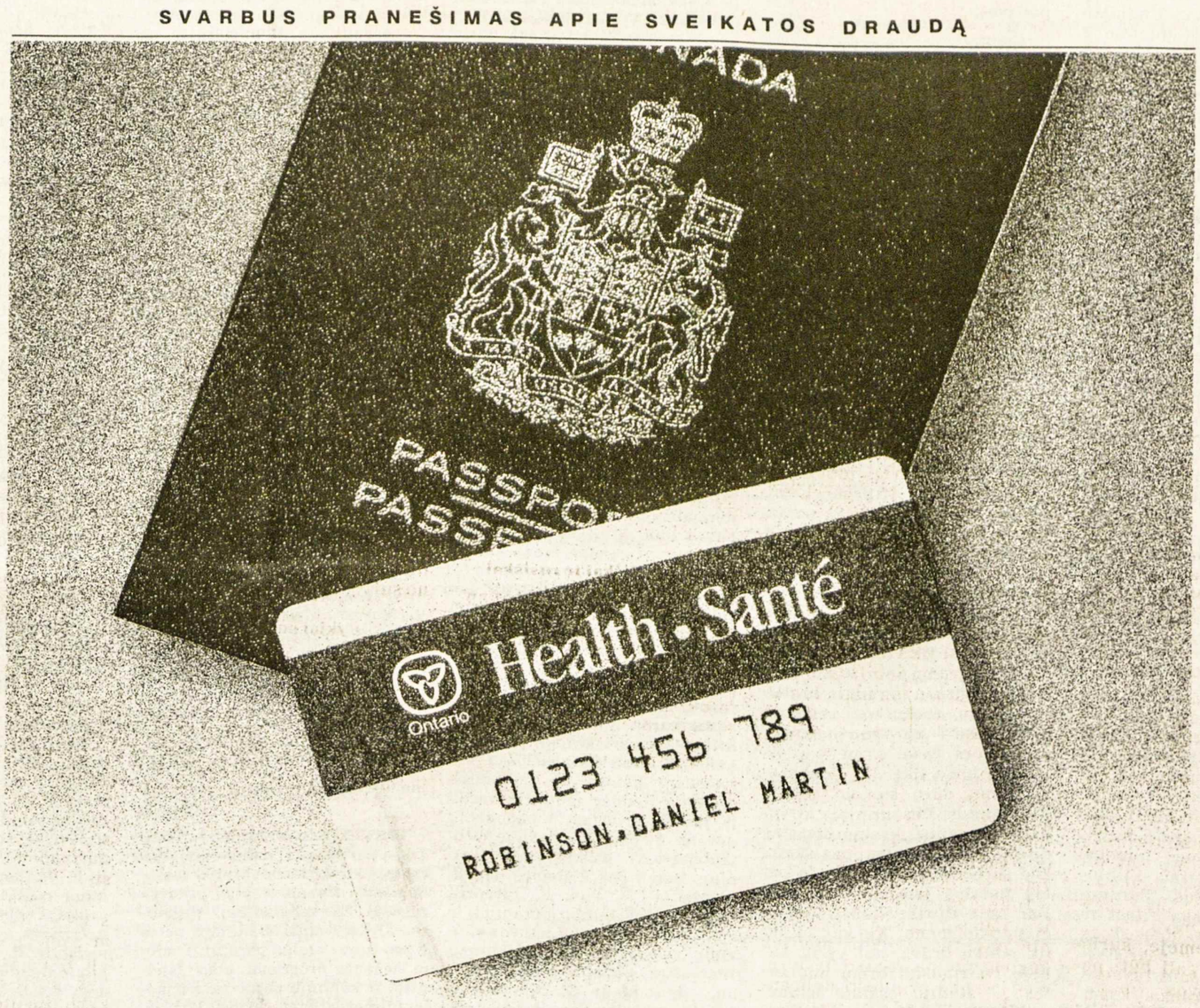

Prieš išvažiuodami iš Kanados, perskaitykite šį pranešimą

Nuo š.m. spalio mėn. 1 dienos yra reikalinga papildoma sveikatos draudа, jei jums reikės gydytojų priežiūros už Kanados ribų. Už visas gydytojų ir ligoninių paslaugas, Ontario provincija mokės tiktai Ontario provincijos nustatytas kainas.

Nesvarbu ar jūs keliaujate verslo reikalais, ar atostogoms, ar tik vienai dienai, as esate studentas – *papildoma sveikatos drauda yra būtina.*

Kodėl provincija daro šiuos pakeitimus?

Pagrindinė šių pakeitimų priežastis yra Ontario provincijos metiniai mokesčiai Amerikos sveikatos įstaigoms. Per paskutinius trejus metus šie mokesčiai iškilo iki 200 milijonų dolerių.

Šie pakeitimai sutaupys pinigų, kurie bus paskirti gydymo paslaugų pagerinimui. Tai užtikrins, kad Ontario gyventojai ir toliau galės naudotis viena iš geriausių sveikatos apsaugos sistemų pasaulyje.

Norintieji gauti daugiau informacijų apie šiuos pakeitimus, prašome skambinti nemokamai (tik angliškai arba prancūziškai) šiuo ministerijos telefono numeriu: **1-800-268-1154.**

Nesvarbu ar jūs išvažiuojate pusei dienos, ar pusei metų, kreipkitės į privačią draudos įstaigą ir sužinokite daugiau apie papildomą sveikatos draudą.

APSIDRAUSKITE PRIEŠ IŠVAŽIUODAMI IŠ KANADOS.

Ministry of Health
Ontario
Ministère de la Santé

LAISVOJE TĖVYNĖJE

SUSPENDAVO POLITIKUS

Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. V. Landsbergis, remdamasis generalinio prokuroro A. Paulausko parūpinta medžiaga, rugpjūčio 22 d. suspendavo Šalčininkų rajono tarybos prezidiumo, jos pirm. Č. Visockio ir jo pavaduotojo A. Monkevičiaus veiklą. Suspendavimo taipgi susilaukė ir Ignalinos rajono Sniečkaus gyvenvietės tarybos prezidiumas, jos pirm. A. Kulakovas su pavaduotoju S. Prochorenka. Jie įtariami rėmimu antikonstitucinio sukilimo prieš Sovietų Sąjungą, Rusijos respubliką ir Lietuvą. Tų politikų veiklą ištirs Lietuvos aukščiausiosios tarybos prezidiumo sudaryta komisija. Kol bus įvykdytas šis nutarimas, Šalčininkų rajono ir Ignalinos rajono Sniečkaus gyvenvietės savivaldybėms vadovaus Lietuvos vyriausybė ar jos paskirti atstovai.

KGB LIKVIDACIJA

Ministeris pirm. G. Vagnorius rugpjūčio 23 d. paskelbė potvarkį nr. 555, susietą su SSSR KGB padalinio Lietuvoje likvidavimu. Šiam tikslui Lietuvos vyriausybė yra sudariusi ministerio pirmininko pavaduotojo Z. Vaišvilos vadovaujamą komisiją, kurion įsijungė septyni nariai — laikinis valstybės saugumo generalinis direktorius V. Zedelis, komunalinio ūkio ir paslaugų departamento direktorius Z. Deveikis, Aukščiausiosios tarybos atstovas B. Gajauskas, teisėsaugos skyriaus vedėjas V. Markevičius, socialinės apsaugos ministerio pavaduotojas A. Misevičius, generalinio prokuroro pavaduotojas G. Norkūnas ir Aukščiausiosios tarybos atstovas V. Žiemelis. Likviduojamam SSSR KGB Lietuvos padaliniui komisijoje atstovaus jo pirmininko pavaduotojas A. Armonas, antrosios valdybos viršininkas V. Neverauskas ir kovos su organizuotu nusikalstamumu valdybos viršininkas A. Ramanauskas. KGB darbuotojai Lietuvos vyriausybės komisijai turi atiduoti savo ginklus. Lietuvoje taipgi likviduojami kariniai SSSR komisariatai, atleidžiami iš pareigų perversmininkais vadinami sukilimo dalyviai.

PIRKIMO KARŠTLIGĖ

Netikėti įvykiai Sovietų Sąjungoje rugpjūčio 19-21 d.d. atnešė pirkėjų paniką ne tik Maskvoje, bet ir Vilniuje bei kituose Lietuvos miestuose. Angelė Adomaitienė "Lietuvos aide" rugpjūčio 22 d. cituoja Lietuvos prekybos ministerio A. Sinevičiaus pareiškimą: "Duonos, pyrago, mėsos poreikis Vilniuje išaugo 3-5 kartus. 'Parduotuvių šlavimo' banga ritasi ir per kitus miestus, rajonus. Toks pirkimas niekuo nepagrįstas: skirstomuosiuose šaldytuvuose mėsos atsargų pakanka. Esam apsirūpinę sviestu, pieno produktais. Sostinėje, be maisto prekių parduotuvių, duona prekiaujama gatvėse iš automašinų. Paprastai vilniečiai per dieną nuperka 15 tonų duonos, vakar papildomai parduota dar 20 tonų. Visos kepyklos dirba normaliai, žaliavų turi. Miltų, grūdų atsargų (dar pernykščio derliaus) užteks iki Naujųjų metų. Sandėlius papildė ir naujas derlius — apie 200.000 tonų grūdų. Prekių už bendruosius talonus taip pat pakanka. Prekyba su kitomis respublikomis kol kas nesutrikusi. Dar kartą prašau žmonių nekelti panikos, nepirkti daug greitai gendančių produktų, kad vėliau šio gero nereikėtų išmesti ar sušerti gyvuliams. Būkime taupūs!"

KENKSMINGI GRYBAI

Iš Varėnos supirkimo punkto atgabentuose džiovintuose grybuose Panevėžio higienos centras rado didelį užterštumą radioaktyviomis medžiagomis, dešimtį kartų didesnį už nustatytą saugaus vartojimo normą. Tai patvirtino ir Vilniuje atlikti tyrimai. Panevėžio rajono paruošų kooperatyvo valdybos pirm. A. Šimkuvienė džiaugiasi, kad tų kenksmingų grybų nedaug buvo parduota, nes kilogramas kainuoja apie šimtą rublių. Lietuvos mokslų akademijos fizikos instituto specialistai ramina, kad vienas kitas toks grybelis, patekęs į barščius, didesnės žalos sveikatai nebus padaręs.

"DVOKIANTIS PALIKIMAS"

Taip savo įspūdžius "Lietuvos aido" rugpjūčio 28 d. laidoje pavadino Darius Grinbergas, apsilankęs iš sovietų parašiutininkų atgautose Vilniaus radijo ir televizijos patalpose. Televizijos salėje buvo jaučiamas kareivinių kvapas, garavo aparatinėje palikti koldūnai, putojo rūgštis ant brangios aparatūros. Iš svečių kambario buvo dingę gražūs baldai ir kilimas, o gretimo kambarėlio spinta buvo pilna vyno butelių. Radijo salės lubose — kulkų žymės. Apie televizijos kino centrą D. Grinbergas rašo: "Ten nėra, regis, nė vieno sveiko daikto. Įsiropštėme pro išdaužtą pirmo aukšto langą — taip laipiodavo ir sovietų kareiviai (durys užkaltos). Jautėsi stiprus chemikalų kvapas. Kaip vėliau pamatėme, iš ryškinimo mašinų tiesiai ant grindų išleisti tirpalai. Viskas, ką galima nuversti, — nuversta. Apie vagystes kalbėti net žodžių trūksta. Iš visai naujos puikios kameros dešimties dėžių likusi tik viena, ir ta tuščia. Fonogramų kopijavimo aparatinėje viskas ištraukta iš pultų. Garso technikos remonto dirbtuvėse — nė vieno magnetofono, nors vasario mėnesį šis tas dar buvo likę. Už vienų nevarstomų durų stovėjo geležinės spintos. Desantiniais kirvukais iškapojus paslaptingąsias duris, įsilaužėliams paaiškėjo, kad dirbo be reikalo — į tą patį patalpą jau buvo įėjimas. Dar apie duris. Niekad nemačiau tokio 'meno'. Kai kur gulėjo tik malkų krūva, ant vyrių kabėjo įvairiausių formų nuolaužos..." Radijo pastate išlaužtas ugniagesių čiaupas, prakirsta pusmetrinė siena įsirengtam kontroliniam parašiutininkų punktui. Pasak D. Grinbergo, apie tualetus neverta nė kalbėti, kai tokie reikalai buvo atliekami ant kabinetuose suverstų kino juostų, aparatūros ir dokumentų.

V. Kst.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE

NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere – Bloor kampas)
Tel. (416) 767-9000 **Fax (416) 767-0382**

Dvasiškiai, dalyvavę kun. IGNO MIKALAUSKO, OFM, kunigystės 50 metų sukakties šventėje 1991.IX.8 Ontario Londone. Iš kairės: kun. J. Liauba, OFM, kun. E. Jurgutis, OFM, vysk. P. Baltakis, OFM, sukaktuvininkas kun. I. Mikalauskas (sėdi), kun. K. Kaknevičius, kun. V. Braukyla, kun. A. Simanavičius, OFM, kun. J. Staškus, Mišioms tarnavęs Mindaugas Naujokaitis

London, Ontario

KUN. I. MIKALAUSKO 50 METŲ kunigystės sukaktis atšvęsta per Šiluvos Marijos atlaidus rugsėjo 8 d., dalyvaujant vysk. Pauliui A. Baltakiui, OFM, penkiems svečiams kunigams iš kitų parapijų ir gausiems sukaktuvininko gerbėjams. Koncelebracines Mišias atnašavo pats sukaktuvininkas su minėtais dvasiškiais. Vysk. P. Baltakis, OFM, pasveikino sukaktuvininką ir savo pamoksle aptarė kunigo pareigas, iškėlė kun. I. M. nuopelnus ir dvi jo savybes, londoniškiams labai gerai žinomas: visada viskuo patenkintas ir visus pasitinkantis su jam būdinga malonia šypsena.

Po pamaldų parapijos salėje įvyko pietūs bei sveikinimai. Šiluvos Marijos parapijos tarybos pirm. A. Petrašiūnas pasveikino sukaktuvininką, svečius dvasiškius ir visus susirinkusius. Kun. A. Simanavičius, OFM, Prisikėlimo parapijos Toronte klebonas sveikino tos parapijos vardu, o taip pat provincijolo kun. P. Bariaus, OFM, bei Kanados liet. kat. kunigų vienybės vardu. Kun. J. Staškus, buvęs šios parapijos klebonas ir dabartinis Lietuvos kankinių parapijos Mississaugoje klebonas, sveikino ir dėkojo kun. I. Mikalauskui už klebono pareigų perėmimą, kai kunigo nebuvo. Klebonas kun. K. Kaknevičius savo sveikinime priminė vieną kun. I. M. išsireiškimą: "Savo auksinio jubiliejaus atšvęsti važiuosiu namo... į Šiluvos Marijos parapiją". Šioje parapijoje su dideliu pareigingumu jis darbavosi net aštuonerius metus! Pirm. P. Kuras sveikino KLB Londono apylinkės vardu, o R. Kurienė – parapijos vaikų vardu. Choro seniūnas A. Švilpa savo sveikinime padėkojo kun. I. M. už nuolatinę tėvišką "Pašvaistės" globą. S. Paketūras sveikino Rodney tautiečių vardu ir įteikė buvusiam klebonui jų dovaną. Be paminėtųjų šioje šventėje dalyvavo: Aušros Vartų parapijos Hamiltone klebonas kun. J. Liauba, OFM, kun. E. Jurgutis, OFM, iš Prisikėlimo parapijos ir kun. V. Braukyla iš Lietuvos kankinių parapijos. Po sveikinimų "Pašvaistė" padainavo keletą dainų, įskaitant ir St. Catharines mieste sukurtąją specialiai kun. I. Mikalauskui dainą "Atsisveikinant". Žodžiai – S. Zubrickienės, muzika A. Domino. Chorui digrigavo ir smuiku B. Dvaronio kompoziciją "Prie ežerėlio" atliko muz. R. Audet. Visiems akompanavo muz. A. Petrašiūnas.

Visi kalbėtojai, įskaitant ir sukaktuvininką, dėkojo šeimininkėms už skanių pietų paruošimą. Patiekalų sąraše žymėtinas M. Naruševičienės tortas, pagamintas specialiai šiai šventei su lietuvišku sveikinimu ir pagražinimais.

Kun. I. M. padėkojo visiems jį sveikinusiems bei į jo šventę atsilankiusiems, pridėdamas: "Aš norėčiau jus visus apkabinti ir išbučiuoti". Ši šventė dar kartą įrodė, kad londoniškiai labai mylėjo savo buvusį kleboną: susidarė net eilės norinčių jį apkabinti ir pabučiuoti. Šventės oficialiajai daliai salėje labai gerai vadovavo Gražina Petrauskienė.

SVEIKINIMAI RAŠTU. Vysk. John M. Sherlock, DD, išreiškė savo dėkingumą kun. I. Mikalauskui, OFM, už tai, kad jis paskyrė daugelį pasiaukojimo metų lietuviams ir tuo būdu sustiprino jų meilę mūsų Viešpačiui. Linkėjo Dievo palaimos.

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, dėkojo kun. I. M. už sąžiningai Kristaus išganymo misijoje atliktas pareigas per 50 metų ir už kantrų priėmimą emerito-ligonio kryželio. Baigė žodžiais: "Sveikinu linkėdamas ir toliau būti mums visiems vienuoliško ir kunigiško gyvenimo pavyzdžiu". Taip pat gautas sveikinimas iš Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seselių ir popiežiaus Jono-Pauliaus II apaštališkasis palaiminimas. **D.E.**

Hamilton, Ontario

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA nusipirko naujus vargonus, kuriuos pašventino mūsų klebonas kun. J. Liauba, OFM, rugsėjo 22 d., juos dedikuojant Dievo Motinos Marijos globoje prisikėlusiai laisvai Lietuvai. Po pašventinimo įvyko koncertas. Vargonavo virtuozas Stanley King, aukšto lygio muzikas, baigęs Anglijos Londone Westminster Abbey vargonų klasę. Skambėjo ir paukštelių čiulbėjimas, ir gegutės "Ku-ku" Daquin, ir Handelio "Fireworks", painūs Haydn'o "Mechaniškų laikrodžių" garsai. Bacho fugos, drebino šventovę. Grožėjomės "Šventos Marijos varpais" – A. B. Adams, "Lietuva brangi" melodijos, variantai ne vienam išspaudė ašaras. Koncertas pasibaigė gražia L. Boellman toccata. Šia proga darbščiosios parapijos moterys surengė kavutę su įdomiais kepiniais (vargonų kopija – didingu "Napoleonu") ir vynu. Pageidaujama daugiau panašių koncertų.

Dalyvis

"ŠIRVINTOS - NEMUNO" TUNTAS, pasibaigus kelionėms, stovykloms ir kitiems vasaros malonumams, žiemos veiklą pradėjo rugsėjo 22, sekmadienį. Organizuotai dalyvauta Mišiose, o po to įvyko tunto sueiga parapijos salėje su laužo programa tema "Įspūdžiai iš kelionių po Lietuvą ir aplankius vasaros stovyklas". Prit. sk. Andrius Gedris parodė vaizdajuostę, kurią su dideliu susidomėjimu sekė skautiškas jaunimas ir tėveliai. Andriaus pasakojimus papildė vyr.sk. Ona Stanevičiūtė. "Romuvos" stovyklos dalyviai pasirodė su ten išmoktu įdomiu šokiu, į kurį įsijungė visi skautai-tės. Programa buvo paįvairinta dainomis ir šūkiais. Deja, nebeliko laiko pasiklaustyti įspūdžių iš vadovų – "Ąžuolo" ir "Gintaro" stovyklų, kurioje dalyvavo – vyr.sk. Diana Meškauskaitė, Vida Apanavičiūtė ir sk. vytis Viktoras Remesat. "Romuvos" stovykloje stovyklavo 14 skautų-tų bei paukštyčių. Turime gerai pasiruošusių vadovių-vų, gausų vyr. skaučių ir sk. vyčių būrelį, bet trūksta prieauglio, ypatingai berniukų. Prašome paraginti mokyklinio ir jaunesnio amžiaus vaikučius įsijungti į skautų eiles. Tuo reikalu skambinti v.s. Aldonai Pietrantonio, tel. 522-4739.

NUSTATYTOS TUNTO SUEIGŲ ir renginių datos 1991-92 veiklos metams. Skelbiame jas su prašymu, kad kitų vienetų vadovai į tai atsižvelgtų, parenkant datas savo renginiams. Skautų Kūčios – gruodžio 8, sekmadienį, 4 v.p.p.; iškilminga tunto sueiga Lietuvos nepriklausomybės proga – vasario 9, sekmadienį; Kaziuko mugė – kovo 29, sekmadienį; iškilminga tunto sueiga šv. Jurgio proga – gegužės 3, sekmadienį; tunto pavasario iškyla – birželio 6, šeštadienį; "Romuvos" vasaros stovykla numatoma rugpjūčio 1-15 d.d.

"Širvintos-Nemuno" tunto vadija

Edmonton, Alberta

TAUTYBIŲ DIENŲ (Heritage Days) festivalis, jau penkioliktasis, įvyko Wm. Hawrelak'o parke, rugpjūčio 4-5 d.d. Dalyvavo 50 skirtingų grupių, apie 6000 savanoriųtalkininkų bei per 1000 scenos dalyvių. Šią daugiakultūrinę šventę per dvi dienas aplankė beveik pusė milijono žmonių. Prie 50 tautinių grupių paviljonų specialius darbus atliko ir trys labdaros organizacijos: Edmontono maisto bankas, Grey Nuns ligoninė ir Ronald McDonald House. Pastarosios kreipė lankytojų dėmesį į dviratininkų saugumą bei vaikų sveikatą. Parko centrinėje scenoje abi dienas su iškilmingomis ceremonijomis buvo įteikiami pilietybės dokumentai imigrantams.

Paviljoną nr. 11 Lithuania/Lietuva, prie kurio plevėsavo didžiulė trispalvė, aplankė mažiausiai 200,000 žmonių. Paviljone abi dienas prie informacinio stalo bei lietuviškų spaudos leidinių pardavinėjimo stropiai darbavosi A. ir F. Kantautai, prižiūrėdami ir kitus rodinius. Užkandžiais bei šaldyta arbata, gausius svečius aptarnavo pats bendruomenės pirm. dr. P. Klemka su ponia bei kitais giminaičiais. Paviljono prieangyje – B. Žilinskas su svečiu iš Lietuvos A. Urbeliu. Garbės svečių tarpe lankėsi ir gerb. J. Clark, ministeris Kanados konstitucijos reikalams. Aplamai šių metų Lietuvos paviljonas ne vien tik dar daugiau išgarsino Lietuvos vardą, bet taip pat davė ir gražaus pelno bendruomenės reikalams.

GEGUŽINĖ Edvardo ir Marianos Melikauskų sodyboje įvyko rugpjūčio 11 d. Skambėjo lietuviška daina. Jaunimo grupė smagiai pažaidė sviediniu. Vėliau visi prie vartų, plevėsuojant Lietuvos ir Kanados vėliavoms, nusifotografavo. Gausių dalyvių tarpe buvo trys asmenys iš Lietuvos.

Dobilas

Naujuosius vargonus šventina Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Liauba, OFM **Nuotr. M. Borusienės**

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont. Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankantiems Kanadoje duodame sveikatos draudą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusu keleivius į Montrealį ir iš Montrealio.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Čikagoje lankėsi vilnietis Valdas Aušra, atvykęs teologinėms evangelikų liuteronų studijoms jų seminarijoje P. Karolainoje. Svečias lankėsi Jaunimo centre, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, lydimas lietuvių ev. vysk. H. Dumpio, rugpjūčio 25 d. sakė pamokslą lietuvių evangelikų "Siono" parapijos šventovėje.

JAV apeliacinis imigracijos teismas Atlantoje sustabdė Kazimiero Palčiausko ištrėmimą iš JAV. Jam teko būti Kauno burmistru vokiečių okupacijos metais. JAV teisingumo departamento tyrimų institucija OSI jį buvo pasmerkusi kaip vokiečių kolaborantą dėl šių pareigų nutylėjimo įvažiavimo į JAV dokumentuose. OSI laimėjo JAV pilietybės iš K. Palčiausko atėmimo bylą St. Petersburge 1984 m. Apeliaciniame teisme Atlantoje K. Palčiauską gynęs advokatas Guillermo Ruiz pažėrė priekaištų OSI institucijai, kad ji bylose prieš K. Palčiauską naudojosi Sovietų Sąjungos parūpintais įkalčiais, kurie neturėtų galioti JAV teismuose. Esą K. Palčiauskas įvažiavimo dokumentuose nepaminėjo burmistro darbo, bet teismas neįrodė jokio jo padaryto nusikaltimo tose pareigose ar kad jis buvo vokiečių kolaborantas. Sovietų kaltinimais negalima pasitikėti. Advokatas G. Ruiz rėmėsi adv. P. Žumbakio knyga "Soviet Evidence in North American Courts". Atlantos teisme buvo įrodyta, kad OSI kaltinimų nepakanka K. Palčiausko ištrėmimui. Tad po daugelio kančių bylą laimėjo K. Palčiauskas, gulintis ligoninėje po trečio kraujo apytakos sutrikimo smegenyse ir dabar turintis teisę savo nekaltumą įrodyti JAV imigracijos teismuose.

Lietuvių suartėjimo metinė šventė liepos 28 d. įvyko Nekaltai Pr. Marijos seselių vienuolyno sodyboje Putname, sutraukusi apie porą tūkstančių dalyvių. Mišios buvo laikomos prie įėjimo vienuolynan, altorių įrengus atviroj palapinėj. Jas vysk. Paulius Baltakis, OFM, koncelebravo su prel. V. Balčiūnu, kun. dr. V. Cukuru ir kitais šešiais kunigais. Pamoksle jis kalbėjo apie žmonių maldas ir jų aukas, kurias Dievas girdi, tik nevisada greit į jas reaguoja. Esą ir Lietuvai laisvėjimo dienas atnešė ilgai trukusios tautos maldos ir net gyvybės aukos. Vysk. P. Baltakis, OFM, šventės dalyvius kvietė atvykti Vašingtonan spalio 12-13 d.d., kai ten bus minima Šiluvos Marijos koplyčios pašventinimo 25-rių metų sukaktis. Koplyčia yra pastatyta JAV katalikų tautinėje Nekaltai Pr. Marijos šventovėje. Putname susirinkusiems lietuviams Raudondvario salėje buvo surengta aštuonių Lietuvos dailininkų — M. Vilučio, R. Repečinsko, D. Ivanauskaitės, R. Bartkaus, D. Jonkaitytės, J. Daukšaitės-Gabienės, K. Kalinauskaitės ir A. Pupos įvairios technikos kūrinių paroda. Sodelio palapinėje buvo išstatyta ir dail. A. Galdiko tapybos darbų.

Australija

Antano Kramiliaus pranešimu, Sidnio lietuviai rugsėjo 8 d. iškilmingai paminėjo Tautos ir kartu padėkos šventę. Jai buvo skirtos prel. P. Butkaus atnašautos Mišios ir kun. P. Martūzo pasakytas pamokslas. Pamaldose su savo vėliavomis dalyvavo lietuvių organizacijos, giedojo Birutės Aleknaitės ir Justino Ankaus vadovaujamas "Dainos" choras. Oficialiojoje dalyje Lietuvių klube paskaitą skaitė Anskis Reisgys. Buvo daug svečių, su kuriais minėjimo dalyvius supažindino ALB Sidnio apylinkės valdybos pirm. A. Giniūnas. Už nuopelnus Lietuvos laisvės kovoje buvo pagerbti: generalinis Lenkijos konsulas dr. Grzegor Pienkowski, lenkų laikraščio "Wiedomosci polski" red. Duni-Karwicki, Pavergtų tautų komiteto vicepirm. Michael Darby, TFP atstovas Mark Halliday ir Australijos N.S.W. valstijos senatorius Bryan Vaughan. Koncertinę programą atliko Sidnio lietuvių "Dainos" choras ir moterų "Sutartinė", eilėraščius deklamavusi Margarita Kavaliauskienė.

Lietuvių sodybą Sidnio kolonijos pensininkams yra pastačiusi Lietuvių moterų socialinės globos draugija. A. Kramiliaus pranešimu, ten yra septyni namai, turintys po du butus su visais patogumais. Juose pensininkai, sumokėję po $17.000, gali gyventi iki mirties. Sodyboje rugpjūčio 18 d. pamaldomis buvo prisimintos Žolinės. Moterų draugijos naujon valdybon buvo išrinktos: Aldona Adomėnienė, Milda Bukienė, Onutė Kapočienė, Martina Reisgienė, Olga Storpirštienė, Jūratė Traškienė, Tamara Vingilienė. Kandidatėmis liko Aldona Stasiūnaitė, Alfa Savickienė ir Jadvyga Masiokienė. Pirmininke sekančiai kadencijai buvo palikta T. Vingilienė.

Argentina

Susivienijimas lietuvių Argentinoje liepos pabaigoje suorganizavo lietuvių kalbos, dainų, šokių ir žaidimų pamokas, iš Lietuvos pasikvietęs liepos 22 d. atvykusį Bronių Laurikėną. Pamokomis SLA rūmuose Lanuse turėjo progą pasinaudoti ne tik vaikai bei jaunimas, bet ir suaugusieji, norintys susipažinti su lietuvių papročiais.

Britanija

Ramovėnų skyrius rugpjūčio 24 d. Mančesterio lietuvių klube surengė pobūvį, pradėtą savo valdybos pirm. K. Murausko įvadiniu žodžiu. Besivaišinant buvo pakeltos taurės už Lietuvos nepriklausomybę, tada susilaukusią staigaus posūkio dėl netikėtų įvykių Sovietų Sąjungoje. Sėkmės ramovėnų veiklai linkėjo klubo pirm. A. Podvoiskis, kan. V. Kamaitis.

"Kovo vienuoliktąja" pavadinta keturiasdešimt antroji tradicinė skautų stovykla liepos 26 — rugpjūčio 3 d.d. buvo surengta Lietuvių sodyboje, ąžuolų apsuptame beržų kalnelyje. Stovyklon įsijungė apie 60 dalyvių iš visos Britanijos, Vokietijos, Kanados ir Argentinos. Pirmąjį laužą užkūrė skautybės veteranas dr. Kazys Valteris. Aukštus vartus pastatė Vlado Gedminto vadovaujami skautai. Stovyklos komendanto pareigos teko Vincui O'Brienui. Programon buvo įtrauktas orientacinis žygis pagal žemėlapį, skautų pakėlimas į aukštesnius laipsnius. Sveikinimus iš tėvynės atvežė pavėlavę svečiai — Lietuvos skautų brolijos vyr. skautininkas Rimantas Ulevičius, jo palydovai Aidanas Praleika ir Mantas Petraitis. Jie stebėjosi kai kurių stovyklautojų per didele laisve. Esą Lietuvoje skautas, dėvėdamas uniformą, nerūko, o čia rūkoma net rikiuotėje.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 35 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	6%	asmenines paskolas	14.5%
santaupas	5%	nekiln. turto pask. 1 m.	10%
kasd.pal.taupymo s-ta	4.5%	nekil.turto pask. 3 m.	11.25%
90 dienų indėlius	8%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	8.75%		
1 m. term.ind.mėn.pal.	8.25%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	9%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)	6%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	8.75%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	9%	*drauda iki $25.000.*	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

Naujasis Vilniaus rabinas DOVYDAS SMITAS sinagogoje 1991 metų vasarą — Nuotr. D. Davidovičiaus

"Aš — litvakas"

Didi garbė gyventi Vilniuje...

Iš naujojo Vilniaus rabino DOVYDO SMITO susitikimo su visuomene

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

1991 m. rugpjūčio 29 d., 19.30 v., visuomenės susitikimas su nauju Vilniaus rabinu Dovydu Smitu turėjo įvykti nedidelėje Mokytojų namų salėje. Bet beveik prieš pusvalandį ji jau buvo pilna. Susidomėję susitikimu vis plaukė, todėl salę teko pakeisti į didžiausią šiuose rūmuose.

Į sceną pakilo vidutinio ūgio, žilas žilutėlis, juodai apsirengęs, su juodu katiliuku vyriškis, kuris į susirinkusius kreipėsi jidiš kalba. Į lietuvių kalbą gražiai, be jokio akcento, vertė G. Smoliakovas.

Vilniaus rabinas pirmiausia atskleidė savo šaknis, kurios, kaip paaiškėjo, ne tik lietuviškos, bet ir net žemaitiškos. Nors pats Smitas gimęs ne Lietuvoje, bet jo senelis — iš Kauno, o senelė (motinos linijos) — iš Telšių. Matyt dėl to su paskyrimu mielai sutiko ir iš Londono į Lietuvą atvažiavo ne kaip praskrendantis paukštis, o su dideliais sumanymais, didelėm viltim. Prisipažino, kad jaučiasi kaip namie.

Niekam nepriekaištavo, nieko nekaltino, kad po istorinių kataklizmų, po 50 metų be nuolatinio rabino, tie Vilniaus namai sunykę, ištuštėję. Kas šiandien beliudija "Lietuvos Jeruzalės" ("Jerušolajim d'Lita"), judaizmo židinio, svarbą? O juk dar šiame šimtmetyje savo reikšme judaizmui ji buvo trečioje vietoje pasaulyje (po Izraelio, Ispanijos iki Kolumbo laikų). Šiandien Vilniuje to pasaulinio židinio tik pelenai belikę. Anot A. Civiono, atvykusio iš Izraelio rūpintis diasporos kultūros ir švietimo reikalais, vietos žydai "užmiršo, kas yra judaizmas, jie težino, kas yra farširuota žuvis ir macai, jų siela tuščia".

Apie bendruomenės sielą, jos atgaivinimą, apie Vilniaus šlovės sugrąžinimą rabinas pareiškė: "Aš pažadu, kad Vilnius vėl garsės žydų pasaulyje". Daug matęs, apkeliavęs visą pasaulį, į susirinkusius D. Smitas kreipėsi labai karštai, mintis įteigdamas visa savo esybe, pavyzdžiais iš ekonomikos (minėjo Honkongą, Ameriką, mūsų darbštumą), anekdotais, muzika.

Jo kalboje — būsimos veiklos programoje, nupieštoje šviesiom spalvom, kupinoje vilčių, skambėjo taip pat susirūpinimas dėl žydų bendruomenės mažėjimo (šiuo metu joje apie 7.000 narių). Rabinas kvietė: "Prieš keldamiesi iš gimtų vietų, gerai pagalvokim. Izraelio padėtis nelengva. Ne visi ten gerai įsikūrė, yra net nusižudžiusių. (...) Mes likime čia ir laukime Mesijo".

O kad "čia" — Lietuvoje — būtų jauku kaip namuose, rabinas skatino remti Lietuvos vyriausybę "mintimi ir darbu". Kvietimas buvo neatsitiktinis. Jis pakartojo jį taip pat vėliau po susitikimo su V. Landsbergiu. Pakartojo nepamirštomais, įsimintinais žodžiais (ypač dabar, kai pasaulio spaudoje skamba priekaištai lietuviams). "Visi žydai, nesvarbu, kokiame pasaulio krašte jie begyventų, turi padėti Lietuvai. (...) Turime gyventi taip, kaip gyvenome nuo Vytauto Didžiojo laikų, draugiškai, paremdami vieni kitus, padėdami".

Baigdamas kalbą, atskleidė savo būsimos kelionės į Ameriką ir Angliją ketinimus: "Ten, kiek sugebėdamas pasakosiu apie Lietuvą (...). Ir, žinoma, organizuosiu žydų organizacijų paramą, ypač ekonominę, Lietuvai (...)."

Pakilios ir sykiu blaivios, konstruktyvios programos išraišką tarsi vainikuoja žodžiai, pasakyti per susitikimą: "Didi garbė gyventi Vilniuje, būti žydu Vilniuje".

Panašiai kalbėjo ir kiti susitikimo dalyviai — E. Zingeris, V. Muškovas. Visą susitikimą lydėjo linksma, šiuolaikinė religinė žydų muzika, papildanti rabino mintį, kad tarnauti Dievui reikia taip pat jausmais, širdimi, eiti į Jį ir per meną, muziką.

Tokią programą — moralinę (prikėlimo — prisikėlimo), kultūrinę — galėjo paskelbti plačios širdies, didelio proto žmogus. Tepadeda ją įgyvendinti Dovydo Smito prosenelių dvasios, o pirmiausia — telšiškės senolės dvasia... Šalom!

P. S. Šalia ortodoksų vyskupo Chrizostomo, šalia rabino Dovydo Smito, kas atsistos vietoj iškeliavusio amžinybėn katalikų arkivyskupo Julijono Steponavičiaus?

LIETUVA LAUKIA PARAMOS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE
Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:
310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Parūpinam: iškvietimus ir vizas jūsų kelionėms į Lietuvą. Iškvietimus jūsų giminių pasisvečiavimui Kanadoje. Pristatom per porą dienų. Gana greitai parūpinam jiems bilietus; atvykus – draudimą ir pervežimą iš Montrealio. Patvirtinam ar net pakeičiam grįžimo datą.

Automobiliai į Lietuvą

Pigiausios kainos Kanadoje! Pristatom per tris savaites.

Parama giminėms Lietuvoje

Tik doleriais per registruotus bankus! Išmokama per dvi savaites.

Kreipkitės į **Stefą** ar **Algį Medelius, tel. 1 - 416 - 434-1847, FAX 416 - 728 - 5745.** Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS
Tel. **(416) 593-0600**

Kennedy Travel Bureau Ltd.,
296 Queen Street West,
Toronto, Ontario M5V 2A1

KELIONĖS Į LIETUVĄ
TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA

SAS SCANDINAVIAN AIRLINES

Išskrendam **penktadieniais** ir grįžtam **sekmadieniais,** nežiūrint, kaip ilgai viešėtumėt. Parūpinam iškvietimus, vizas, apsistojimo vietą (pagal pageidavimą, viešbutyje arba privačiuose butuose).

DĖMĖSIO! DĖMĖSIO!

1992 metams užsakytos 3 kelionės lankyti šventas vietas – Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Žemaitijos rajonuose. Bus lankomos šventovės, vienuolynai, kapinės, kryžkalniai ir t.t. Visur lydės lietuvis kunigas. Amerikiečiai yra kviečiami prisidėti, sutvarkysim kelionę iš visų JAV miestų.

Teiraukitės jau dabar asmeniškai pas ALGĮ ir STEFĄ MEDELIUS.

Žygis už Lietuvos laisvę

Tarptautinė katalikų organizacija TFP (Tradition, Family and Property – Tradicija, šeima ir nuosavybė), kovojanti už žmogaus teises ir prieš komunizmą, visame pasaulyje surinko daugiau kaip penkis milijonus parašų už Lietuvos nepriklausomybę. Antonio de Morfort žurnale portugalų kalba "Catolicismo" 1991 m. vasario mėnesį parašė straipsnį kaip vyko parašų rinkimas daugelyje kraštų. Pateikiamas kiek sutrumpintas straipsnio vertimas. (RED.)

Per 130 dienų TFP organizacija surinko 5,212,580 parašų 26 kraštuose už Lietuvos laisvę ir prieš komunizmą. Vakarų didžiųjų kraštų vadovai nelabai rūpinosi mažos Lietuvos likimu. Bet ne visi buvo abejingi Lietuvos kovai už laisvę. TFP organizacijos nariai po savo raudona su auksiniu liūto herbu vėliava žygiavo, giedodami specialiai Lietuvai sukurtą himną "...Tikinti Lietuva! Laisva Lietuva / Stovėk drąsiai, nesi viena / Milijonai širdžių plaka dėl tavo likimo / Meldžiasi, kad būtum laisva, Lietuva!"

Pradedant 1990 m. gegužės 31 d. (Dangaus Karalienės švente) per 130 dienų buvo surinkta po peticija už Lietuvą milijonai parašų.

Ispanijoje parašų rinkimas prasidėjo krašto sostinės centre Madride su plakatais, vėliavom ir paradu. Parašų rinkėjai pasklido po visą kraštą, pasiekdami Kanarų salas ir Afrikos teritoriją. Atsirado vis didėjantis pagalbininkų skaičius. Rašėsi turistai, vietiniai, kunigai, vyskupai ir vienuoliai. Tik Ispanijos spauda tylėjo. Bet daugelis sakė: "Šis vajus jau pasiekė visą kraštą". Apie tai, žinoma, bylojo patys rezultatai.

Portugalijoje du laikraščiai "Dario de Areiro" ir "Comercio do Porto" išspausdino ilgus straipsnius apie parašų rinkimo vajų. Ir kiti laikraščiai, ir radijo stotis supažindino su vajaus tikslais ir ragino žmones pasirašyti. Platinamus lapelius žmonės skaitė autobusuose, kavinėse ir gatvėse.

Prancūzijoje žmonės tvirtino — būtinai reikia padėti Lietuvai, nes ji turi teisę atgauti nepriklausomybę. Vienas aukštas teisingumo ministerijos pareigūnas ne tik pats pasirašė, bet surinko daug parašų dar ir iš kitų.

Vokietijoje lietuvis prelatas pasirašo po peticija, palaimina vajų ir sako: "Su dideliu džiaugsmu pasirašau. Pažinojau prezidento Landsbergio tėvą. Lietuviai yra kaip viena didelė šeima. Rytų Vokietijoje, Drezdene, vyko "Pro-Life" ("Už gyvybę") kongresas. Jame dalyvavo atstovų iš 18-kos kraštų. Daug kas iš jų prisidėjo prie vajaus. Visi sutiko su nuomone: "Yra mūsų pareiga padėti Lietuvai".

Italijoje ir Vatikane buvo platinami parašų lapai. Po Mišių kunigas paragino visus pasirašyti. Daugelis taip ir padarė, džiaugdamiesi, kad ir tokiu būdu gali padėti Lietuvai. Vieno vienuolyno viršininkas pasakė: "Mane guodžia jūsų veikla, prisidedu ir tikiu, kad ji atneš gerų vaisių".

D. Britanijoje parašų vajus buvo pradėtas Edinburge, Skotijoje. Vienos šventovės klebonas ne tik pats ragino parapijiečius pasirašyti, bet pakvietė organizacijos atstovą apie tai pakalbėti. Prie altoriaus stovėjo TFP vėliava.

Airijoje kai kurie žmonės Lietuvos persekiojimą lygino su airių katalikų kova. Vieno miesto aikštėje buvo kalbamas Rožinis. Maldų vadovas Rožinio maldas paaukojo už Lietuvą.

Parašų rinkimas vyko Pietų ir Šiaurės Amerikoje. Pasirašė daug arkivyskupų, vyskupų, aukštų valdžios pareigūnų, parlamentarų, įvairių įstaigų viršininkų ir milijonai šiaip žmonių.

Argentinoje buvo pareikšta: "Kovojame čia už šeimą, prieš abortus, už žmogaus teises. Be to, jei padėsime mažai Lietuvai, Dievas ir mums padės".

Brazilija yra TFP organizacijos veiklos centras. Šaunuoliai rinkėjai pasklido po 141 miestą. Žinoma, tai daugiausia katalikiškas kraštas. Buvo surinkta didesnė pusė visų kraštų parašų. Tik viename Sao Paulo mieste, kur yra TFP organizacijos centrinė įstaiga, surinkta vienas milijonas parašų. Vienas 80 metų senukas sakė, esąs nuoširdžiai dėkingas už pasiaukojimą Lietuvai. Jis irgi šventovėse, mokyklose, net baruose rinkęs parašus. Buvo ir kitokių. Vienas kunigas, išlaisvinimo teologijos šalininkas, atsisakė pasirašyti, nes išlaisvinimas tėra socializmas.

Kolumbijoje, kur vyksta nuo 1948 m. komunistinis terorizmas, buvo parodytas didelis žmonių nuoširdumas. Vienas paprastas žmogus kalbėjo: "Gyvenu komunistiniame Bogotos priemiestyje. Mane persekiojo ir iš ten išvarė, nes esu katalikas ir neprisidėjau prie komunistinės veiklos". Vienas vyskupas ne tik pasirašė, bet išsiuntinėjo savo vyskupijos kunigams laiškus, kad šie paskelbtų parašų rinkimą per pamaldas.

Čilėje parašų vajus pradėtas Santiago miesto gatvėse. Buvo jaučiamas žmonių palankumas. Bet greitai atsirado marksistų agitatorių, kurie pradėjo muštynes. Rytojaus dieną susidarė automobilių vilkstinė pasipriešinti marksistų veiksmams. Per dvi dienas surinkta 10.000 parašų.

Ekvadore parašų rinkimas praėjo skirtingose aplinkybėse. Ekvadoro valdžia linkusi į kairę – jo prezidentas, tarptautinio socializmo narys, neleido rinkti parašų. TFP apie savo užmojį paskelbė didžiuosiuose laikraščiuose sakydamą, jei valdžia neleis veikti, tai bus paaiškinta žmonėms, jog ji yra komunistų pusėje. Po to buvo leista parašus rinkti mokyklose, prekyvietėse, autobusų stotyse. Buvo surinkta tūkstančiai parašų, kuriuos pasirašė kunigai, net parlamentarai ir kariuomenės atstovai.

Kanadoje aukštas vienos ministerijos pareigūnas pažymėjo: "Sutinku pilnai su jūsų tikslais ir vertybėmis. Yra svarbu jums padėti. Pripažįstu Lietuvos nepriklausomybę". Jis paėmė du tuščius lapus padėti rinkti parašus. Vienoje šventovėje kunigas dienos skelbiamą Evangeliją palygino su organizacijos veikla: "Nepalikite apaštalų be duonos ir vandens' — nepalikite rinkėjų be parašų už Lietuvą".

JAV-se vajaus organizatoriai aplankė 180 miestų 33 valstybėse ir surinko 800,000 parašų. Jų veiklą parėmė 41 parlamentaras. Pasirodė šimtai straipsnių. Buvo skelbiama per radiją ir televiziją. Du parašų rinkėjai žuvo eismo nelaimėje. Už Lietuvą Niujorke, garsioje gatvėje "5th Avenue", vyko paradas, pritraukęs daug žmonių. Surinkta daug ir parašų. Žmonės sakė: "Jei Gorbačiovas yra 'sincere' tegu atiduoda Baltijos kraštams laisvę".

Paragvajuje vajus turėjo didelį pasisekimą. Net paprasti žmonės suprato Lietuvos padėtį.

Peru valstybėje žmonės buvo palankūs. Pasirašė studentai net tų universitetų, palinkusių į kairę. Vienoje tokio universiteto valgykloje studentas ragino: "Jei jie yra prieš komunizmą, visi pasirašykime. Jie norėjo tai padaryti su mumis, ką padarė Lietuvai".

Urugvajuje buvo paruoštas 20 metrų plakatas ir pastatytas Montevideo miesto aikštėje. Čia buvo aplankyti 25 miestai. Spauda, radijas ir televizija rėmė vajų. Vajaus uždarymas vyko Parque Hotel viešbučio salėje. Ta proga buvo supažindinta su TFP naujai išleista knyga "Idealas, tikslas ir veikla — XX šimtmečio kryžiaus žygyje". Vienas lietuvių veikėjų pasakė kalbą, pabrėždamas TFP organizacijos pasišventimą ir, kad milijonai parašų teikia Lietuvai vilčių.

Kai Pietų Amerikoje vajus ėjo prie pabaigos, Australijoje jis prasidėjo. Vienas jaunuolis iš Melburno sakė: "Pažįstu komunizmo baisybes, Vakarai nežino, kas tai yra. Prisidedu prie jūsų veiklos". Kubietis, išbėgęs iš savo krašto, pažymi: "Kubos padėtis panaši į Lietuvos. Linkiu pasisekimo".

TFP veikla 26-se kraštuose parodė pasaulio solidarumą Lietuvai, norinčiai išsilaisvinti iš komunistinės priespaudos. Kartu pasisakyta prieš Maskvą, kuri užsispyrusiai nenori duoti Lietuvai laisvės. **H. L.**

Tarptautinės katalikų organizacijos TFP (Tradicija, šeima, nuosavybė) delegacija įteikia Lietuvos prezidentui VYT. LANDSBERGIUI visame pasaulyje surinktus 5 milijonus parašų už Lietuvos nepriklausomybę

Išeivijos spauda

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

Antroji pagal susitelkimą ir gyvybingumą po JAV yra Kanados lietuvių bendruomenė. Tai nulėmė palankios ekonominės ir politinės Kanados gyvenimo sąlygos. Vykdydama gana demokratišką politiką savos šalies tautinių mažumų atžvilgiu, Kanada yra pirmoji jkūrusi Daugiakultūrinių reikalų ministeriją, kuri pagal specialias programas iš dalies remia savo tautines grupes finansiškai ir moraliai. Kanada yra vienintelė šalis, kur po karo lietuvių tautinės grupės ne sumažėjo, o net šiek tiek padidėjo. Tačiau pastaruoju metu asimiliacijos procesas palietė ir Kanados lietuvius.

Įvairiu metu Kanadoje ėjo arba eina šie periodiniai lietuvių leidiniai: 1929-1930 m. - "Kanados lietuvis"; 1931 m. įsteigtas "Darbininkų balsas" (vėliau - "Liaudies balsas"), komunistinės orientacijos, netekęs skaitytojų 1976 m. nustojo ėjęs; 1940 m. įsteigtas laikraštis "Nepriklausoma Lietuva", nuo 1948 m. išleidžiamas Monrealyje kartą per savaitę; nuo 1955 m. Kanados lietuvių moterų katalikių draugija leidžia kas 3 mėnesiai žurnalą "Moteris"; 1950 m. įsteigto mėnesinio žurnalo "Skautų aidas" redakcija 1970 m. persikėlė į Čikagą.

1949 m. gruodžio 24 d. Kalėdų išvakarėse Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija Toronte ėmė leisti savaitraštį "Tėviškės žiburiai", kuris yra vienas geriausių lietuvių išeivijos laikraščių, galbūt dėl to, kad turėjo ir tebeturi labai kvalifikuotus redaktorius. Iš pradžių "Tėviškės žiburius" redagavo žinomas istorikas dr. Adolfas Šapoka. Jam mirus, 1961 m. "Tėviškės žiburių" redagavimą perėmė žinomas kultūros veikėjas prelatas dr. Pranas Gaida-Gaidamavičius (prieš tai talkinęs A.Šapokai). Pastaruoju metu laikraštį redaguoja taip pat V.Kastytis-Tvardauskas, J.Andriulis, V.Balčiūnas, Č.Senkevičius. Iki pat mirties daug laikraštyje yra pasidarbavęs pedagogas Antanas Rinkūnas.

Kun. P.Ažubalio rūpesčiu 1974 m. "Tėviškės žiburiai" persikėlė į Anapilį Misisaugoje, Ontario provincijoje, kur gerose patalpose įsikūrė redakcija, administracija ir moderni spaustuvė. Jis yra didelio formato, 10 puslapių apimties, 1985 m. ėjo 5600 egz. tiražu. Vieno numerio tiražas kainuoja 6000 dol., todėl šis laikraštis gali eiti tik dėl redaktorių, leidėjų, administracijos, spaustuvės darbininkų ir rėmėjų bendro rūpesčio ir pasiaukojimo.

Savaitraštis "Tėviškės žiburiai" yra įvairus, apimantis visą išeivių visuomeninį gyvenimą, informatyvus. Laikraštis nuo pat pirmojo numerio yra katalikiškos dvasios ir aiškios politinės tautinės orientacijos, bet jis tolerantiškas, neįkyrus, laikosi vidurio. Pažymėtinas ramus laikraščio tonas, jo konstruktyvumas, pozityvumas. Tuo jis daug prisidėjo įveikiant lietuvių susiskaldymą, kuriant Kanados lietuvių bendruomenę ir telkiant lietuvių išeivįją savajam etniniam tęstinumui išlaikyti. Laikraštis vengia barnių, smulkmeniškų ginčų, visapusiškai propaguoja lietuviškumą. "Tėviškės žiburiai" labai daug dėmesio skiria lietuvių grožinei literatūrai ir dailei, muzikai ir šokiui, mokslui, spaudai, lituanistinėms mokykloms, viskam, kas padeda pristabdyti lietuvių išeivijos nutautėjimą.

"Tėviškės žiburiams" būdingas didelis dėmesys mažiausiems pakitimams Lietuvos gyvenime. Jie turėjo nuolatinį skyrelį "Pavergtoje Tėvynėje", kur su skauduliu rašydavo apie sunkų, okupanto padu prispaustą Lietuvos gyvenimą. Prasidėjus atgimimui, 1988 m. (Nr.45) atsirado nauja rubrika "Žinios iš Lietuvos", o nuo 1990 m. (Nr.12) rubrika "Pavergtoje Tėvynėje" keičiama "Laisvėjančioj Tėvynėj".

Lietuvos atgimimas labai pakėlė lietuvių išeivijos ir jos spaudos nuotaiką - pagaliau dauguma ėmė suprasti išeivijos būties, savo ilgametės, atrodė, be prošvaisčių politinės bei kultūrinės veiklos bei kovos prasmę. Suaktyvėjo net baigiantys nutautėti.

Laikraštyje jaučiamas ir nerimas, kad prasidėjęs procesas nesustotų pusiaukelėje, kad okupantas neapgautų, neprasidėtų reakcija ir, pagaliau, kad lietuviai tarpusavyje nesusipeštų.

Laikraštis kritikavo išeivijos vadus už kai kurių beprasmių renginių organizavimą, susiskaldymą ir ragino visus išeivijos lietuvius ir organizacijas susitelkti kovai dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, rinkti pinigus Lietuvos fondui, energingai paveikti savo kraštų politikus.

"Tėviškės žiburiai" įeis į išeivijos spaudos istoriją kaip vienas ryškiausių laikraščių, prisidėjusių prie lietuvių etninio gyvenimo židinio svetur kurstymo. Čia buvo realizuojamas išeivijos lietuvių kūrėjų intelektualinis potencialas, o tai yra didelis įnašas į bendrą lietuvių tautos kultūrą.

Kostas Malinauskas

LIETUVOS AIDAS

"TŽ" redakcijos pastaba. Šią informaciją išspausdino "Lietuvos aidas" 1991. IX. 4 skyriuje "Išeivijos spauda". Prie jos reikėtų pridėti šias pataisas: žurnalas "Moteris" nebeina; "N. Lietuva" – dvisavaitraštis; "TŽ" skyrius "Laisvėjančioj tėvynėj", pripažinus Lietuvos nepriklausomybę tarptautinėje plotmėje, gavo pavadinimą "Laisvoje tėvynėje".

A†A
ANTANUI SIRUČIUI
mirus,

valdybos narę REGINĄ SIRUTIENĘ, jos šeimą bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

KLK moterų draugijos centro valdyba

A†A
PRANUI ČEČKAUSKUI
atsiskyrus su šiuo pasauliu,

reiškiu gilią užuojautą liūdintiems sūnui ZENONUI, dukrai ALINAI, jos vyrui PETRUI, vaikaičiams – EDVARDUI, ROMUI ir LIUCEI su jų šeimomis –

A. Paulius

Lloyd Bloom

The J. B. MARLATT Funeral Home, (1985 Ltd.)

615 Main Street East
HAMILTON, Ontario
Telefonas: 528-6303

195 King Street West
DUNDAS, Ontario
Telefonas: 627-7459

Laidotuvių namai ir koplyčia

"Mes ne vergų tauta"

Taip tvirtino atsisveikindamas su Amerika kompozitorius GEDIMINAS PURLYS

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

GEDIMINAS PURLYS

Kai 1990 m. vasarą LTM Čiurlionio ansamblis, po sėkmingų gastrolių Tėvynėje, Rygos orauostyje graudžiai atsisveikino su savo dirigentu ir meno vadovu, klaipėdiečiu Gediminu Purliu, atsiskyrimo liūdesį nušvietė jo pažadas sugrįžti ir ansamblį paruošti koncertams bei dainų šventei. Savo pažadą ištęsėjęs, jis š.m. sausio pradžioje sugrįžo į Klivlandą. Po devynių mėnesių viešnagės, Lietuvos nepriklausomybės įteisinimo išvakarėse Gediminas Purlys su manimi pasidalino savo įspūdžiais ir svajonėmis.

Visų pirma jis pastebėjo, kad jo antras atvykimas į Klivlandą ir grįžimas į Tėvynę labai skiriasi nuo pirmojo. "Pirmą kartą su virpančia širdimi atvykau į nežinią, o dabar keliavau pas savo mieliausius draugus jau pažįstamais keliais. Net ir Newark'o orauostyje, dar nekalbėdamas angliškai, be vargo suradau savo lėktuvą. Mano svajonė buvo paruošti ansamblį dainų šventei ir toje šventėje pačiam dalyvauti, kad galėčiau pajusti lietuvių išeivijos nuotaikas, dvasią, atmosferą. Dar buvo ir užkulisinė mintis, kad ansamblis, gyvavęs penkias dešimtis metų, nenuleistų sparnų. Mano misija buvo su juo praleisti dar vieną sėkmingą sezoną, kartu su juo dirbti ir parodyti išeivijai, kad jis dirba toliau ir yra stiprus. Tai įrodė ansamblio koncertai Niujorke ir Filadelfijoje.

Antroji mano misija buvo, užmezgus santykius su Klivlando universiteto muzikos profesoriumi Hisey, paruošti Amerikos ir Klaipėdos mano vadovaujamus studentų chorus bendroms gastrolėms Lietuvoje.

Pavasarį įvykusios muzikų mokslinės konferencijos metu turėjau garbę susipažinti ir pabendrauti su kompozitoriumi John Rutter, kurio "Magnificat" pradėjome repetuoti abipus Atlanto. Dirbdamas su Klivlando studentais įsitikinau, kad jiems tas veikalas nepaprastai patiko. Deja, politinių įvykių audra ir prof. Hisey rimta liga bei finansiniai sunkumai tą projektą suardė.

Kovo pabaigoje universiteto vadovybė pasiuntė į Klaipėdos konservatoriją kvietimą mano chorui ateinančiais metais koncertuoti Amerikoje.

Šalia to, padariau a.a. Alfonso Mikulskio kompozicijų trečios knygos korektūrą, lankiau specialias mokyklas su muzikos terapijos pritaikymu nenormaliems vaikams, vidurinių mokyklų chorų konkursus ir rinkau medžiagą Klaipėdos antrajai mokslinei konferencijai, kuri įvyks š.m. rugsėjo 28-29 d.d. Esu paruošęs dvi temas: "Lietuvių kultūrinis ir švietiminis gyvenimas Vokietijoje karo bei pokario metais" ir "Dariaus Lapinsko vokalinė kūryba". Netikėtai užtikau Lietuvai nežinomo kompozitoriaus Vytauto Jančiaus kūrybą, kurią man padovanojo jo brolis Bronius Jančys-Jarūnas. Tai kompoziciniu požiūriu įdomūs kūriniai, o Lietuvoje jis beveik nežinomas. Grįžęs pasistengsiu jo kūrinius išleisti".

Paklaustas, su kokiais jausmais Gediminas grįžta į namus, jis giliai atsiduso. "Nuo pat mano atvykimo nebuvo nė vienos dienos, kad man nerūpėtų mano šeima ir Lietuvos politinė bei ekonominė padėtis. Išgyvenau gilius dvasios sukrėtimus, stebėdamas Medininkų tragediją, o Gorbačiovo perversmas manyje sukėlė nelaimės jausmus. Tačiau apie baimę Lietuvoje reikia mažiausiai galvoti — *mes ne vergų tauta.*

Grįžtu į Lietuvą pasiryžęs jai būti naudingu, joje dirbti ir įdiegti visa tai, ką gero patyriau ir išmokau tiek mokymo procese, tiek kasdieniniame gyvenime Amerikoje. Tikiu, kad ne už kalnų pilna Lietuvos nepriklausomybė, bet tai nereiškia, kad bus viskas pasiekta. Mūsų laukia dar didesni darbai, negu kad galime įsivaizduoti. Didžiausia problema bus prikelti ir grąžinti teisingą bei darbštų, sovietinės sistemos sužalotos dvasios Lietuvos žmogų".

Paklaustas apie ateities planus ir galimybes vėl sugrįžti, Gediminas prisipažino, kad tokia galimybė yra. "Prof. Hisey man atvirai pasiūlė 1992 m. rudenį grįžti ir universitete siekti magistro laipsnio. Vežuosi pareiškimus, kuriuos reikės užpildyti ir tartis su Klaipėdos konservatorijos vadovybe, kad ji mane išleistų. Nors ilgai mokytasi, mokslo niekad neužtenka. Mokslą labai vertinu ir noriu siekti gilesnio žinojimo", užbaigė Gediminas.

Keliom dienom praslinkus po mudviejų pokalbio, Lietuvos klausimas tapo išspręstas, JAV prez. Bush'ui kiek pavėluotai, bet galutinai pripažinus Baltijos respublikų nepriklausomybės faktą. "Su manim į Lietuvą keliauja nepaprastai brangus dokumentas — Stasio Lozoraičio man išduotas Lietuvos respublikos pasas...", sakė Gediminas su ašaromis akyse. Rugsėjo 2 d. saulėtą popietę "Continental" lėktuvui išskleidus savo sidabrinius sparnus giedrame vasaros danguje, jis išskrido. Gediminą išlydėjusieji išgyveno atsisveikinimo liūdesio ir džiaugsmingo pavydo jausmus, jam istorišką dieną grįžtant į pagaliau laisvę atkovojusią Lietuvą.

• **Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi – *"TŽ" leidėjai***

BALTIC STORES & CO. (Z. JURAS)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England

Tel. 081 460 2592

Siūlome pasinaudoti mūsų išplėsta ir įvairiapusiška prekyba su Lietuvos respublika.

Pasiunčiame *paskutiniausius VAKARŲ EUROPOJE gaminamus ir gaunamus vaistus; plačiai pasaulyje žinomas angliškas ir kitas medžiagas, drabužius, sportinius kostiumus bei sportinius batus, ELEKTRONINES PREKES, rusiškus ir kitų kraštų automobilius.*

Pervedame palikimus į Lietuvą arba kitus kraštus pageidaujama valiuta, atliekame visas finansines ir banko operacijas aukščiausiu klijentui kursu, priimame trumpalaikes arba neriboto laiko investacijas, sudarome testamentus bei administruojame nuosavybę, tarpininkaujame įvairių dokumentų sudaryme.

Siūlome populiarų siuntinį: 1991 m. nr. 1.

3 m vilnonė angliška eilutei medžiaga, 3 m puiki suknelei medžiaga, 1 vyriškas arba moteriškas sportinis kostiumas, 1 pora sportinių batų, vyriška arba moteriška striukė.

Siuntinio kaina (oro paštu) **$460**

Konkurencijos neturinčios maisto siuntinių kainos. Siuntinys nr. 5 – $120.

10 dėžučių įvairios konservuotos mėsos, 10 sv ryžių, 200 gr tirpstančios kavos, 4 sv cukraus, 2 dėž. šprotų, 4 sv dešros, 2 sv sūrio, 2 sv pupelių kavos, 2 sv valgomos alyvos, 1 bonka krupniko.

Parduodame "Olympia" rašomas mašinėles su lietuvišku šriftu.

TIK PER ANGLIJĄ GREIČIAU IR TAUPIAU!

ŠILUVOS MARIJOS KOPLYČIOS sidabrinis jubiliejus ir padėka už Lietuvos nepriklausomybę

Amerikos katalikų tautinėje šventovėje, Washington, DC

PROGRAMA

Spalio 12, šeštadienį

1 v.p.p. AKADEMIJA: "Lietuvos XX-to amžiaus kankiniai", paskaitą skaito vysk. *SIGITAS TAMKEVIČIUS, SJ,* Catholic University School of Nursing, Gowan Hall salėje, 620 Michigan Avenue, N.E., Washington, DC.

7.30 v.v. KONCERTAS: *"Dainavos" ansamblis, pianistas POVILAS STRAVINSKAS,* Archbishop Carroll High School salėje, 4300 Harewood Road, N.E., Washington, DC. Įėjimas – $10

Spalio 13, sekmadienį

2 v.p.p. IŠKILMINGOS PAMALDOS: šv. Mišias aukoja kardinolas *JAMES HICKEY,* Vašingtono arkivyskupas. Pamokslininkai – arkiv. *CHARLES SALATKA* ir vysk. *SIGITAS TAMKEVIČIUS, SJ, gieda "Dainavos" ansamblis*

Šventovėje The National Shrine of Immaculate Conception, Michigan Avenue & 4th Street, N.E., Washington, DC.

Aukas jubiliejaus minėjimo išlaidoms rašyti: Lithuanian Catholic Religiuos Aid vardu ir siųsti *Mr. Kęstutis Čižiūnas,* 7766 Trevino Lane, Falls Church, VA 22043, USA. **Viešbučiai**: *"Sheraton Greenbelt Hotel",* 8500 Annapolis Road, New Carrollton, MD 20784, 301-459-6700 arba 1-800-325-3535 ir *"Holiday Inn",* 5910 Princess Garden, Lanham, MD 20706, 301-459-1000 arba 1-800-465-4329.

Raudonoji tvirtovė Amerikos pašonėje

Turistiniai vienos savaitės įspūdžiai iš dar besilaikančios komunizmo tvirtovės Kuboje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Rankdarbių įmonėje

Praėję kelias gatves atsirandame prie didelio dviaukščio pastato, kur šviečia užrašas "Palacio de la Artesana". Šiuose rūmuose įsikūrusios įvairios rankdarbių dirbtuvėlės su savo krautuvėmis. Čia gaminamos įvairios lėlės, statulėlės, odos dirbiniai, siuvami moteriški medvilniniai drabužiai. Pardavinėjami pačių dailininkų paveikslai, atvirukai. Yra restoranas, baras su gėrimais, gan didelis knygynas su labai mažu pasirinkimu angliškų knygų. Čia daug žmonių, vietomis spūstis tose krautuvėlėse. Daugelis kubiečių spaudžiasi čia apsipirkti, ypač prie moteriškų drabužių. Angliškai kalbantieji turistai spiečiasi daugiausia prie suvenyrų.

Grįžtam viešbutin

Šia vietove ir baigėsi mūsų Havanos miesto apžiūrėjimas, nes jau buvo visai pavakarys, ir laikas grįžti į Varaderą. Sėdam į laukiantį autobusą, greit paliekam miestą ir atsiduriam priemiesčiuose, kur pristatyti ištisi kvartalai daugiaaukščių vienodų apartamentinių namų. Jie tęsiasi dar toli už Havanos lyg atskiri miesteliai.

Pravažiuojam pro šalį prie Havanos statomą olimpinį stadioną ir sportininkams namus. Vadovas pasakoja, kad Kuboje 1991 m. įvyks Panamerikos olimpinės žaidynės, kurios pakels Castro prestižą. Didelės statybos dar tik įpusėtos, bet vadovas užtikrino, kad iki žaidynių bus baigtos. Vadovas parodė ir naujai statomą termoelektrinę, kuri duosianti labai daug elektros energijos. Dar praslenkam pro du aukštus dūmtraukius, varančius tirštus dūmus. Tai cukraus fabrikas, kuris apdirba cukrines nendres. Pats fabriko korpusas užima gan didelį plotą. Grįžtam į savąjį viešbutį tamsoje, vakaro žiburiams šviečiant.

Jūrai šėlstant

Grįžus iš kelionės į Havaną, visą naktį ir sekančią dieną lijo ir siautė stiprus vėjas, kaukdamas daužėsi į viešbučio palanges ir plėšė nuo palmių lapus. Jo šėlimas ir jūros šniokštimas girdėjosi tolimiausiuose kambariuose. Iš ryto dangus storais debesimis apsiklojęs, protarpiais vis lyja. Vis tiek einam prie jūros, kur siausdamas vėjas verčia iš kojų. Per cementinį meškeriojimo tiltą ritasi purslais apsiputojusios bangos — nebandyk ant jo užlipti. Jūra pasišiaušusi visoje savo galybėje ir rodo savo jėgas, blokšdama į krantą didžiules bangas. Tačiau oras šiltas, malonu pajūriu vaikštinėti, kai žinai, kad bangos pakrantėje nepasieks.

Suvenyrų krautuvėse

Šeštadienis — paskutinė diena Kuboje, nes sekmadienio rytmetį prasidės kelionė atgal į Torontą. Prieš grįždami į Kanadą norėjom dar kai ką nusipirkti, bet viešbučio abi krautuvės uždarytos — vyksta inventoriaus surašymas. Nuvažiuojam į Varadero centrą, bet ir ten didžiojo viešbučio krautuvė uždaryta — irgi vyksta surašymas.

Miestelio centre buvo dar viena didžiulė parduotuvė su eile valdiškų krautuvių, kur kiekviename kambaryje vis kitokio pobūdžio prekės buvo parduodamos. Tame pastate gal dešimt tokių krautuvių — audinių, odos, tabako, gėrimų, žaislų, suvenyrų su nedideliu prekių pasirinkimu. Viskas tik už dolerius. Prekę išsirinkęs gauni orderio kvitą, su kuriuo išeidamas kasoje turi apmokėti. O visų tų krautuvių tik viena kasa prie išėjimo, tad ten susidaro ilgiausia eilė.

Kuboje, kiek teko po tas krautuves pavaikščioti, visos yra valdiškos. Jos nedidelės, su labai mažu prekių pasirinkimu. Tarnautojai irgi nerodo paslaugumo ką nors pasiūlyti ar parodyti. Tačiau Havanos gatvėse ar Varadere prie paplūdimio yra mažų kioskų, kur vienas žmogus pardavinėja šaltus gėrimus, alų ar užkandą. Tai jau privatinė prekyba, kurios lankantis Balkanų kraštuose buvo pasigesta. Atrodo, Kuboje, kad ir komunistinė santvarka, yra daugiau asmeninės laisvės.

Ne viską matėm

Matyt Castro ne visai komunistinį socializmą prievarta įgyvendino, nes ir žemės ūkis, kuris yra Kubos ekonomijos nugarkaulis, nebuvo įspraustas į kolchozus ar nusavintas. Nukentėjo tik labai stambūs ūkiai, kurie buvo nusavinti ir paversti kooperatyviniais. O privatūs ūkių savininkai iki 50 ha žemės liko savo žemės savininkais ir galėjo toliau ūkininkauti. Bent taip mums aiškino vadovas važiuojant į Havaną. Sako, kad tokie ūkininkai tai, ką savo ūkiuose užaugina, gali laisvai parduoti. Mums neteko į tolesnes salos vietas nuvažiuoti ir pamatyti tų privačių ar kooperatinių ūkių.

Dabartinė santvarka nepajėgia išvengti laukiančių žmonių eilių prie krautuvių ar įstaigų. Keliose vietose pravažiuojant mieste matėsi nutysusios stovinčių žmonių eilės, išsirikiavusios prie durų. Tačiau pačios gatvės pustuštės, nes labai mažas automobilių judėjimas — tik vienas kitas pasimaišo. Vyrauja sunkvežimiai. Turistam patraukti yra nuomojami automobiliai, kur jų stovėjimo vietos angliškais reklaminiais užrašais iš tolo šviečia. Išsinuomojęs automobilį gali po visą Kubą laisvai važinėti.

Kuboje išbuvom savaitę laiko pajūrio vasarvietėje, kur daugiausia sutikom tik turistus, o vietinių gyvenimą mažai teko pamatyti. Tuo atveju reiktų pabūti kiek ilgiau, pavažinėti daugiau po visą salą, pamatyti cukrinių nendrių laukus, juose dirbančių kaimiečių gyvenimą bei aplinką. (Pabaiga)

Įvestas tiesioginis valdymas...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

neraliniu direktoriumi, kuris pasiūlė Lietuvai, Latvijai ir Estijai įstoti į šią organizaciją. Jau spalio mėnesį būtų galima surengti UNESCO konferenciją vienoje Baltijos valstybėje.

— Lietuvos premjeras G. Vagnorius priėmė Lietuvoje besilankančią VLIK'o delegaciją. Buvo tartasi dėl VLIK'o archyvų ir finansų. G. Vagnorius ir dr. K. Bobelis pasirašė bendradarbiavimo protokolą.

— Sovietų KGB viršininkas V. Bakatinas laišku sveikino V. Landsbergį, Lietuvai sugrįžus į tarptautinę bendruomenę — Jungtines tautas. Laiške reiškiama viltis, kad greitu laiku abiem pusėm priimtinu būdu bus išspręstos Lietuvos ir Sov. Sąjungos problemos.

— Lietuva, Latvija ir Estija rugsėjo 18 d. tapo lygiateisėmis pasaulio olimpinės šeimos narėmis. Jos jau pakviestos dalyvauti 1992 m. žiemos žaidimuose Barcelonoje, Ispanijoje.

— Premjeras G. Vagnorius Taline dalyvavo Baltijos valstybių ministerių pirmininkų susitikime su tarptautinių finansinių organizacijų vadovais. Tartasi dėl finansinės paramos Baltijos kraštams ir muitų sąjungos įsteigimo.

— Daug Lietuvos miestų ir miestelių rugsėjo 23 d. kasmet minės parlamento paskelbtą žydų genocido dieną. 1943 m. rugsėjo 23 d. buvo sunaikintas Vilniaus žydų getas.

— Lietuvos generalinė prokuratūra paragino visus Lietuvoje veikusius OMON'o grupuočių narius savanoriškai duoti parodymus. Kelios dešimtys omonininkų slapstosi Lietuvoje. Lietuvos prokuratūra paskelbė, kad tie nariai, kurie savanoriškai grąžins ginklus, nebus traukiami teismo atsakomybėn.

— Sovietinė agentūra TASS rugsėjo 25 d. pranešė, kad Vilniaus krašte sudaryta "Vilniaus krašto išlaisvinimo armija", kurion įeina "didžiosios slavų liaudies – Rusijos, Lenkijos ir Baltarusijos sūnūs bei dukros. Ji reikalauja, kad Aukščiausioji Lietuvos taryba iki š. m. lapkričio 1 d. pripažintų Vilniaus krašto gyventojų teisę į laisvą referendumą. Jei tai nebus padaryta, minėtoji "armija" pradėsianti karinius veiksmus prieš ginkluotas Lietuvos pajėgas. Tai dar vienas stalinistų grasinimas Lietuvai. **J.A.**

Grožis ir tikrovė

Juozo Tumo-Vaižganto "Dėdės ir dėdienės" Kanadoje

Šiaulių dramos teatras, paminėjęs 60-ties metų sukaktį rugsėjo 29 d. Šiauliuose su J. Tumo-Vaižganto "Dėdės ir dėdienės" veikalu, spalio 11 d. atvyksta į Kanadą. Šis veikalas bus statomas Toronte spalio 19, šeštadienį, 7 v.v. Brockton gimnazijos salėje, o Hamiltone spalio 20, sekmadienį, 4 v.p.p. Westdale gimnazijos auditorijoje. Juozo Tumo-Vaižganto veikla, su nuostabia energija puoselėjant lietuvišką kultūrą, paliko gausų derlių. Dvasininkas, lietuviškosios visuomenės, kaip jis pats save vadino, "ne tarnas, o vergas", dirbdamas jos labui, studijavo tarmes, rinko tautosaką, domėjosi etnografija, tyrinėjo lietuvių literatūrą. Amžinasis Laisvės karžygys, vienas aktyviausių to meto publicistų ir redaktorių, vis labiau įsitraukdamas į grožinę literatūrą, paliko visą eilę beletristikos kūrinių, kaip "Pragiedruliai", "Dėdės ir dėdienės", "Šeimos vėžiai", "Žemaičių Robinzonas", "Nebylys" ir kitus. Jo kūryba pasižymi didžiuliu gyvenimo patyrimu, nuostabiu tikroviškumu ir poetiškumu.

"Dėdėse ir dėdienėse", vienoje iš meniškiausių ir įdomiausių jo apysakų, vaizduojančių baudžiavos panaikinimo laikotarpį, autorius ribojasi tik keletu charakterių, kurie atskleidžia ir grožį, ir tragizmą. J. Tumo-Vaižganto žmogaus gyvenimo sunkumai neužtemdo, bet dar labiau tik paryškina jo vertę. Šitai atskleidžia Mykoliuko drama. Net ir netekęs asmeninės laimės, prislėgtas sunkios gyvenimo naštos, ištisai patiriantis neužsitarnautų nuoskaudų, jis iki gyvenimo pabaigos išsaugo įgimtą taurumą, gerumą, meilę gamtos grožiui.

Šiame pastatyme režisierė Regina Steponavičiūtė pabrėžia etnografinius elementus, intensyviai skverbdamasi lietuviškojo charakterio gelmėn ir stengdamasi išgauti kuo įvairesnius šio giliai paslėpto perlo vaizdus. Žiūrovai visa tai pamatys, pajaus ir kartu su aktoriais išgyvens. Jauskime pareigą pamatyti mūsų vieno žymiausių rašytojų scenai pritaikytą veikalą "Dėdės ir dėdienės". Tai reta proga. Be šio pastatymo Šiaulių dramos teatras duos visą eilę literatūros vakarų, kuriuose atskleis daugelį mūsų rašytojų. Šalia to svečiai aktoriai humoro vakaruose pažers ką nors linksmesnio. Bus progos su jais pabendrauti. **J.P.**

Filme "Siaubingas gyvenimas" (Life Stinks) vargšų ir valkatų tarpe atsiradęs Amerikos bilijonierius (vaidina Mel Brooks). Greta sėdi taip pat benamę vaidinanti Lesley Ann Warren. Vienas vargšas siūlo gurkšnelį, "kuris viską užmuša". Naujas jų draugas negras tik juokiasi

Nuotr. P. Sorel

FILMŲ PASAULYJE

"Siaubingas gyvenimas"

ALGIRDAS GUSTAITIS

Turtingas amerikietis (vaidina Mel Brooks) nutarė įsigyti neturtingųjų-vargšų gyvenamą Los Angeles didmiesčio dalį, viską nugriauti ir pastatyti modernius dangoraižius. Taip pat jis ruošėsi nupirkti didžiulius miškynus Brazilijoje, juos iškirsti, vietinius gyventojus indėnus išvyti. Į vergiškus jo užgaidų vykdytojo paklausimus, ar dėl to nesunyks gamta, ar nežus daugybė gyvulių, paukščių, ar nemirs daugybė nekaltų žmonių, – jis atsakydavo: "Na, tai kas?"

Los Angeles didmiesčio dalį nori pirkti kitas bejausmis turtuolis (vaidina Jeffrey Tambor). Besiginčijant, Mel Brooks netyčia prasitaria, kad tie benamiai nemoka gyventi. Jis tarp jų gyvendamas per 30 dienų praturtėtų. Lažybos. Advokatai surašo sutartį. Jei 30 dienų išgyvens tarp valkatų be pinigų, be kredito kortelių, be dokumentų niekur neišeidamas iš to rajono, – gaus visą tą apylinkę nemokamai.

Turtuolis išlaipinamas valkatų gatvėje. Netrukus išalksta, o kišenėje nė cento. Mato, negriukas gatvėje šoka, dainuoja, jam praeiviai numeta centų. Aha, geras būdas uždirbti pinigų! Toje pat vietoje jis irgi pradeda šokti, dainuoti – praeiviai žiūri kaip į kvailą, nieko neduoda.

Jau vakaras, laikas miegoti. Senieji valkatos jį išvaro, nes tai jų vietos. Įsitaiso storame vamzdyje, gal atvežtame gatvės kanalizacijai. Tenai pradeda bėgioti žiurkės. Jis išbėga. Eina į vargšams skirtą užeigą. Nakčiai – $2.50. Kambaryje daug lovų, kriokia miegantys. Aiškina užeigos šeimininkui, kad jis yra labai turtingas žmogus, prašo jam mėnesiui leisti naudotis miegojimui vieta, po mėnesio ne tiktai užmokės, bet ir duos $10,000.

— O je? – nustemba užeigos tvarkytojas?

— Duosiu $20,000. Klausykite, aš labai turtingas, turbūt turtingiausias žmogus Amerikoje, tik taip susidėjo, kad šiuo momentu neturiu pinigų. Po mėnesio įteiksiu $20,000.

— Puiku, – sako užeigos savininkas. Sutarkime taip: dabar įmokėk $2.50, o po mėnesio likusius $20,000. Jis neturi nė cento. Nakvynės tenka ieškoti kitur.

Kitos dienos ir naktys buvo dar blogesnės. Jam atėmė batus, sumušė, miegojo lietuje, nuolat buvo alkanas. Gyvybę išgelbėjo netikėtai sutikta valkatė (vaidina Lesley Ann Warren). Susidraugavo su pora valkatų. Per mėnesį paseno, išvargo, pažino tikrą gyvenimo druską. O kai po mėnesio grįžo namo perimti turtų ir laimėtų varžybų su Los Angeles miesto dalimi, paaiškėjo, kad jo atvokatai iš jo viską teisiškai atėmė kaip iš nenormalaus žmogaus. Jis išmetamas lauk.

Filmą "Life Stings" (Siaubingas gyvenimas) pagamino "20th Century Fox". Autorius, režisierius ir pagrindinis artistas – Mel Brooks, žinomas filmų artistas. Šiame filme jo vaizduotas gyvenimas yra tikroviškas. Tūkstančiai benamių gyvena ne tiktai Los Angeles, bet ir ištisoje eilėje kitų JAV didmiesčių.

Vargšų bei valkatų lūšnose, gatvių kampuose, patvoriuose, prie krūmų ar medžių, po tiltais, prie uostų ir panašiai gyvena ne tiktai daugybė vyrų, bet ir daug moterų. Pasigirsta garsinimų, kad JAV benamių esą keli milijonai. Tarp jų pasitaiko baigusių universitetus, buvusių aukštų tarnautojų, profesorių ir t.t. Gyvenimo eiga jiems buvo žiauri, neišsilaikė, paslydo ir prisikelti negali. Jie nepakliūva net į surašomų gyventojų skaičius. Šiame filme viena tokia kritusi yra moteris, vadinama Molly (vaidina Lesley Ann Warren), filminiame pasaulyje žinoma ištisa eile gerų filmų. Ir šiuo kartu ji pasirodo įtikinančiai, vietomis net geriau už pagrindinį artistą. Kiti valkatos ar nelaimingieji taip pat žinomi filminiame pasaulyje, kai kurie net filmų režisieriai, rašytojai. Valkatiškai apvilkti, nesiskutę, neapsikirpę jie atrodo tipiškais benamiais.

• **Bergždžia jaustis degančiam viso pasaulio rūpesčiais, bet neatlikti, kam įpareigoja konkreti "čia ir dabar" situacija.**

JUOZAS GIRNIUS

TRUMPI APTARIMAI

Knygos, knygos, knygos...

ALĖ RŪTA

Knyga vaikams

Algio Trakio ir šunelio Taksiuko Šleivio nuotykiai teka lyg upė. Ši knygelė — jau šeštoji — "Plaukia upėmis". Tai pasakojimas apie mažus nuotykius mažiesiems, bet suaugusių tonu. Yra gerų pamokymų, patarimų: kelionę suplanuok, vartok žemėlapį, neskriausk gyvūnėlių... Pakeliui susitinkame įvairių "keleivių": kiškį, gaidį, ežį, voverę, bebrą, pelėdą...

Pasakojimas galėtų būti vaikiškesne forma ir taisyklingesne kalba.

Vaikams iškalbingesni piešiniai. Nors čia ryškios, beveik aštrios, spalvos, tačiau yra vaikiškų piešinių, fantastiškų žvėrelių ir paukščių (gulbė triskart didesnė už berniuką... – 13 p.; grakštus Taksiukas ir labai ryžtingas Algis (5 p.); simpatingas kiškis laiko dobilo lapą, beveik pusės didumo kaip jis... (8 p.). Grakšti voverytė ant šakos (vandeny?) – 10 p. Vanduo, pieva, debesėliai, saulė ir mėnulis — fantastiški, o realiai dalyvauja berniuko ir šunelio kelionėje... Algis kalbasi su šuneliu žmonių kalba... (24 p.)

Nors tie nuotykiai baidarėje ir su sielininkais vyksta plaukiant Nemunu, tačiau jie gal patiktų labiau išeivijos vaikams; Lietuvos vaikai geriau susipažinę su realia gamta, jos gyvūnėliais — juos ši fantazija sunkiau įtikins.

Knygelės forma ir išvaizda patraukli.

Algirdas Gustaitis, ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS. Nutikimai Lietuvoje, VI dalis. Iliustravo Jutta-Jūra Gustaitienė, išleido JAV LB švietimo taryba, spaudė M. Morkūno spaustuvė 1991 m. Čikagoje.

Teisininko Ignaičio studija

Suvalkietis Vincas Ignaitis (iš Keturvalakių valsč.), baigęs 1938 m. Kaune teisės mokslus, dirbo apygardos teisme Ašmenoje bei Vilniuje teisėju. Buvo taip pat sportininkas, net 12 metų Lietuvos dailiojo čiuožimo meisteris ir paruošė čiuožimui vadovėlį, tik sutrukdė karas jį išleisti. Dalyvavo tarptautinio čiuožimo varžybose Leningrade, Austrijoje, Pasaulio studentų žiemos olimpiadoje.

Pasitraukęs iš Lietuvos, komunistams ją okupavus, apsigyveno Kanadoje, kur dirbo Brantforde dailiojo čiuožimo profesionalu ir mokytoju ir ūkyje.

Lietuvoje aktyviai veikė pogrindyje, išeivijoje — uolus visuomenininkas, mąstytojas. Rūpinasi Lietuvos ateitimi, geresne jos santvarka. Kaip teisininkas ir lietuvis, V. Ignaitis ilgai (atliekamu laiku) rašė giliai išmąstytą studiją apie būsimos laisvos Lietuvos žmonių socialinį gyvenimą.

Čia prisimena ir ministerio Petro Klimo, jam grįžus iš lagerių, 1957 m. parašytą studiją "Visų dienų apmąstymai" (87 psl.). Tai filosofijos pradmenys, kur aptariama tiesos, teisės, teisingumo, meilės, grožio, religijos, darbo, bendruomenės, kultūros sąvokos, aiškinama jų prasmė. Tai rodo P. Klimo rūpestį savo tauta ir Lietuvos valstybės ateitim.

Panašus rūpestis ir teisininko V. Ignaičio. Ir jo studija yra gal socialinio gyvenimo filosofiniai pradmenys. Čia irgi sklandžiai aptariamos jungtinio gyvenimo formavimosi sąvokos, svarstomi kultūriniai, ūkiniai, administraciniai ir politiniai žmonių santykių reiškiniai. Ir studijos apimtis, daugmaž, kaip Petro Klimo.

Tai daug išgyvenusių, mąstančių vyrų susirūpinimas lietuvių tauta, kad ateity būtų Lietuvos gyvenimas grindžiamas teisingesniais dėsniais ir būtų laimingesnis. Pratarmėje autorius pasisako turėjęs tris tikslus: a. iškelti K. Markso klaidingą socialinio gyvenimo aiškinimą, b. duoti konstruktyvią sampratą tuo klausimu, c. duoti pagrįstą teisinės demokratinės valstybės santvarkos apibūdinimą. Savo darbą jis dedikavo broliui Jonui, mirusiam Sibire.

Vincas Ignaitis, ŽMONIŲ SOCIALINIS GYVENIMAS. Išleido autoriaus šeima Toronte, Kanadoje 1991 m. (Pirma laida – Lietuvoje, tik 122 egz.; išleido Kraštotyros dr-ja; spaudai paruošė Sigitas Krašauskas). Viršelis: juoda-balta abstraktas dail. Gedimino Pranckūno II laidą atspausdino "Danaitis Associates". Tiražas – 500 egz. Kaina – laisva auka Lietuvai.

Gliaudos "Naktis"

"Nida" leidžia Anglijoj ne tik informacinį laikraštį "Europos lietuvis" (red. Vl. Dargis), bet ir spausdina savo knygų klubo nariams (ir kitiems skaitytojams) įdomius leidinius – knygas.

1991 m. pavasarį numeriu 119 pasirodė 85 puslapių, tamsiu viršeliu draminis rašytojo Jurgio Gliaudos veikalas (1989 m.). Tai 3-jų veiksmų drama "Naktis", prieš keletą metų iš rankraščio vaidinta Los Angeles mieste. Dramos veikėjai tik septyni: tėvai, jų sūnus su žmona, kurios sesuo – "gėlių mergaitė", "ieškantis filosofas" (pagal autorių, "ieško prasmės dienos metu su žvake rankoj"), jo nėščia draugė, kilusi iš geros šeimos, apatiškai nusivaikštinėjusi... Šie du paskutiniai gyvena (iš kitų malonės) pastate, kurį nuolatos drebina sprausminių lėktuvų gausmas, drebina taip, kad net dažnai gęsta šviesa ir darosi panašu į naktį...

Visi veikėjai daug filosofuoja: tėvai – Arnoldas ir Rožė — apie realų gyvenimą, jų sūnus Sigitas (alkoholikas) — apie muziką (jis didžiuojasi savo tariamais gabumais), jo žmona — fatalistė Daiva — apie būsimą neišvengiamą nelaimę; ji pagaliau ir nusišauna, Mantautas ir jo nėščia draugė Liepa vis kalba apie jų svajojamus pasaulius, Daivos sesuo Gytė, sentimentali svajotoja — apie pakilimą virš žemės pilkybės...

Visas dramos tekstas yra tų skirtingų filosofavimų suma: modernaus pasaulio triukšmai (lėktuvų gausmas) veda į kažkokį sutriuškinimą, į užgesimą, naktį...

Nors mėlynu melancholijos spinduliu apšviečiami visi, tačiau gale į Ravelio muziką įsijungia Sigito piano akordai, nėščioji Liepa džiaugsmingai pakyla ir su pasididžiavimu sako: "Rože, mano kūdikis juda. Jis išdykauja...". Ir tamsoje, vietoje mėlyno spindulio, atsiranda skaidrus, nutvieskiąs laimingą, tuoj gimdysiančią Liepą...

Jurgis Gliauda, NAKTIS, 3 v. drama. Išleido "Nida" 1989 m. Kaina 8.50 dol. Gaunama "Nida Press", 2 Ladbroke Gardens, London, Wll 2PT, England.

Prierašas. Rašytojas laureatas Jurgis Gliauda 1991 m. liepos 4 d. sulaukė 85 m. amžiaus. Dabar sunkiai serga, tartum išgyvena naktį... Jo adresas: 946 East Ferring Ave., West Covina, CA. 91790, USA.

Poeto Kazoko palikimas

Tai jo "ugnis ir žodis", jo poetinė gyvybė, žmonos dr. Genovaitės rūpesčiu sudėta į dailų, nemažą leidinį — pomirtinės poeto poezijos rinkinį. Poetas Vincas Kazokas (1919-1984) karo negandų metu nuo Suvalkijos atgintas per Europą iki Australijos, kur buvo iškilus kultūrininkas, redagavo "Mūsų pastogę", dirbo visuomenei ir rašė poeziją.

Studijavęs Kauno Vytauto Didžiojo universitete, Vilniaus Pedagoginiame institute, Tuebingeno, Vokietijoje, universitete. Yra dirbęs bibliotekoje, gimnazijos mokytoju, vėliau — redaktorium. Visą gyvenimą buvo idealistas, visuomenės ir kultūros darbuotojas.

Eilėraščius spausdino periodikoje nuo 1936 m. (pradėjo septyniolikmetis), išleido vieną poezijos rinkinį, o antrą paliko rankraščiuose, dabar išleistą gražia knyga po jo mirties.

V. Kazoko eiliavimo forma pradžioje buvo tradicinė, paprasta; tik pastarajame leidinyje jau daug "baltųjų eilių", išieškota mintis, nekreipiant daug dėmesio į rimus ar ritmą.

Šio rinkinio penki skyriai. Pirmų dviejų antraštės nusako ir V. Kazoko tematiką, turinį: "Laiškai į Anapus", "Apie žmogų ir gyvenimą". Taip ir yra: eilėraščiuose mėginama įspėti, kas Anapus, kas — Dievas, ir koks žmogaus santykis su Juo. Apie žmogaus būtį ir buitį, tėvynę, ilgesį... Tomis temomis dauguma eilėraščių.

Norisi palyginti poetą V. Kazoką su kitu anos kartos, bet kitokio likimo poetu — Gediminu Jokimaičiu (1920-1986). Datos rodo, kad jie gimę ir išgyvenę panašų skaičių metų, gal net buvę pažįstami ar kolegos. V. Kazokas buvo nustumtas okupacijų net iki Australijos (tiesa, jo paties noru), o Gediminas Jokimaitis ištremtas į Sibirą. Gal todėl abu jie išėjo viešumon pavėluotai ir ne taip gausiai. G. Jokimaičio, irgi žmonos rūpesčiu, pomirtinis leidinys "Žiemos bijūnai" (1988 m.), kur knygos aptartyje sakoma: "Tai filosofinis gamtos ir žmogaus būties įprasminimas". Prieš tai buvo išleidęs kelias poezijos knygeles.

Praeis –
ir liūdesys, ir džiaugsmas,
kaip debesis per vandenį,
kaip saulės blyksnis.
Tik vienuma paliks,
pati skaudžiausia,
nes vienas ir buvai,
ir liksi.
(G. Jokimaitis, "Praeis")

Kad tu žinotum, broli,
Kokia baisi ir žudanti vienatvė.
Tokia baugi ir neaprėpiama
Kaip visata: joje mes sklandome
Kaip kūnai, išmesti erdvėj...
(V. Kazokas, "Draugystė")

Abiejų — ilgesio poezija, vienumos, tėviškės ir žmogaus neišsipildžiusių svajonių... Bet toks buvo daugelio likimas.

Australijos lietuvių išeivija pasigenda poeto V. Kazoko — tolerantiško kultūrininko. "Mūsų pastogėje" jis rašė puikius vedamuosius ir kitus straipsnius — pavarde V. K., Radasta, Dzūkaitė ir kitais vardais. Sveikatai jau silpstant, svajojo susimažinti pareigas, kad atsidėtų poezijai. Neįvyko Jo įtaigus žodis, tarytum ugnis, degąs meile žmogui ir Lietuvai, turėjo su mirtimi nutrūkti.

Meniškas ir puošnus jo pomirtinis leidinys.

Vincas Kazokas, UGNIS IR ŽODIS. Pomirtinės poezijos leidinys. Iliustravo dail. Leonas Urbonas, apipavidalino dail. Adolfas Vaičaitis. "Nidos" knygų klubo leidinys nr. 120, 1989 m. Gaunama "Nida Press", 2 Ladbroke Gardens, London, Wll 2PT, England. Kaina 8.50 dol. (JAV) – minkštais viršeliais, o kietais – 11 dol.; persiuntimas 1.50 dol.

Atsiųsta paminėti

Val Ramonis, BALTIC STATES VS. THE RUSSIAN EMPIRE. 1000 Years of Struggle for Freedom. Baltech Publishing, Lemont, Illinois, 1991, p. 79. Tai nedidelio formato leidinys, kurio didžioji dalis skirta Lietuvai. Viršelyje sovietinis tankas traiško Vilniaus televizijos bokšto gynėjus. Turinyje trumpai apžvelgta Lietuvos praeitis, jos kovos už nepriklausomybę ir laimėjimai. Autorius Val Ramonis yra Lietuvių kultūros Balzeko muziejaus Čikagoje direktorius ir kuratorius, parašęs daugelį straipsnių periodinėje spaudoje. Leidinys gaunamas šiuo adresu: Heritage Guild, P.O. Box 225, Lemont, IL 60439, USA. Kaina – $7 JAV su persiuntimu.

Skulptoriaus V. Grybo sukurtas paminklas ŽEMAITIS Raseiniuose. Sovietai buvo išdaužę įrašą "Čia mūsų žemė" Nuotr. H. Paulausko

Neeilinis koncertas Anapilyje

Religinei Lietuvos šalpai paremti rengiamas savųjų vokalistų ir instrumentalistų koncertas spalio 20 dieną. Informacinis pokalbis su rengėja soliste ŽIEMELYTE

— Girdėjome, rengiate koncertą šį rudenį Anapilio salėje?

— Taip, koncertas įvyks š.m. spalio 20, sekmadienį, 4 v.p.p. Jo tikslas — paremti Lietuvoje religinį atgimimą. Visi žinome, kad labai reikalinga visokeriopa pagalba suvargusiai Lietuvai. Turbūt nėra žmonių, kurie šiokiu ar tokiu būdu nemėgintų padėti savam kraštui. Ne vien materialinės, bet ir dvasinės pagalbos reikia jau laisvai tautai. Jeigu žmogus ir sveikas fiziškai, bet sužlugdytas dvasiškai, jokie vaistai jo neišgelbės. Labai reikalinga parama Lietuvoje atgaivinti, stiprinti žmonėse per tiek metų persekiotą tikėjimą. Todėl šio koncerto visas pelnas skiriamas religinei Lietuvos šalpai.

— Kas atliks koncerto programą?

— Vieno solisto rečitalis — gražu ir gerai, bet daugiau artistų programoje duoda įvairumą. Užtat pakviečiau į talką fleitistą Tomą Reginą, smuikininkę Reginą Audet ir pianistę Leokadiją Kanovičienę. Šiam kilniam tikslui visi mielai sutiko dalyvauti koncerto programoje. Esu su jais koncertavusi ir nepatyriau sunkumų muzikiniame darbe. Tomas Regina šiuo metu yra gimnazijos muzikos direktorius Kanados šiaurėje, Regina Audet groja Ontario Londono simfoniniame orkestre, Leokadija Kanovičienė profesoriauja Toronto muzikos konservatorijoje. Didelio pasiaukojimo reikia tokiam koncertui pasiruošti — važinėti į repeticijas ir t.t.

— Ką girdėsime šiame koncerte?

— Žinomas yra mūsų visų muzikalinis stilius. Bus grojami ir dainuojami klasikiniai muzikos kūriniai. Dalyvaujantys programoje yra visi profesionalai muzikai ir jų pasirinkta programa, turiu vilties, suteiks klausytojams muzikinio pasigėrėjimo. Bus atlikta solo ir duetų, balso su instrumentais pasaulinio garso kompozitorių kūrinių.

— Kas naujo jūsų pačios meninėje veikloje?

— Dirbu daugiausia pas kanadiečius. Be įvairių giedojimų šventovėse ir koncertų, šiais metais dalyvauju plačios apimties Mozarto 200 metų nuo jo mirties sukakčiai paminėti koncerte. Taip pat dalyvauju kai kurių filmų pastatymuose. Įdomu, nors ir mažam vaidmeny, Hollywoodo filmų pastatymuose stebėti tokių žvaigždžių kaip Lee Remick, Al Paccino, Michael Keaton ir kt. vaidybą iš arti.

— Esate išleidusi savo įdainuotą plokštelę, taip pat ir kasetę, kurioje prisideda ir instrumentalistai. Ar turite rekordavimo planų ateičiai?

— Šiuo metu rekordavimo planų nebeturiu. Išleista plokštelė ir kasetė yra gražus atpildas už įdėtą daugelio valandų darbą. Žmonėms, kiek teko girdėti, patiko parinkti muziki niai kūriniai ir jų atlikimas. Ši mano kasetė yra dažnai grojama per Lietuvos radiją. Taip pat turiu įrekorduotų įvairių koncertų ir operų. Šio koncerto programa bus įrekorduota į garsinę vaizdajuostę ir persiųsta Lietuvon.

— Ačiū už pasikalbėjimą. Linkime daug sėkmės koncerte.

Laima Kurpienė

MARYTĖ BALAIŠYTĖ, B.SC., prieš vienerius metus baigė Toronto universitetą. Dabar siekia magistro laipsnio taikomosios psichologijos srityje OISE institute

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM, daugelio studijų autorius, miręs JAV 1984 m. sausio 30 d., palaidotas Bruklyne, paliko neužbaigtą pranciškono kun. Ambraziejaus Pabrėžos (1771-1849) monografiją. Pastarasis buvo ne tik kunigas, bet ir botanikas, pirmasis Lietuvos floros tyrinėtojas, T. Kosciuškos sukilimo dalyvis. Visa kun. dr. V. Gidžiūno, OFM, sutelkta istorinė medžiaga su rankraščiais yra ALKOS muziejaus archyve Putname. Ją dabar tvarko iš Romos atvykusi dr. Irena Vaišvilaitė, meno istorikė.

Los Angeles dramos sambūrio paskelbtas dramų, tragedijų, komedijų konkursas susilaukė dvidešimt vieno dalyvio: aštuoniolikos iš Lietuvos, dviejų iš JAV ir vieno iš Australijos. Iš jų visų buvo reikalaujama išeivijos sąlygoms tinkamo sceninio veikalo, kuriam nereikėtų sudėtingo scenovaizdžio, daugiau kaip 10 aktorių ir kurio trukmė neviršytų pustrečios valandos. Konkurso laimėtojui buvo numatyta $2.000 premija, parūpinta mecenatų — dr. Zigmo Brinkio, Stasės Šimoliūnienės, Emos ir Vinco Dovydaičių, prof. dr. Emanuelio Jarašūno, Gražinos ir Juozo Raibių, Elenos ir Vytauto Vidugirių. Vertintojų komisiją sudarė rež. Petras Maželis, žurnalistas Bronys Raila, žiūrovų atstovė Angelė Raulinaitienė, rež. Algimantas Žemaitaitis ir aktorė Ramunė Vitkienė. Perskaičius gautus veikalus, paaiškėjo, kad nė vienas neatitinka pilnų konkurso sąlygų. Tad buvo nutarta atsisakyti $2.000 premijos ir paskirti tris mažesnes premijas autoriams, kurių veikalai yra artimiausi konkurso siekiams.

Visas premijas laimėjo konkurso dalyviai iš Lietuvos: tūkstančio dolerių — vilnietis Edvardas Uldukis už dviejų giesmių sakmę istorine Žemaitijos ir Klaipėdos tema "Klajojanti pėda", dvi po penkis šimtus dolerių — jurbarkietė Izabelė Lukoševičienė už keturių veiksmų pasakos pjesę "Karalius vagis" ir šiaulietis Vincas Pranckūnas už trijų veiksmų komediją "Karšta vasara". Taip buvo baigtas jau ketvirtasis Los Angeles dramos sambūrio sceninių veikalų konkursas. Pirmajame konkurse 1970 m. $1.000 laimėjo Algirdas Landsbergis už melotragikomediją "Paskutinis piknikas", $500 — Anatolijus Kairys už komediją "Ku-kū". Antrajame konkurse 1976 m. $1.000 premija buvo paskirta Birutei Pūkelevičiūtei už dramą "Palikimas", vėliau pavadintą "Žmonėmis ir beržais". Trečiasis konkursas 1982 m. turėjo du laureatus. Po $1.000 tada buvo įteikta Anatolijui Kairiui už "Šventąjį Princą" ir Dalilai Mackialienei už "Nepripažintą tėvą". Los Angeles dramos sambūris metiniame BALFo renginyje lapkričio 17 d. suvaidins Julijos Dantienės "Prie Dangaus vartų", o 1992 m. kovo 21-22 d.d. — Izabelės Lukoševičienės "Karalių vagį".

Aleksandras Macijauskas, kaunietis fotomenininkas, susilaukęs plataus pripažinimo tarptautinėse parodose, skina laurus Britanijoje. Jo meninių nuotraukų albumą "My Lithuania" ("Mano Lietuva"), atspausdintą Japonijoje, išleido "Thames and Hudson" leidykla. Albuman yra įjungtos geriausios A. Macijausko ciklų nuotraukos. Autobiografiniame įvade jis pabrėžia savo didelį dėmesį kaimo turgams Lietuvoje, jiems 1969-85 m. skirtas nuotraukas, sudariusias pirmąjį ciklą "Kaimo turgūs", kuriuo dabar žavisi parodų lankytojai ir vertintojai. A. Macijausko kūrybą išleistame albume aptaria čekai fotomeno istorikai Daniela Mrazkova ir Vladimiras Remes. Londone išleistas albumas "My Lithuania" kainuoja 24 svarus. Jis sudomino fotogaleriją "Portfolio", liepos 11 — rugpjūčio 3 d.d. Londone surengusią A. Macijausko nuotraukų parodą. Tai buvo pirmoji asmeninė Lietuvos fotografo darbų paroda Britanijoje. "Portfolio" galerija jai sutelkė šešiasdešimt A. Macijausko nuotraukų, atstovaujančių jo ciklams "Kaimo turgūs", "Vasara", "Paradai", "Veterinarijos akademijos klinikose", "Kaimo laidotuvės". Nuotraukų galėjo įsigyti parodos lankytojai, bet daugeliui buvo neprieinama apie 250 svarų nuotraukos kaina. Kauniečio fotomenininko A. Macijausko darbų paroda susidomėjo ir kitos britų galerijos. Atrodo, iš Londono ji gali būti perkelta į kai kuriuos kitus Britanijos centrus.

Dail. Žibunto Mikšio grafikos darbų parodą surengė Panevėžio paveikslų galerija. Jis yra išeivijos atstovas, nuo 1962 m. gyvenantis ir kuriantis Paryžiuje. Parodai buvo panaudoti dail. Ž. Mikšio Vilniaus universiteto bibliotekai dovanoti kūriniai, papildyti šiai parodai atsiųstais iš Paryžiaus.

Vilniaus pedagoginio instituto etnografinis ansamblis "Poringė" vilniečius pakvietė į tūkstantąjį koncertą. Jam buvo paruošta nauja programa, sudaryta iš tautosakos, kurią studentų ekspedicijos surinko Varėnos ir Kupiškio rajonuose. Ansambliui vadovauja jį 1973 m. suorganizavusi Marija Baltrėnienė.

Istoriniuose XIV š. šaltiniuose minimos trys Vilniaus pilys — Aukštutinė, Žemutinė ir Kreivoji. Lig šiol nebuvo nustatyta tik Kreivosios pilies vieta. Atstatant Trijų kryžių paminklą, nedidelius archeologinius kasinėjimus pradėjo Lietuvos istorijos institutas. 1989 m. buvo rasti kalno sutvirtinimo pėdsakai, o šią vasarą paaiškėjo, kad netoli Trijų kryžių yra atkastos gynybinės sienos liekanos. Vladas Klevinskas "Tiesos" skaitytojams liepos 13 d. laidoje pateikia tyrimams vadovavusio archeologo Vytauto Daugudžio išvadas: "Dauguma archeologų — Adolfas Tautavičius, Sigitas Lasavickas, architektas Napoleonas Kitkauskas, o dabar ir aš esame tos nuomonės, kad Kreivoji pilis buvo šioje vietoje. Tai būta gana didelės pilies. Kalnas susideda tarytum iš trijų pakopų. Aukščiausia jo vieta ten, kur stovi Trys kryžiai. Vakarų kryptimi kalnas žemėja. Už keleto metrų — antroji pakopa, prie įėjimo į Dainų slėnį — trečioji. Žiūrint iš šono, ir pati pilis buvo nevienodo aukščio — tarsi iš tikrųjų būtų kreiva. Galbūt todėl ir buvo vadinama Kreivaja. Taip, beje, ir minima XIV amžiaus rašytiniuose šaltiniuose: curvum castrum — lotyniškai. Ir kas žino, kaip būtų susiklostęs šios pilies likimas, jei ne Vytautas Didysis, kuris su šalininkų kariuomene ir kryžiuočių bei kalavijuočių ordinų talkininkais, kovodamas prieš Jogailą, 1390 m. rugsėjo 16 d. ją sudegino. Didelis tai buvo mūšis. Žuvo apie 1000 pilies gynėjų, taip pat ir Jogailos brolis Karigaila. O apie 2000 pateko į nelaisvę. Visi šie faktai rodo, jog tai būta didelės pilies. Beje, po to ji niekuomet nebuvo atstatyta. Ir tik kalva buvo vadinama Kreivuoju kalnu, o vėliau — Pilkuoju".

Archeologams problemą sudaro pakitimų neišvengęs kalno paviršius. Žalos Kreivosios pilies liekanoms galėjo padaryti 1831 m. sukilimo išvakarėse vienoje aikštelėje pastatytos kareivinės caro kariams, II D. karo metais ant kalno iškasti apkasai. Žurnalistui V. Klevinskui archeologas V. Daugudis skundėsi, kad jam labai trūksta talkininkų. Kasinėjimai nebuvo planuoti iš anksto, nėra nuolatinių darbininkų. Pokalbio metu kalno viršūnėje darbavosi tik būrelis vidurinių mokyklų moksleivių. Kasinėjimus teko skubinti, nes toje vietoje, sutvarkius Trijų kryžių kalną, bus įrengta aikštelė. Esą vargu ar kas tada beįsileis archeologą su kastuvėliu...

Lietuvos dailės muziejaus liaudies meno skyrius šią vasarą išsikėlė iš tikintiesiems sugrąžintos Visų Šventųjų šventovės Vilniuje. Laikinai teko prisiglausti buvusiame Revoliucijos muziejuje, kurį dabar pakeitė Lietuvos valstybės muziejus, dalį patalpų paskyręs Lietuvos dailės muziejui. Tose patalpose liepos 23 d. buvo atidaryta didžiulė persikeliančio skyriaus paroda "Iš lietuvių liaudies meno rinkinių", suorganizuota menotyrininkės Marijos Kuodienės, medžio skulptūros specialistės. Liaudies meno skyrius yra sutelkęs apie 1.300 medinių skulptūrėlių, kurių beveik pusė buvo įjungta šion parodon. Daugiausia buvo Lietuvos liaudies menininkų sukurtų Švč. Marijos Maloningosios, Švč. Marijos Skausmingosios ir Jėzaus Nazariečio skulptūrėlių, bet taipgi netrūko ir šv. Onos, šv. Jurgio, Lietuvos globėjo šv. Kazimiero skulptūrinių atvaizdų. Juos papildė Igno Končiaus ir Adomo Varno senųjų Lietuvos kryžių bei koplytėlių nuotraukos, įamžinusios ir žymųjį liaudies menininką Vincą Svirskį. Parodos lankytojai taipgi žavėjosi ekspedicijose surinktomis kraičio skryniomis, rankšluostinėmis, smulkiaisiais medžio dirbiniais, audiniais ir drabužiais. **V. Kst.**

Kupiškėno ADOMO PETRAUSKO sodyboje, paverstoje muziejumi. Jame sutelkta daug juodojo medžio skulptūrų, kryžių, koplytstulpių
Nuotr. H. Paulausko

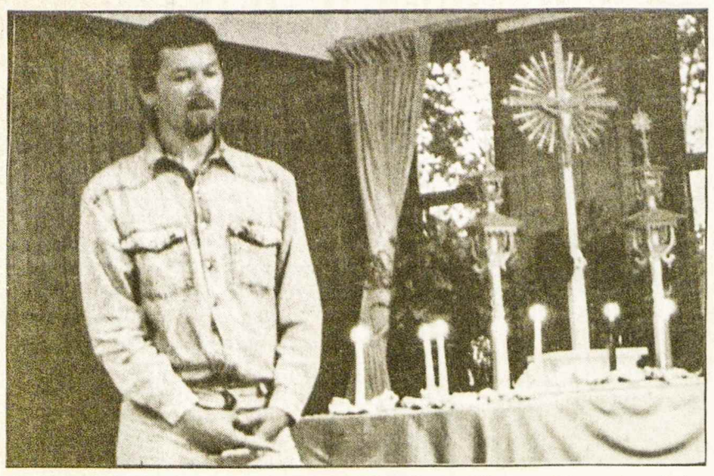

Dainavoje įvykusios Lietuvių fronto bičiulių studijų savaitės metu prisimenamos žudynės Medininkuose. Kalba svečias iš Lietuvos Vidimantas Valiušaitis
Nuotr. V. Maželio

"Mūsų vienybė Kristuje"

Išeivijos lietuvių evangelikų-liuteronų sinodas Toronte

Išeivijoje lietuvių evangelikų-liuteronų bendrijos aukščiausioji vadovybė yra sinodas. Parapijose išrinkti sinodalai nustato veiklos planus, tariasi įvairiais klausimais, daro nutarimus, ketveriems metams renka vyskupus, senjorus ir kitus pareigūnus. Vyriausioji taryba rinkimų būdu sudaroma iš 25 narių.

Pamaldos

Tarybos pirmininko ir Čikagos "Tėviškės" parapijos klebono kun. H. Dumpio iniciatyva, septintasis sinodas įvyko 1991 m. liepos 5-7 d.d. Toronte, globojamas Išganytojo parapijos. Jos patalpose liepos 5 d. registravosi iš viso pasaulio atvykę dalyviai.

Po to kun. P. Dilys perskaitė sinodan atvykusiems skirtą maldą ir pakvietė kunigus atlikti pradines pamaldas, kuriose dalyvavo Išganytojo parapijos kun. P. Dilys, "Tėviškės" par. kun. H. Dumpys, Ziono par. kun. Juozupaitis, Šv. Rašto vertėjas kun. Jurėnas, Vokietijos lietuvių evangelikų atstovė kun. T. Šmitienė, ligoninių kapelionas kun. A. Žilinskas. Pamaldos baigtos kun. T. Šmitienės pamokslu.

Susirinkimas

Po pamaldų sinodo eiga buvo tęsiama Lietuvių namuose. Susirinkę kunigai, sinodalai ir svečiai plojimais išreiškė pritarimą kun. P. Diliui, pakvietusiam sinodui vadovauti kun. H. Dumpį. Pastarasis trumpai pasveikino visus dalyvius, pakvietė tylos minute pagerbti mirusius ir priminė sinodo šūkį "Mūsų vienybė Kristuje". Į prezidiumą išrinkti kun. J. Juozupaitis, kun. T. Šmitienė ir inž. G. Šernas; sekretoriauti pakviesti J. Norvaišą-Girinis ir A. Vėlius; nominacijoms ir balsų skaičiavimui — dr. A. Kelertas, K. Vaišvila, V. Drešeris, R. Brazauskas ir dr. K. Srugytė; rezoliucijų komisijon — dr. P. Švarcas, kun. A. Žilinskas, E. Bartminas, J. Janušaitienė ir A. Nikšaitienė. Posėdžiui pirmininkauti pakviesta kun. T. Šmitienė.

Sinodą sveikino: latvių kun. Calitis, Čikagos lietuvių reformatų kun. Neimanas, Europos — kun. Burbulis, Floridos — kun. Gerulis, Kalifornijos — dr. P. Švarcas. Žodžiu sveikino viešnia iš Vilniaus K. Ivanauskienė, perduodama vysk. Kalvano linkėjimus, ir G. Šernas Toronto Išganytojo parapijos vardu.

Rinkimai

Apžvelgta dabartinė Evangelikų Bendrijos padėtis, pažiūrėta ateitin. Išklausyti pranešimai apie atliekamus darbus ir veiklą JAV, Kanadoje, Vokietijoje ir mažesnėse grupėse, kurios neturi savų kunigų Kalifornijoje, Nebraskoje, Montrealyje, Wasagoje, Bremene, Lebenstedte, Hanau. Svarstytas statusas, padaryti kai kurie jo pakeitimai — pvz. vyr. tarybos pirmininką nutarta vadinti vyskupu. Vyriausioji taryba sudaryta iš "Tėviškės" par. Čikagoje (7 nariai), Ziono par. Oak Lawn, Il. (4 nariai), Išganytojo par. Toronte (4 nariai), kitų JAV vietovių (3 nariai) ir Vakarų Europos (7 nariai). Išrinktas tarybos prezidiumas: vyskupu kun. Dumpys, padėjėjais — kun. J. Juozupaitis, kun. A. Žilinskas, kun. T. Šmitienė, sekr. dr. A. Kelertas ir ižd. V. Pauperas. Iš torontiečių į vyriausiąją sinodo tarybą išrinkti E. Bartminas, V. Drešeris, G. Šernas ir P. Šturmas. Į revizijos k-ją išrinkti: R. Buntinas, dr. M. Srugytė, V. Trumpjonas, E. Žiobrienė (kand.).

Pranešimai

Prof. dr. A. Jurėnas priminė, kad prieš 30 metų pradėtas Šv. Rašto vertimas jau baigtas ir ruošiamas spaudai. Versta iš originalinių Biblijos kalbų — hebrajų ir graikų. Tai esąs pirmas toks vertimas lietuviams evangelikams.

Kun. P. Dilys pranešė, kad JAV yra ruošiama nauja giesmyno laida. Vargonininkų pageidavimas, kad giesmynas būtų spausdinamas su gaidomis tuo tarpu dėl susidėjusių aplinkybių negalįs būti patenkintas.

Atstovė iš Vilniaus K. Ivanauskienė papasakojo apie ev.-liuteronų Bendrijos padėtį Lietuvoje.

Sinodo uždarymas

Išganytojo parapijos šventovėje liepos 7 d. įvyko iškilmingos sinodo uždarymo pamaldos, padėkojant Visagaliui už sėkmingą sinodo eigą ir prašant palaimos naujai išrinktai vyriausiajai tarybai. Kun. P. Dilys pakvietė visus kunigus dalyvauti vyskupo palaiminimo maldose. Kun. A. Žilinskas pasakė atitinkamą pamokslą. Pamaldoms su Šv. Vakariene vadovavo vysk. H. Dumpys. P. Šturmo vadovaujamas parapijos choras giedojo rečiau girdimas giesmes. Vargonais akompanuojant muz. Šmitui, p. Dumpienė pagiedojo keletą šventei pritaikytų giesmių.

Sinodas baigtas Lietuvių namuose koncertu ir pietumis. Atsilankė per 400 svečių. Vadovavo Išganytojo par. tarybos pirm. E. Steponas. Maldą sukalbėjo vysk. H. Dumpys. Dalyvavo ir katalikiškų parapijų atstovai: Lietuvos kankinių parapijos kleb. kun. J. Staškus, Prisikėlimo klebonas kun. A. Simanavičius, OFM, "TŽ" redaktorius prel. dr. P. Gaida; latvių parapijai atstovavo kun. Calitis. Koncertinę dalį atliko Išganytojo parapijos choras, vad. P. Šturmo, akompanuojant muz. J. Govėdui.

Šia proga didelis skaičius svečių aukojo Toronto lietuvių slaugos namams, kurių statybos k-to pirm. Šimkus čia pat pranešė, kad sudėta $25.000, iš kurių vienas O. Delkus prisidėjo su $15.000 įnašu, o parapijos moterų dr-ja pakartotinai paaukojo $1000.

J. Norvaiša-Girinis

Lietuviai Lenkijos rinkimuose

Lietuviai ir kitos mažumos dalyvauja su savo kandidatais

Lenkija yra vienintelis buvęs Sovietų Sąjungos satelitinis kraštas, kuriame nebuvo laisvų demokratinių rinkimų į seimą. Pagal 1989 m. apskritojo stalo susitarimą tarp "Solidarumo" ir Jaruzelskio vadovaujamos komunistinės valdžios 65% Lenkijos seimo vietų buvo paskirta komunistams ir jų sąjungininkams. Visas likusias vietas laisvuose rinkimuose laimėjo "Solidarumas". Rinkimuose į senatą "Solidarumo" remiami kandidatai laimėjo 99 iš 100 vietų.

"Solidarumo" laimėjimai parodė, kad komunistai, nesvarbu kaip jie save bevadintų, nėra krašte populiarūs, tačiau jie ir toliau turėjo didelę galią, nes įstatymiškai valdžia buvo seimo rankose: jis galėjo dviem trečdaliais balsų panaikinti senato nutarimus ir prezidento "veto".

Išrinktas Lech Valensa Lenkijos prezidentu nuolatos skundėsi, kad seimas trukdo jo vyriausybei valdyti, stabdo ekonominių reformų įgyvendinimą, neleidžia pravesti nuosavybės privatizacijas. Ir iš esmės nerinktas seimas neturėtų turėti tiek daug galios. Jis primindavo, kad kai kuriais atvejais prezidentas turi teisę seimą paleisti ir valdyti kraštą dekretais. Nenorėdamas imtis atsakomybės dėl politinių ir ekonominių krašto sunkumų, seimas š.m. kovo 9 d. pats save paleido ir tuo sudarė galimybę naujiems rinkimams.

Kova dėl rinkimų įstatymo

Rinkimų įstatymą Lenkijos seimo konstitucijos komisija pradėjo svarstyti dar 1990 m. birželio mėn. Numatydami savo pralaimėjimą, komunistai sąjungoje su keliomis smulkiomis partijomis siūlė, kad rinkimai būtų proporciniai — būtų balsuojama ne už asmenį, bet už partijos kandidatų sąrašą. Šis projektas buvo taip perdėtai proporcingas, kad kandidatų sąrašas, gavęs vos 0.2% balsų, galėjo turėti atstovą seime. Pagal "Solidarumo" pasiūlytą projektą būtų balsuojama rinkiminėse apygardose už asmenis. Jis būtų palankus stiprioms partijoms, todėl nenuostabu, kad seimas jį atmetė. Politinės partijos ir Lenkijos prezidentas keitė kelis kartus dėl rinkimų įstatymo savo nuomonę. Galų gale š.m. liepos 1 d. Valensa jį pasirašė, nors anksčiau dėl jo buvo pareiškęs savo "veto". Pagal naują įstatymą, 391 seimo narys bus renkamas rinkiminėse apygardose, o 69 — pagal visos Lenkijos kandidatų sąrašą. Rinkėjas, žymėdamas "x" prie kandidato pavardės, tuo pačiu balsuos ir už jo partijos sąrašą. Rinkimai įvyks 1991 m. spalio 27 d. Tą pačią dieną bus renkamas ir senatas — po du senatorius kiekvienoje vaivadijoje.

Kodėl lietuviai dalyvaus rinkimuose?

Š.m. kovo 1 d. Lenkijos lietuviai pasiuntė laišką Lenkijos prezidentui, o jo nuorašus seimo ir senato maršalams. Šiame laiške buvo reikalaujama tokių teisių, kokias turi Lietuvos lenkai. Apie tai buvo šiame savaitraštyje rašyta. Į šį laišką atsakė seimo maršalas M. Kozakiewicz ir pakvietė lietuvių atstovus pokalbiui. Tai įvyko balandžio 23 d. Lietuvių pageidavimai buvo jam išdėstyti, tačiau nieko konkretaus nebuvo pasiekta. Jis tik pažadėjo stengtis, kad būtų išleisti nauji lietuviški vadovėliai. Kitus pageidavimus sunku būsią įvykdyti dėl lėšų stokos. Po šio pokalbio pasidarė aišku, kad reikia įsivelti į Lenkijos vidaus politiką. Rinkimų programoje Lietuvių visuomeninė kultūros ir Šv. Kazimiero draugijos rašo: "Lietuviai, eidami į rinkimus su kitų tautinių mažumų atstovais, tikisi ateity turėti savo deputatus Lenkijos seime. Šitaip mūsų siekiai būtų pakelti į valstybinės politikos rangą".

Lenkijoje tautinės mažumos sudaro 2-3% visų gyventojų, bet galimybė išsirinkti seimo atstovą yra. Naujas rinkimų į seimą įstatymas yra tautinėm mažumom palankus. Pagal jį, tautinėm mažumom pakanka dešimtyje (kitiems reikia 35-iose) apygardų pateikti savo kandidatus, kad turėtų savo visai Lenkijai galiojantį kandidatų sąrašą. Lietuviai taip padarė ir pasiūlė 10-tyje apygardų šiuos kandidatus:

Nr. 1 Varšuvos mieste
Juozą-Sigitą Paransevičių
Nr. 11 Vroclavo vaivadijoje
Jūratę Kardauskienę
Nr. 14 Zielona Gora-Leszno vaiv.
Joną Leonavičių
Nr. 19 Gorzow Wlkp.-Pila vaiv.
Aliciją Sitarskienę
Nr. 20 Ščecino vaivadijoje
Joną Vaičiulį
Nr. 21 Košalino ir Slupsko vaiv.
Petrą-Zenoną Burauską
Nr. 22 Gdansko vaivadijoje
Juozą Uzdilą
Nr. 23 Olštino-Elbingo vaiv.
dr. Kazimierą-Sigitą Kraužlį
Nr. 25 Balstogės-Suvalkų vaiv.
dr. Bronių Makauską
Nr. 33 Krokuvos vaivadijoje
Rimą-Jurgį Vainą

Ar jie bus išrinkti, priklausys nuo balsuotojų. Tačiau net ir vienas atstovas seime turės įtakos. Smulkios Lenkijos politinės partijos sudarinėja sąjungas. Tautinių mažumų atstovui prisidėjus prie joms palankios sąjungos, bendromis jėgomis būtų galima šį tą pasiekti. **J.B.**

Vienas po kito

Kai žvelgi į lietuvių Šv. Jono Krikštytojo kapines Mississaugoje, vis pamatai naujai supiltą smėlio kauburėlį, apdengtą dar nenuvytusiais vainikais, kalbančiais, kad taip išeiname vienas po kito.

Besidžiaugdamas Lietuvos pripažinimu, po tvankios rugpjūčio 26 dienos besigėrėdamas saulėlydžiu savo vasarnamio kieme Wasagoje, ištiktas širdies smūgio, staiga mirė a.a. **Kazimieras Lembertas.** Velionis gimė 1916 m. Tilindžiuose, Betygalos valsč. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Raseiniuose, priklausė ateitininkams. Vėliau, baigęs policijos mokyklą, dirbo Kaune ir Vilniuje kriminalinės policijos valdininku. Pasitraukęs į Vokietiją, po karo apsigyveno Reppner'io lietuvių stovykloje, buvo tos stovyklos komendantu, dirbo Raudonajame kryžiuje, padėjo organizuoti besisteigiančių skautų vienetus ir pats kurį laiką priklausė skautams.

Su pirmaisiais transportais persikėlęs į Kanadą, vedė mokytoją Zuzaną Vosyliūtę. Stropiai mokėsi anglų kalbos, lankė įvairius kursus ir visą laiką iki ankstyvos pensijos pastoviai dirbo John Wood bendrovėje, eidamas atsakingas pareigas, ir nemažam lietuvių skaičiui padėjo įsidarbinti. Priklausė Susivienijimui lietuvių Amerikoje, keletą metų pirmininkavo Toronto skyriui. Dalyvavimu ir rėmimu reiškėsi Tautos fonde ir Kanados lietuvių fonde. Buvo kuklus, visada pasiruošęs kitiems padėti, mėgo skaityti, paburiuoti Ontario ežere. Būdamas taupus, tvarkingas ir darbštus, gana greitai nugalėjo visus įsikūrimo sunkumus. Nieko neveikti jam buvo svetima – išėjęs į pensiją, buvo pamėgęs įvairius medžio darbus, kuriuose atsiskleidė jo skonis ir kruopštus nagingumas.

Gausių giminių ir draugų palydėtas pro Anapilio sodybos vartus, palaidotas mirusiųjų lietuvių bendruomenėje. Lietuvos žemelės sauja ant naujai supilto kapo tegu dar labiau įprasmina užsitarnautą poilsį ir amžinąją ramybę. **Č.S.**

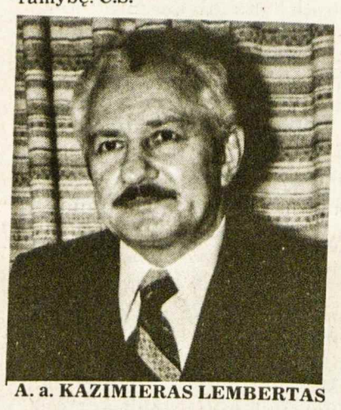

A. a. KAZIMIERAS LEMBERTAS

A†A
FILOMENAI CICĖNIENEI

mirus, reiškiame gilią užuojautą JERONIMUI CICĖNUI, VKLS centro valdybos nariui, ir giminėms Lietuvoje –

Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdyba

A†A
FILOMENAI CICĖNIENEI

mirus,

jos mylimą vyrą JERONIMĄ, šeimos narius, gimines ir pažįstamus nuoširdžiai užjaučiame –

Angelė ir Petras Česnuliai

A†A
VILHELMINAI GENIENEI

mirus Čikagoje,

jos dukrai LIUDAI GVILDIENEI-YČIENEI su šeima, giminėms ir artimiesiems reiškiame giliausią užuojautą –

Toronto skautininkų-kių draugovės

A†A
AUGUSTINUI PRANSKEVIČIUI

amžinybėn iškeliavus,

užuojautą reiškiame – sesutėms JANUTEI ir STASEI su šeimomis, broliams – EDVARDUI ir STASIUI.

Kartu liūdi –

pusseserė Ada
pusbroliai – Albinas ir Kazimieras su šeimomis

KLAUSIMAI DĖL KANADOS ATEITIES?

Apie Kanados federacinės valdžios pasiūlymus, liečiančius konstitucijos pakeitimus, galite sužinoti skambindami neapmokama linija:

1-800-561-1188

Deaf or hearing impaired call: 1-800-567-1992 *(TTY/TDD)*

Canada
Kurkime drauge Kanados ateitį

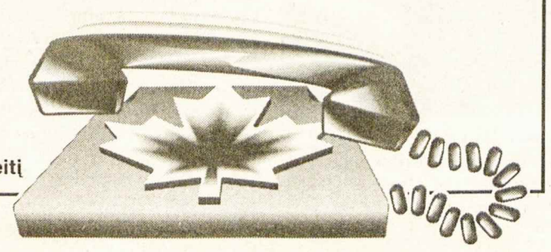

V.s. DANUTĖ KERŠIENĖ ir v.s. FELIKSAS MOCKUS prie sukaktuvinio pyrago minint Toronto lietuvių skautijos 40 metų veiklą "Romuvos" stovykloje
Nuotr. Br. Saplio

Skautas – gamtos draugas

Šiuo skautų įstato vardu buvo pavadinta stovykla "Romuvoje". Į ją rugpjūčio 4 d. suvažiavo skautai-tės iš Toronto, Hamiltono, Ročesterio, Klivlando, Detroito ir Čikagos. Atidarymui išsirikiavo 102 stovyklautojai.

Vadovai-vės

Paskelbta vadovybė: virš. j.s. P. Butėnas, komend. s.fil. dr. A. Dailydė, adj. fil. M. Leknickas, kapelionas v.s. kun. A. Saulaitis, SJ, ūkio ved. K. Pajaujis; vyr. šeimininkė R. Bekerienė, slaugė, V. Puzerienė, registratorius v.s. F. Mockus; sesių pastovyklės virš. s. V. Bulotienė, pavad. fil. D. Petrauskienė.

Stovykloje pirmąją savaitę turėjome dvi muzikes – Danguolę Rodtkę, Nijolę Benotienę, o iš Lietuvos – Renatą Julevičiūtę ir Jaunių Atkočiūną. Laikraštėlį redagavo L. Raščiauskaitė ir J. Markevičiūtė, taipgi viešnios iš tėvynės. Jau nuo pirmos dienos įsijungusi meninė pagalba išmokė naujų dainų ir liaudies šokių bei žaidimų. Prie laužo puikiai pasirodė draugovės, o Jaunius pagrojo savo kūrinį.

Naudingi užsiėmimai

Draugovės kiekvieną dieną ėjo ir savo programą – patyrimų laipsnius, specialybes bei iškylaudavo. Daug dėmesio ir darbo keramikos darbeliams paskyrė fil. Danutė Petrauskienė. Su skiltimis iš molio lipdė kaukes, kurių per savaitę daug prigamino ir salėje išstatė pasižiūrėti. Kun. A. Saulaitis, SJ, su draugovėmis, ar pagal susitarimą, įdomiai pravesdavo pamaldas bei susimąstymo valandėles; prie kiekvieno krūmelio, gėlės ar medžio prikabino jų vardus bei aprašymus lietuvių ir anglų kalbomis. Jo žemėlapiai, tautosakos ištraukos padavimų įdomybės puošė salės sienas ir vaizdiniu būdu teikė daug žinių.

Jūrų skautai, vadovaujami ps. S. Namiko, atliko gerą praktiką baidarėmis ir burlaiviu, o jūros dieną paruošė ant vandens laužą. Temstant jų pastovyklėj vyko pamaldos, po kurių tasai laužas "uždegė" visą ežero įlanką. Dainų bei šūkių garsai aidėjo per miškus ir kalnus. Dar vienos Mišios jų pastovyklėje buvo paruoštos su šviesomis. Gražu buvo stebėti kaip nuo vėliavų aikštės visa stovykla su žvakėmis tamsoje atžygiavo prie vandens ir susėdo maldai.

Didysis laužas

Dienos greitai ir įdomiai prabėgo. Šeštadienį, rugpč. 10 d. pradėjo rinktis gausūs svečiai ir tėveliai. Dėl lietingo oro "laužas" turėjo būti salėje. Bet tai nuotaikos nepakeitė. Danguolės ir Nijolės išmokytos dainos puikiai skambėjo, o Ingos ir Jauniaus šokiai juokino svečius. Buvo malonu ir pasirodymų dalyviams. Skambėjo ir šūkiai, kuriuos vis įterpdavo laužavedys Karolis. Atėjus laikui, komendantas Arūnas pakvietė programą baigti vakarine skautų malda "Ateina naktis". Sk. vyčiai pridėjo savo "Tradicinę", o vyr. skautės "Toli, toli". Trimitas tyliai greitai nuramino visą stovyklą.

Vadovybė, svečiai, iškilmė

Sekmadienio rytas saulėtas. Visų nuotaika puiki, visi žvalūs. Budinti skiltis pakelia vėliavas. Tuojau ir pusryčiai. Atvyksta brolijos vyriausias skautininkas v.s. G. Deveikis, Kanados raj. vadeiva R. Otto, seserijos vyr. sk. s. B. Banaitienė, vadeivė s. Asta Saplienė. Trimitas į iškilmingą "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntų 40 metų veiklos minėjimą. Komendanto priežiūroje išsirikiuoja stovyklautojai, įnešama vėliava, giedamas Tautos himnas, pasveikinta atvykusi LSS vadovybė, minutės tyla prisiminti iškeliavę amžinybėn buvę tuntininkai ir kiti broliai bei sesės. V.s. D. Keršienė perskaito "Šatrijos" tunto Toronte steigimo apžvalgą, paliečia jo 40 metų veiklą.

Pirmieji žingsniai

"Rambyno" tuntininkas v.s. F. Mockus paryškino skautų organizavimosi pradžią. 1948 m. pavasarį atvykę į Kanadą skautų vadovai ėmė steigti vienetus. Tuometinis brolijos vyr. skautininko v.s. dr. V. Čepo įgaliotinis j.s. Vl. Šarūnas sudarė laikiną vadiją, į kurią įėjo – s. J. Dambaras, ps. Pr. Čeponis, s. Pr. Enskaitis, s. B. Stundžia, sk.v. v.sl. V. Morkūnas. Pastarasis buvo paskirtas reikalų vedėju, kuris paskelbė atsišaukimą "Nepriklausomoje Lietuvoje" ir kvietė skautus-tes registruotis. Užsiregistravo 10 skaučių ir 7 skautų vadovai iš įvairių vietovių. Rugpjūčio 1 d. įsisteigė pirmasis sk.-vyčių būrelis Pile Crow, Ont. ir pasivadino "Dariaus ir Girėno" vardu. Vadovavo L. Kalinauskas. Rugp. 14 d. vyr. skautės ir sk. vyčiai Toronte surengė vešą laužą, į kurį atsilankė daug tautiečių. Rugsėjo 8 d. suorganizuotas "Lituanikos" sk. vyčių būrelis, vad. J. Matulaičio.

Buvo prisistatyta Kanados skautų sąjungai. Ontario vietininkas A. L. Jackson pristatymą priėmė ir pageidavo susitikimo.

1948 m. lapkričio 23 d. buvo gauti sveikinimai iš Lietuvos skautų įkūrėjo v.s. P. Jurgėlos ir LSS pirmijos pirmininko v.s. K. Palčiausko. Vyčių dešimtukas nors kukliai parėmė Vokietijoj leidžiamą "Skautybę berniukams". Rotatoriumi išleista rašytojo P. Babicko 4-rių veiksmų drama "Gintaro žemės pasaka". Tuo metu skautams vadovavo – J. Matulaitis, L. Kalinauskas, A. Gotceitas, j.sk. B. Vaškelis, o skautėms ps. S. Šileikytė, ir R. Jasiūnaitė-Kuprevičienė. 1949 m. birželio 1 d. buvo paskelbtas mišrus tuntas, pasivadinęs "Rambyno" vardu. Tuntininku paskirtas ps. H. Stepaitis, suorganizavęs ir pirmąją stovyklą Norlande, Ont.

1949 m. rugs. 8 d. tuntas gavo oficialų pripažinimą Kanados skautų sąjungoje registracijos numeriu 226. 1949 m. rugsėjo mėn. įsisteigė "Geležinio vilko" ir "Perkūno" sk. vyčių būreliai, vadovaujami A. Pundzevičiaus ir F. Mockaus. Augant vienetams s. V. Kalendrienė kreipėsi į seserijos vyriausią skautininkę v.s. J. Vaičiūnienę, kurios įsakymu 1951 m. vasario 16 d. skautės atsiskyrė, įsteigdamos "Šatrijos" tuntą. Tuntininke paskirta ps. S. Šileikytė-Draugelienė. Per abu tuntus 40 metų laikotarpyje perėjo šimtai jaunimo. Daug vadovų vėliau perėjo dirbti į Bendruomenę bei kitus lietuviškos veiklos vienetus, likdami skautų rėmėjais.

Pagerbimai

Stovykloje visi buvę tuntininkai ir tuntininkės, kaip padėkos ir pagarbos išraišką, gavo po specialią sukakties kortelę su išausta juostele. Sveikino seserijos vyr. sk. s. Birutė Banaitienė, įteikdama gražią gintarais išpuoštą medinę lėkštę. Raštu sveikino buv. tuntininkė s. St. Šileikytė-Draugelienė, s. R. Žilinskienė, v.s. V. Kalendrienė. Brolijos vyr. sk. v.s. G. Deveikis su sveikinimu įteikė įspūdingą drožinį – stilizuotą Vytį su 40 metų įrašu. Dar sveikino iš Klivlando atvykusi v.s. S. Gedgaudienė ir Toronto skautininkių draugininkė s. V. Grybienė. Visiems padėkojo tunt. v.s. F. Mockus.

Įžodžiai

Po to skautininkai susirinko į laužavietę, kur buvo atliktas skautininkų įžodis. Vadovavo v.s. K. Batūra. Įžodį davė du energingi vadovai Simonas Namikas ir Audrius Stundžia, dalyvaujant ir jų tėvams. Užbaigus įžodžio ceremonijas, pilkąjį gilvelistų kaklaraištį gavo Ročesterio vietininkijos vietininkė s. Gražina Kavaliūnienė. Apeigas pravedė s. Algis ir Vida Senkai bei v.s. S. Gedgaudienė. Ilgametis Ročesterio skautųčių vadovas v.s. S. Ilgūnas buvo apdovanotas "Geležinio vilko" žymeniu.

Pietums baigiantis pasirodė ir sukaktuvinis tortas, paruoštas tunt. ps. Astos Šernaitės-Šimkuvienės. Visi svečiai ir stovyklautojai buvo tuo skaniu sukaktuvininku pavaišinti.

(Nukelta į 10-tą psl.)

Šv. Tėvas JONAS-PAULIUS II Lomžoje 1991 m. birželio 5 d. tarp vyskupų ir kunigų. Šalia jo – Lietuvos kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS "The Observer" nuotrauka

RAŠO SEINŲ ŪKININKAS

Dalyvavome popiežiaus sutikime

Keliavome iš Seinų autobusais, ėjome pėsti 8 kilometrus, laukėme Lomžos katedroje keturias valandas, visą naktį nemiegojom, bet grįžom patenkinti su pakilia nuotaika

PETRAS DAPKEVIČIUS

Kad įvyks toks susitikimas, mes jau žinojome dar 1990 m. rudenį. Bet po 1991 m. sausio 13 lyg ir nustojom vilties. Ką gali žinoti, kuo Maskva nubaus Lietuvos žmones už tai, kad pasipriešino tuščiomis rankomis, gindami savo laisvę, savo televiziją, savo parlamentą.

Bet likus dviem mėnesiams iki numatyto laiko, kun. Z. Parakevičius Seinų katedroj ir Žagarių šventovėlėje paskelbė, kad iš Lietuvos per Aradnykų perėjimo punktą pervažiuos į Lenkiją 640 autobusų su maldininkais, neskaitant dar žmonių, besilankančių privačiai pas gimines ir pažįstamus. Prašė, kad mūsų žmonės per daug neužsirašinėtų važiavimui į susitikimą — liktų daugiau vietos mūsų tautiečiams. Tad žmonės ir neskubėjo su užsirašinėjimu. Aš užsirašiau su žmona ir pussesere iš Šumskų parapijos, Marijampolės rajone: jeigu atvažiuos į svečius, tai kartu ir nuvažiuosime.

O likus ligi vizito tik porai savaičių, mūsų kunigas pradėjo raginti rengtis į kelionę. Bet žmonės jau buvo suplanavę kitaip; vieni nutarė viską stebėti per televiziją, kitiem pagailo pinigų. Neatsiliepė ir mano pusseserė, teko prisikalbinti kaimynę, kuri už tai yra dėkinga.

Važiuojam

Birželio 4 d. jau nuo ryto prie Seinų katedros rinkosi keleiviai važiuoti į Lomžą. Susivėlinę pasiimdinėjome iš kun. Zeniaus gražiai išspausdintus Suvalkų spaustuvės leidinius į susitikimą su popiežiumi. Nepalyginsi su labai kukliais leidiniais, išleistais Lietuvoje, bet ir brangesniais. Prieš 10 v. atvažiavo iš Punsko du autobusai su ten įsėdusiais lietuviais. Taip iš mūsų trijų parapijų, kur gyvena lietuviai, tilpome į du autobusus. Kiti važiavo savais automobiliais. Mes išvažiavome, bet vis tiek rinkosi lietuviai ir toliau prie katedros laukti iš Lietuvos atvykstančių maldininkų ir dvasiškių su kardinolu Sladkevičiumi priešakyje.

Einam pėsti

Oras buvo gražus, nors vėjuotas, bet saulei šviečiant nebuvo šalta. Miestelį Piatnica, kur turėjome apsistojimą, pasiekėm ankstyvą popietę. Į Lomžą dar reikėjo eiti 6-8 kilometrus. Taip jau buvo sutvarkyta iš anksto, kad nebūtų susigrūdimo mieste. Taigi išlipę iš autobusų ir ėjom per ištuštėjusias miesto gatves, perėję tiltu per Narvės upę. Senesnio amžiaus žmonėms teko po tos kelionės gydyti kojas ilgesnį laiką.

Artėjant prie vietos, kur turėjo įvykti susitikimas, žmonių daugėjo, o mes, nesuspėję eiti paskui savo vadovus, blaškėmės, ieškodami tinkamos mums skirtos vietos. Pasirodo, kad ta vieta — plynas žemės gabalas, paskubom aptvertas lotelėm. Pereiti į kitą, patogesnę vietą su žole nebuvo galima. Tam buvo pastatyta daugybė jaunų sargybinių. O dar pradžioj kiekvienas buvom patikrintas labai tiksliai, ar turi leidimą, nesineša ko nors geležinio ar butelio. Žmonės jau taip buvo pailsę, kad pasiekę jiems skirtą vietą, tiesiog sėsdavo ant tos neseniai užsėtos žole žemės. Anksčiau atvykę iš Lietuvos netgi miegojo.

Įvyko pirmi susipažinimai, nusiskundimai. Mes buvome geresnėje padėtyje — turėjom zlotus, o iš Lietuvos važiuojant rublių nekeitė, tad vežėsi ką papuolę parduoti. Lazdijų muitinėje visus iškrėtė, tik kai kuriems pavyko šis tas atsigabenti pardavimui. Vėliau pardavę mažai ką už zlotus galėjo nusipirkti. Naujas ūkininkas teiravosi, kaip būtų galima nusipirkti Lenkijoje pigesnį traktorių.

Popiežius

Prieš 17 v. pasigirdo gaudesys ir iš už didesnių namų pasirodė vienas po kito 7 malūnsparniai. Jie ir tūpė paeiliui, o netrukus pasirodė važiuojantis baltas automobilis, čia vadinamas "papamobiliu". Prieš jį važiavo korespondentai su foto aparatais ir popiežiaus apsauga. Žmonės sveikino Šv. Tėvą plojimais, o jis juos be perstojo laimino. Į viršų pakilo daugybė vėliavėlių, tarp jų gražiausiai plevėsuodamos mūsų trispalvės.

Pamaldos buvo labai iškilmingos ir ilgos. Evangelija buvo skaitoma lenkiškai ir lietuviškai. Jau vakarėjant, žinodami tolimą grįžimo kelionę, išvykome atgal į nakvynės miestelį. Daug kas liko šv. Mišių išklausyti lietuvių kalba. Jos buvo atnašaujamos Lietuvos vyskupų ir kunigų.

Užtat gal mus Dievas nubaudė: pasimetėm miesto gatvėse ir teko keliauti kelis kilometrus toliau. Bet eidami sutikome vėl daugybę moterų iš Lietuvos. Jų autobusai buvo palikti kitoje miestelio pusėje. Keleiviams pereiti per upę buvo padarytas išvakarėse plaukiojantis tiltas. Eidami žmonės dalijosi patirtais įspūdžiais. Daug kam nepatiko organizacinė pusė, gatvių papuošimas vėliavėlėmis, primenančiomis baltarusišką grožį. Aš pastebėjau, kad lenkai irgi yra slavai, tai ir puošia panašiai.

Linksma naktis

Naktį poilsio nebuvo. Miesto stadione mūsų autobusai nakvojo prie čia sustojusių trijų iš Kauno. Apie pusiaunaktį įėjęs linksmas muzikantas visus kvietė šokti, dainuoti. Tad ir prasidėjo lig paryčių tai daina, tai šokis. Netgi iš Burbiškių kaimo Aldona S. pastebėjo, kad lietuviai yra nenugalima tauta; čia juos muša, traiško, o jie vėl dainuodami atgyja. Čia reikia pastebėti, kad išvakarėse tos išvykos Vilniuje omonininkai vėl subruzdo prieš Aukščiausiąją tarybą, prieš V. Landsbergį, kad šis negalėtų vykti į Lomžą.

Katedroje

Birželio 5 d. šv. Mišios Lomžos katedroje turėjo būti skirtos tik lietuviams, gyvenantiems Lenkijoje ir atvykusiems iš Lietuvos. Susirinkti reikėjo nuo 4 iki 8 v.r. Stebėjomės, kodėl toks ilgas laikas duotas katedrai užpildyti tikinčiaisiais. O tai dėl labai tikslios įėjimo kontrolės. Aš pats turėjau keliskart eiti per aparatūra kontroliuojamus vartelius, kol nustojo signalizavusi, kad esu nepavojingas, t. y. neturiu nieko metalinio. Kažkur skaičiau užsienio korespondento pasisakymą, kad dar jis nebuvo matęs taip tiksliai vedamos kontrolės, kokia vyko Lenkijoje popiežiaus apsilankymo metu.

Lomžos katedra ne taip jau didelė, o ir grožiu nepralenkia seiniškės, iš kurios buvo 1919 m. perkelta vyskupo būstinė. Bet dvasia tą dieną buvo lietuviška, gal dar labiau negu Seinuose. Nors teko palaukti geras porą valandų iki iškilmių pradžios, bet nenusibodo, juo labiau, kad dar radome sėdimų vietų. Laiką praleidom kalbėdami Rožinį — visas tris dalis ir giedodami giesmes. Gretimai meldėsi moterys iš Raseinių ir kitų Žemaitijos parapijų. O kaip jos meldėsi! Vėliau žmonai pasakiau, kad dar nesu matęs taip gražiai besimeldžiančių.

Juo arčiau 8 valandos, juo daugiau matėsi kunigų, užpildančių laisvas vietas prie altoriaus ir vidury katedros. Kiek po 8 v., Vilniaus arkikatedros chorui giedant iškilmingą pasveikinimo giesmę, duryse pasirodė grupė vyskupų, apsupusių Šv. Tėvą Joną-Paulių II. Tiesa, kiek prieš tai jėjo taip Lietuvoje gerbiamas kardinolas V. Sladkevičius, sutiktas gausiais plojimais stovinčių žmonių. Jam iš paskos įėjo buvusi Lietuvos premjerė K. Prunskienė, dabartinis vicepremjeras Z. Vaišvila ir kiti valdžios vyrai.

Negalima užmiršti Šv. Tėvo nuoširdaus žmonių pasveikinimo. Kiekvieną norėjo prilytėti, vaikus bučiavo į galvutes. Matėsi didelis nuoširdumas. O žmonės verkė iš susijaudinimo, kartodami, kad tai stebuklas pergyventi tokį momentą.

Du pamokslai

Čia nekartosiu kalbų, pasakytų kardinolo V. Sladkevičiaus ir atsakomosios Šv. Tėvo. Tik paminėsiu, kad kas pora sakinių kardinolo kalba buvo nutraukiama karštais plojimais. Tai buvo Lietuvos vyro kalba, atsakingo už tautą, tėvynę ir jos likimą. Skundėsi vėliau lenkai, kodėl jo žodžiai nebuvo verčiami į lenkų kalbą. Manau, kad popiežiui buvo pateiktas raštu vertimas, o gal jis ir supranta lietuviškai. Netgi savo kalbą pradėjo lietuviškai, tik pamatęs, kad jam sunkiai tai vyksta, toliau kalbėjo jau lenkiškai. O mūsų vyskupas Julius Paetz, matydamas taip gausiai pripildytą katedrą lietuviais, tiesiog spindėjo iš pasitenkinimo. Tai jis užsikvietė pernai Lietuvos K. Bendrijos ir vyriausybės atstovus dalyvauti Lomžos iškilmėse, tai jis specialiai į Seinus atvyko su Lomžos seminarijos klierikais melstis už Lietuvą sunkiomis sausio dienoms. Jam esame dėkingi mes, Seinų parapijos lietuviai, kad galime vėl melstis Seinų bazilikoje gimtąja kalba. Tai jam ir dėkojo kardinolas, sakydamas, kad "jaučiasi ne svetur atvykęs, bet pas savuosius".

Grįžtant

Jau į namus parvažiavęs sužinojau, kad šis susitikimas atnešė Lietuvai ir naudos. Pagaliau Šv. Sostas atskyrė Baltstogės vyskupiją nuo Vilniaus. Tuo būdu liko pataisyta prieš 20 metų padaryta Lietuvai skriauda. Tą patį Šv. Tėvas padarė ir su ukrainiečiais. Tai ne taip jau labai palankiai buvo sutikta lenkų visuomenės.

Tą pačią dieną kardinolas ir Lietuvos vyskupai atnašavo šv. Mišias Lenkijos pasienio šventovėse — Seinuose, Punske ir Smalėnuose. O artimiausią sekmadienį vysk. A. Deksnys, atvykęs į Lenkiją iš Vokietijos, susitiko su Seinų lietuviais, trumpam užvažiavo ir į Žagarių šventovėlę.

Po nemigo nakties, besiruošiant jau gulti, į mūsų sodybą užvažiavo du Lietuvos autobusai, grįžtantys iš Lomžos. Ten važiuojantys giminės norėjo mus aplankyti, pasidžiaugti išvyka ir tuo, kad kitais metais galbūt jau tokios iškilmės įvyks Lietuvoje. Duok, Dieve, tos laimės sulaukti. Tai būtų Lietuvos tikintiesiems dovana už jų ilgametę kovą ir ištvermę.

Žagariai, 1991. VII. 22.

SKAITYTOJAI PASISAKO

SALEZIEČIAI Į LIETUVĄ

Kad jau visiem paskelbėt, jog Lietuva nepriklausoma, tai ir važiuoju š. m. rugsėjo gale. Noriu su jumis atsisveikinti ir padėkoti už visą paramą. Lietuva dabar taip priartėjo, kad tikriausiai dar ne kartą pasimatysime. Geros kloties jums / išeivijos avanposte!

Kun. S. Šileika,
Montrealio Šv. Kazimiero parapijos klebonas

Red. pastaba. Saleziečių vienuolijos vadovybė nutarė atkurti vienuolyną nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje. Kun. S. Šileika ir kiti saleziečių vienuolijos nariai lietuviai yra siunčiami minėtai paskirčiai.

PAREMKIME ŽYGĮ, SKIRTĄ LIETUVAI!

1989 m. pirmą kartą 3 Lietuvos jachtos nugalėjo Atlantą. 1992 m. balandyje iš Klaipėdos išplauks jachta "LAISVĖ", įsigyta su banko paskola, vadovaujama kapitono Igno Minioto. Jos tikslas – apiplaukti apie visą pasaulį, garsinti Lietuvos vardą, įtvirtinti nepriklausomybę, dėkoti už paramą kovoje už išsivadavimą.

Aš šiam žygiui aukoju 1000 markių. Auką pervedu sekančiu adresu: Germany, 2300 Kiel, Holtenauerstr. 90, Deutsche Bank, Bankleitzahl 21070020, Konto Nr. 19061-71, Ignas Miniotas.

Ignas Miniotas ir jo kolegos pažadėjo už aukas atsidėkoti: įrašyti į įgulos garbės narius, priimti vienam etapui plaukti, įteikti garbės-padėkos raštus, pakviesti į svečius pas buriuotojus Lietuvoje ir t.t. **Antanas Viluckis,**
Kiekut 202 c, 2341 Maasholm, Germany

ATSIMINIMAI IR FAKTAI

Porą dienų prieš kelionę Lietuvon buvau paskatintas duoti medžiagos "TŽ" apie 1941 m. sukilimą Lietuvoje. Padariau iš savo atsiminimų vieno skirsnio atspaudą ir pasiunčiau. Vienas iš "TŽ" redaktorių iš to angliško teksto paruošė gerą reportažą.

Iškilo abejonė ryšium su Pilypo Naručio tvirtinimu, esą mano paruoštame tekste paskelbta "netiesa": Leonas Prapuolenis karo pradžios naktį birželio 21, šeštadienį, nakvojęs mūsų šeimoje, Sasnausko gt. (tarp Ukmergės plento ir Petro Vileišio aikštės).

Šiai tiesai patvirtinti siunčiu atspaudą iš žurnalo "Į laisvę" 1961 m. 25 nr. Ten L. Prapuolenis savo atsiminimuose mano paskelbtą faktą patvirtina.

Panašiai galiu paneigti ir kitas P. Naručio "netiesas". Dr. K. Ambrozaitis prieš sukilimą ir sukilimo metu su Vytautu Stokiu vadovavo aktyvistų būriui Vilijampolėje ir štabe ėjo svarbias pareigas. Jis buvo vienas aktyviausių štabo narių.

Visa tai esu išdėstęs ir P. Naručiui. Pasiunčiau ir jam L. Prapuolenio atsiminimų atspaudą.

Adolfas Damušis

Red. pastaba. Gautame L. Prapuolenio atsiminimų atspaude parašyta: "Birželio 21 naktį praleidau dr. A. Damušio bute".

LIETUVOS PASAI

Skelbiama, kas žinotina keliaujantiems į Lietuvą. Minimi pasas ir viza. Nėra aišku, kaip su prieškariniais Lietuvos pasais, išduotais apskrityse ar valsčiuose — ar jie dar galioja? Kompetentingi asmenys turėtų spaudoje apie tai paskelbti. **P. Polgrimas**

PRAŠO SKUBIOS PAGALBOS

Dauguviečių šeima iš Lietuvos laiške prašo paskelbti šį pranešimą. Vyro ir tėvelio sveikata labai pablogėjusi "tuberkuliozės lazdelių rasta plaučiuose, (. . .) nors regėjimas jau šioks toks yra". Reikalingas skubus gydymas "kelialapį gauname per labdarą, bet ten gydymas savo lėšomis". Prašo finansinės paramos. Atidaryta Vilniaus banke sąskaita: Svenska Handelsbanken, S-10670, Stockholm, Sweden. Telex: 11090 handst S., S.W.I.F.T hand Se SS. Sąskaitos nr. 99-42-347-629/07000 277 (JAV dol.), 99-42-347-289/07000 277 (Kan. dol.). Čekius rašyti Ričardas Dauguvietis vardu. **Inf.**

PARAMA "AUŠRAI"

Užjūrio tautiečių aukos mums labai svarbios ir reikalingos. Kaip tik dabar norime įkurti nuosavą spaustuvę, nes šios paslaugos Lenkijoje labai brangiai kainuoja. Tačiau ne mažiau brangi ir kiekviena nauja investacija, o tam valdžia neskiria jokių pinigų. Bendrai, ir "Aušros" išlaikymui gaunam tik simbolines sumas. Šiuo metu spaustuvėje turime kelias pagrindines mašinas: spausdinimo, karpymo ir segimo. Galime spausdinti tik bespalvius nedidelius dalykus. Labai reikalinga klijavimo mašina, poligrafinis fotoaparatas, skaidantis spalvas, kopijavimo rėmas ir t.t. Visa tai – dideli pinigai, ir tik rinkdami aukas, nedideles kol kas pajamas, galėsime per ilgesnį laiką sukaupti lėšas šių mašinų užpirkimui.

A. Sitarskienė,
"Aušros" redaktorė, ul. Mickiewicza 43 16-515 Punsk,Poland

A.a. VYTAUTAS BULVIČIUS, Lietuvos generalinio štabo majoras, prieš 50 metų enkavedistų sušaudytas Gorkyje 1941 m. lapkritytje už patriotinę veiklą. Jo žmona Marija Bulvičienė gyvena Kanadoje ir kviečia velionį prisiminti šioje sukaktyje

Pasiūlymai Kanados konstitucijai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ministracines valdžios lėšas.

Visai Kanadai svarbius įstatymus krašto apsaugos ar Kanados tarptautiniais reikalais senatas, pasinaudodamas veto teise, gali suspenduoti šešiems mėnesiams. Tačiau juos privalo patvirtinti, jeigu jie, suspendavimui pasibaigus, būtų grąžinti į senatą.

Valdžios padala

Siūloma Kanados vyriausybei panaikinti visas tarpprovincines prekybos užtvaras, įvestas provincinių vyriausybių. Mat federacinė Kanada yra ir ekonominė provincijų sąjunga, nereikalinga tokių suvaržymų. Kanados vyriausybei taipgi turėtų būti leista priimti įstatymus, pagerinančius tą ekonominę sąjungą. Tokiais atvejais Kanados vyriausybei reikia gauti sutikimą septynių provincijų, turinčių bent pusę visų jos gyventojų. Ekonominiuose reikaluose provincijoms paliekamas darbininkų paruošimas naujiems darbams. Joms leidžiama pasisakyti Kanados banko tvarkomų palūkanų ir dolerio vertės reikalais, bet kova su infliacija paliekama banko vadovams.

Naujieji konstituciniai pasiūlymai visiškai provincijų kontrolei atiduoda turizmą, miškus, kasyklas, gyventojų pramogas, namų statybą, administracinius savivaldybių reikalus. Nuolaidų provincijos galės susilaukti ir imigracijos klausimuose. Kultūriniuose reikaluose provincijų vyriausybėms leidžiama tartis su Kanados vyriausybe, bet jos kontrolėje lieka valstybinė CBC radijo ir televizijos bendrovė, Kanados taryba ir Kanadai skirta filmų valdyba.

Federacijos taryba

Visiškai nauja idėja tenka laikyti pasiūlytą Federacijos tarybos įsteigimą. Ją sudarytų Kanados, provincijų ir teritorijų vyriausybių paskirti atstovai, sprendžiantys bendras programas ir joms gaunamas federacines lėšas. Konkrečiai tai liestų finansinę Kanados paramą provincijų bei teritorijų sveikatos, švietimo ir socialinės gerovės reikalams.

Federacijos taryba galėtų pasiūlyti esamų programų pakeitimus ir netgi naujas programas, bet joms įgyvendinti reikėtų Kanados vyriausybės ir bent septynių provincijų pritarimo su puse visų Kanados gyventojų.

Paskutinė apklausa

Ne visi yra patenkinti pasiūlytais konstituciniais pakeitimais, bet beveik visi sutinka, kad tie pasiūlymai sudaro pagrindą rimtoms deryboms. Tokios nuomonės yra net ir Kvebeko liberalų vyriausybės premjeras R. Bourassa. Pasiūlymus dabar perėmė konstitucinių reikalų ministerio J. Clarko vadovaujamas jungtinis Kanados parlamento komitetas. Ministeris pirm. B. Mulroney pabrėžė, kad kanadiečiai dar turi laiko pasiūlymams pataisyti ar net pakeisti.

Jungtinis komitetas su konstitucinių reikalų ministeriu J. Clarku dabar pradeda paskutinę kanadiečių apklausą visoje Kanadoje. Apklausos išvados su rekomendacijomis Kanados parlamentui turės būti pristatytos iki 1992 m. vasario 28 d. Tik kovo mėnesį Kanados vyriausybė paruoš galutinį konstitucijos pakeitimų pasiūlymą. Tada paaiškės, ar Kvebeko premjero R. Bourassos vyriausybė galės priimti galutinį pasiūlymą ir atsisakyti 1992 m. rudenį numatyto gyventojų referendumo Kvebeko nepriklausomybės klausimu. **V. Kst.**

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
The
Lougheed & Barnard
šeimos ir tarnautojai
"Žmonės, kurie atjaučia kitus"
Sudbury, Ontario

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
- *Visų rūšių atnaujinimai*
- *AC langai ir sienų sekcijos*
- *Vėsintuvai*
- *Garažo durų atidarytojai*

Tel. 762-9190

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835
- *Patarnauja lietuvių kalba.*
- *Nemokamas namų įvertinimas*

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9
Pirkite namus geresnei savo ateičiai

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A., pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

Gėlių parduotuvė "Victoria",
416 Roncesvalles Ave. (prie Turner & Porter laidotuvių namų).
Paruošiame gėles įvairioms progoms - vestuvėms, laidotuvėms ir t.t.
Prieinamos kainos. Pristatome Toronto mieste nemokamai.
Skambinti tel. **536-1994.**

PRALEISKITE KALĖDAS ir NAUJUOSIUS METUS
su savo draugais ir giminėmis
BALTIJOS KRAŠTUOSE IR UKRAINOJE
per Kopenhagą ir Vilnių
naudodamiesi STERLING AIRWAYS ir LITHUANIAN AIRWAYS skrydžiais
TORONTAS-VILNIUS į ten ir atgal
$1,299 kan. – (plus tax)
Jau dabar priimame užsiregistravimus skrydžiui
gruodžio 18 *grįžimas* sausio 2
(subj. to Gov. app.)
Apie tas ypatingas keliones pasiteiraukite:
PEDERSEN world tours inc.
Skambinkite tel. (416) 882-5470 arba 1-800-268-9049/8063
Visame krašte: 1-800-661-1236

PAŽYMĖKITE Į KURĮ KRAŠTĄ JŪS NORĖTUMĖTE SKRISTI:
ESTIJĄ LATVIJĄ LIETUVĄ UKRAINĄ
Registruokitės per savo kelionių biuro agentą arba prisiųskite šią atkarpą adresu:
Name .....
Address .....
City .....
Phone .....
UNITY TRAVEL
Park Place Corporate Centre
15 Wertheim Court, Ste. 401
Richmond Hill, Ont. L4B 3H7

ATSIŲSKITE ŠIĄ ATKARPĄ IR GALĖSITE LAIMĖTI VIENĄ KELIONĘ IŠ TORONTO Į KOPENHAGĄ IR ATGAL NEMOKAMAI, PASINAUDODAMI STERLING AIRWAYS (Handling fee appl.)

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	7¾%
180-364 d. term. ind.	7¾%
1 metų term. indėlius	7¾%
2 metų term. indėlius	8 %
3 metų term. indėlius	8 %
1 metų GIC-mėn.palūk. ..	8 %
1 metų GIC-met. palūk. ..	8¾%
2 metų GIC-met. palūk. ..	9 %
3 metų GIC-met. palūk. ..	9 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ...	7¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	8¾%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	9 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	9 %
Taupomąją sąskaitą	7 %
Kasd. pal. taupymo sąsk..	7¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki ...	5½%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas	
nuo	11½%
Sutarties paskolas	
nuo	11½%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	9¾%
2 metų	10½%
3 metų	10¾%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	9½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 50 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000 res: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

IV-jų PLS žaidynių slidinėjimo varžybų, kurios vyko Elbruso kalnuose – Kaukaze, dalis išeivijos atstovų. Iš kairės: Petras Taraška (Klivlandas), Rimas Kustiuškevičius (Marijampolė), Audra Stukaitė (Torontas), dviejų aukso medalių laimėtoja – slalomo ir didžiojo slalomo nusileidimuose moterų klasėje, Liana Šipelytė (Torontas) bronzos medalistė didžiajame slalome (17-29 grupėje) ir Mykolas Šileika (Torontas)

T.V.

SPORTAS

Redaguoja **SIGITAS KRAŠAUSKAS,**
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Sportas Europoje

KAZYS BARONAS

Birželio 29-30 d.d. Frankfurte įvyko Europos taurės lengvosios atletikos varžybos, dalyvaujant aštuonioms vyrų ir moterų valstybinėms rinktinėms. Taškais laimėjo Sov. Sąjungos atstovai, surinkdami vyrų grupėje 114 tšk., prieš D. Britaniją 110,5, Vokietiją 108, Italiją 107, Prancūziją 99,5, Čekoslovakiją 67,5, Bulgariją 63,5 ir Vengriją 62 tšk. Moterų pusėje pergalė taip pat atiteko Rusijos, Gudijos, Ukrainos atstovėms, tik keturiais taškais pralenkusioms vokietes. Tolimesnės vietos: 3. D. Britanija, 4. Rumunija, 5. Prancūzija, 6. Lenkija, 7. Bulgarija ir 8. Vengrija.

Abi dienas Vokietijos televizija perdavė sportų karalienės varžybas, jos analfabetams komentatoriams darant geopolitines klaidas, kadangi rusai, gudai, ukrainiečiai ir vienas armėnas buvo įmesti į vieną "Sowjetrussen" krepšį. Net ir šuolio į tolį antros vietos laimėtojas armėnas Emmijan buvo priskirtas prie rusų tautybės, nežiūrint ant jo sportinio švarkelio aiškiai ant nugaros didelėm raidėm užrašo "Armenien".

Panaši istorija buvo su Vokietijos krepšinio pirmenybėm, kartais Kurtinaitį ar Jovaišą televizijoje pavadinant rusu, kartais "Litauer", tačiau dažniausiai "Sowjetstar".

Trumpai pažymėjęs krepšinį, norėčiau kartu pranešti, kad Europos vyrų meisterio vardą, kaip ir reikėjo laukti, laimėjo Jugoslavija, baigmėje įveikdama Italiją 88:73 (48:11). Trečioji vieta teko Ispanijai, įveikus Prancūziją 101:83 (51:38). Tolimesnės vietos: 5. Graikija, 6. Čekoslovakija, 7. Lenkija, 8. Bulgarija. Ir šias pusbaigmės bei baigmės rungtynes teko stebėti televizijoje, keletą kartų komentatoriui primenant Sov. Sąjungą, kurios rinktinėje, atsisakius žaisti lietuviams ir kt. baltiečiams, nepavyko pasiekti aštuonių geriausių valstybių baigmės, ypatingai netikėtai pralaimėjus Maskvoje Prancūzijai 84:83.

Nežiūrint vykusio pilietinio karo Balkanų valstybėje, Jugoslavijos rinktinėje žaidė penki kroatai, keturi serbai ir du iš Hercegovinos. Slovėnų vyriausybės sporto ministeriui neleidus žaisti Zdovč krepšininkui, jis rungtynes turėjo stebėti viešbučio televizijos aparate. Korespondentams jis vėliau pareiškė, kad šeima gyvena Ljublanoje, tad nenorėjo jos statyti į pavojų.

Miuncheno "Sueddeutsche Zeitung" rašė, kad naujas Sov. Sąjungos futbolo treneris labai apgailestauja, kad Lietuvos ir Gruzijos futbolo komandos nedalyvauja futbolo pirmenybėse, kadangi jų klubai buvo labai stiprūs (Vilniaus "Žalgiris" pasitraukė iš pirmenybių būdamas trečioje vietoje), galėdami duoti vietoje pasitraukusių į užsienį veteranų, naujų jėgų.

Aleksas Bertulis iš Seattle miesto, lietuvių alpinistų ekspedicijos kopti į Everestą vadovas. Dešinėje – Petras Čiurlys, pirmasis šio istorinio žygio rėmėjas iš Kanados

Vokietijos futbolo meisterio vardą laimėjo Kaiserslautern prieš daugkartinį meisterį Miuncheno FC Bayern. Bundeslygą turėjo palikti Berlyno Hertha, Uerdingen ir Hamburgo FC St. Pauli, jam pralaimėjus pereinamas rungtynes antrosios lygos trečios vietos nugalėtojui Stuttgarto Kickers vienuolikei. Į pasitraukusių eiles įsijungė Schalke 04, Duisburg, Kickers Stuttgart (visi naujokai) bei iš prijungtų rytinių žemių — Hansa Rostock ir Drezdenas. Antrą lygą sudarys dvi grupės. Futbole radau dvi lietuviškas pavardes: tai Kickers vartininko — S. Brazo ir Hamburgo komandoje — J. Kairio.

Aplamai, geriausi Vokietijos futbolininkai sau duoną pelnosi Italijoje, mokant jiems aukštas sumas, kartais už vieną sezoną po keletą milijonų dolerių.

ATMINTINA SUKAKTIS

Gražią 75 m. sukaktį atšventė buv. Lenkijos ir Vokietijos futbolo rinktinių žaidėjas Ernst Vilimovski, prieš karą atstovavęs mūsų pietinei kaimynei net 31-nose tarpvalstybinėse rungtynėse ir Vokietijai — 35 kartus. Žaidė jis Lenkijos meisterio "Ruch" klube kartu su kitais dviem puolėjais — Vadažu ir Petereku, sudarydami Lenkijos rinktinės pagrindą. Šie žaidėjai yra pažįstami Vilniaus krašto lietuviams, nes Vilniaus kariškių Rydz-Smigly klubas vienerius metus žaidė aukštoje Lenkijos futbolo lygoje. Rungtynes Vilniuje "Ruch" laimėjo pasekme 4:2, o Vilimovski įkirto du įvarčius.

E. Vilimovski išpaikintas žiūrovų (prisimintinos jo pasaulinių pirmenybių rungtynės prieš Braziliją, įkirtus 4 įvarčius), kartu dievaičio Bacho gerbėjas, labai dažnai žaidė įžūliai, susilaukdamas iš žiūrovų ilgų švilpimų. Ir paskutinėse laisvos Lenkijos rungtynėse prieš Lvovo "Pogon" vienuolikę (joje žaidė Lenkijos rinktinės vartininkas Albanski), E. Vilimovski (vokiečių kilmės) žaidė įžūliai, susilaukdamas iš žiūrovų nemalonių šūkių ir švilpimo. Ką jis darė? Nutraukęs kelnaites jis žiūrovams parodė apatinę baltą kūno dalį. Suspenduojamas, tačiau po savaitės Vokietija puolė Lenkiją (karas), ir Vilimovski tuoj pat persikėlė į Miuncheno komandą, vėliau į Karlsruhe klubą. Tačiau alkoholis buvo tvirtesnis už kamuolį. Savo futbolo karjerą jis užbaigė mažame mėgėjų klube. (P.S. Parašiau iš tolimos praeities. Jeigu padariau klaidų — laukiu atitaisymo. K.B.).

Į EVERESTĄ SEKANTĮ PAVASARĮ

Kaip anksčiau buvo rašyta apie planuojamą Lietuvos alpinistų žygį į Everestą šį rudenį, kopimo data atidėta iki 1992 m. pavasario. Tai pranešta per Vilniaus radiją.

Penki Lietuvos ir vienas JAV lietuvių alpinistas šį rudenį kops į Everestą, bet tik apytikriai iki 7,000 m aukščio. Tai bus bandomasis kopimas, siekiant patikrinti dar niekeno neįveiktą maršrutą. Į pačią Everesto viršukalnę lietuviai alpinistai kops ateinančių metų pavasarį. Toks sprendimas priimtas po išvykos į Tibetą. Šios šalies alpinizmo federacijai sumokėtas 5 tūkst. dolerių kopimo mokestis. Sportininkai intensyviai ruošiasi pirmajam Lietuvos alpinizmo istorijoje kopimui į Everesto viršukalnę. Neseniai dalis Lietuvos alpinistų, kurie kops į Everestą, grįžo iš sėkmingos pratybų ekspedicijos Pamyro kalnuose. **Sig. K.**

Skautų veikla

• **Pakeitimas.** Derinant renginius, žiemos veiklos atidarymas įvyks **ne** Prisikėlimo šventovėje ir **ne** Lietuvių namuose, bet kartu su Maironio mokykla **ANAPILYJE,** spalio 6, sekmadienį šia tvarka: 11 v.r. Mišios, 12 v. sueiga-kavutė muziejaus salėje. Visi kviečiami.

• Kviečiame berniukus nuo 6 iki 9 m. amžiaus įsijungti į vilkiukų veiklą. Daugiau informacijų teikia jų vadovai – ps. M. Rusinas, tel. 848-0320 ir ps. N. Simonavičienė, tel. 239-7226.

• Penktoji tuntininkų-kių konferencija įvyks spalio 26-27 d.d. Klivlando Lietuvių namuose. Mokestis asmeniui – $50. Rengia seserijos ir brolijos vadijos. Vadovaus v.s. L. Kiliulienė. Registracija – s. O. Šilėnienė.

• Ieško lietuviškų skautiškų antspaudų, ženklų (seals) Murray Fried, turintis didžiausią pasaulyje skautiškų ženklų rinkinį (5000 vienetų). Tuo besidomintys kviečiami rašyti: M. F. 509-11 Margaret Ave., Kitchener, Ont. N2H 6M4.

• Lietuvių skautų brolijos nario mokestis: vilkiukams, bebrams, skautams, prityrusiems skautams – $5, skautams vyčiams ir jų kandidatams, skautininkams – $10. Atsiskaitymas iki gruodžio 15 d. **Kor.**

Skautas – gamtos...

(Atkelta iš 8-to psl.)

Padėka Kūrėjui

Trečioji šventės dalis – iškilmingos koncelebracinės Mišios Šiluvoje (stovykloj įrengta speciali vieta susikaupimui). Mišias atnašavo Prisikėlimo parapijos klebonas s. kun. Augustinas Simanavičius, OFM, Lietuvos kankinių parapijos klebonas kun. Jonas Staškus ir stovyklos kapelionas v.s. kun. Antanas Saulaitis, SJ. Giesmėms vadovavo D. Rodtke ir N. Benotienė. Skaitinius skaitė ir paruoštomis maldomis prisidėjo skautai-tės. Keletą minčių paliko kun. Augustinas.

Antroji savaitė

Po įspūdingų ir gražių pamaldų svečiai skirstėsi, o stovyklautojai grįžo į savo pastovykles. Vėliavas leidžiant vyko vadovų pasikeitimas. Antrai savaitei pareigas perėmė: virš. v.s. A. Baltakienė, komend. ps. A. Saplys, vyčiams vadovauti atvažiavo sk.v. v.sl. G. Sendžikas, skautus perėmė Kanados raj. vadeiva s. R. Otto. Savaitės bėgyje, įsijungė ps. T. A. Senkevičius, sk.v. M. Slapšys ir akademikas R. Stanulis. Netekome puikių vadovių dainoms mokyti. Bet išmoktos dainos prie laužų skambėjo. Buvo daug iškylauta. Skautės savo 24 val. iškyloje su val. Romu Otto turėjo pasistatyti lapines ir jose miegoti. Buvo ruošiamasi skautiškom specialybėm. Kun. Antanas visur buvo reikalingas, visus pamokė, kas tik į jį kreipėsi.

Paskutinis atsisveikinimo laužas buvo ypatingai gerai paruoštas. Po jo buvo leista salėje pasišokti.

Stovyklos uždarymui nemažai sk.-vyčių buvo atvykę iš Toronto. Trumpoje pabaigos sueigoje viršininkė paskaitė atsisveikinimo eilėraštį. Sustojus į ratą sugiedota "Lietuva brangi", "Lietuva, Lietuva" ir "Ateina naktis". Atsisveikinta iki kitų metų stovyklos, kurioje paminėsime "Romuvos" trisdešimtmetį. **M.**

Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –

"TŽ" leidėjai

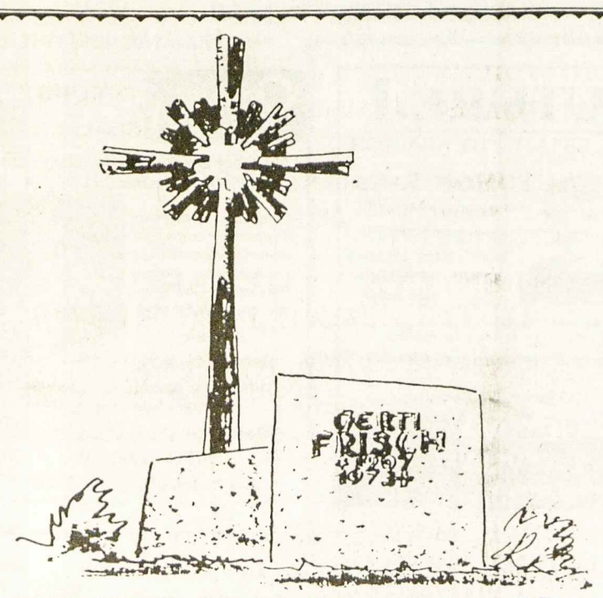

YONGE MEMORIALS LTD.

2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8

Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955

Meistriškas darbas, puikus lietuviški projektai

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

7.75% už 90 dienų term. indėlius	
7.75% už 6 mėnesių term. indėlius	
7.75% už 1 m. term. indėlius	
8 % už 2 m. term. indėlius	
8 % už 3 m. term. indėlius	
8 % už 1 m. GIC mėn. palūk.	
8.75% už 1 m. GIC invest. pažym.	
9 % už 2 m. GIC invest. pažym.	
9 % už 3 m. GIC invest. pažym.	
7.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
8.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
9 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
9 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
7.75% už OHOSP (variable rate)	
7 % už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
7.25% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
5.50% už kasd. pal. čekių sąsk.	
5 % už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	9.75%
2 metų	10.25%
3 metų	10.50%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų	9.50%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 89 milijonus dolerių

MasterCard *Kredito kortelė*

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos. Kelionės čekiai (American Express, Thomas Cook master card cheques).

KASOS VALANDOS:

- Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.- 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.- 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r.- 1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas (Toronto linija) 416-773-6480

Namų įkainojimo skyrius

YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.

Telefonas (Toronto linija): 416-773-3779

FAX 1-416-836-1029

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, SAVININKAS, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių, mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS **STASYS JOKUBAITIS.**

Telefonai 535-2331 arba 537-2869

TROYKA

PARCEL SERVICE

SIUNTINIAI UKRAINON, LIETUVON, LATVIJON, ESTIJON, GUDIJON, MOLDAVIJON

- Garantuojamos žemiausios kainos siuntinius pristatant į namus.
- Mes paimame siuntinius iš jūsų namų (nemokamai, jei siuntinys daugiau negu 15 kg).
- Siunčiame vartotų ir naujų drabužių siuntas.
- Siunčiame maisto ir medicininių reikmenų siuntas.
- Nei minimumu, nei maksimumu siuntos neribojamos.
- Siunčiame siuntas tiesiog gavėjo adresu.
- Į kainą įeina ir persiuntimo išlaidos. (Gavėjas nieko neturi primokėti)

Mūsų adresas: 614 The Queensway, Toronto, Ont.

Tel. (416) 503-1601.

Atidaryta nuo pirmadienio iki šeštadienio 9 v.r. - 8 v.v.

Neapmokama automobiliams vieta prie raštinės.

AMBER GLOBUS LTD.

LATVIJOS PATARNAVIMAI BALTIJOS RESPUBLIKOMS

– skubiai, pigiai pristatome įvairaus svorio siuntinius per 3 savaites – pristatome vertingą valiutą jūsų artimiesiems asmeniniu būdu (tik 10% už patarnavimą)
– parūpiname lėktuvų ar traukinių bilietus (Toronto-Vilnius-Toronto kaina nuo $1000-$1200)
– iškvietimus ir vizas
– bet kokių kelionių drauda (įskaitant ir Kanados lankytojams – tik $1.00 į dieną)

Smulkesnę informaciją teikia:

2300 Bloor St. W., 2-ras aukštas, Toronto, Ontario M6S 1P2.

Tel. (416) 604-9750 arba (416) 604-9751.

FAX (416) 604-9748.

SVEIKINAME

MYLIMUS MAMĄ IR TĖTĮ,
penkiasdešimt metų
vedybinio gyvenimo proga ir linkime dar daug saulėtų dienų.

Su pagarba ir didžiausia meile, bučiuoja –

Lily, Vic, Don, Daniel

Kanados lietuvių bendruomenės žinios

Pirmajam rudens posėdžiui susirinkę krašto valdybos nariai 1991.IX.6 aptarė darbo planus. Svarbiausias rūpestis – KLB krašto tarybos suvažiavimas, kuris įvyks spalio 19 d. Prisikėlimo parapijos Parodų salėje. Buvo svarstomas dr. P. Lukoševičiaus paruoštas sesijos darbotvarkės projektas. Ruošiamo simpoziumo tema: "KLB veikla Lietuvai atgavus nepriklausomybę".

Humanitarinės pagalbos Lietuvai komisijos sutvarkyti ir supakuoti kompiuteriai jau yra Montrealyje ir iš ten per Estiją pasieks Lietuvą. Pagalbos Lietuvai vajaus komitetas tikisi artimiausiu laiku užbaigti savo darbą ir lapkričio 17 d. iškilmingai atšvęsti jo pabaigtuves. G. Petrauskienė sudarė komisiją ir ruošia projektą organizuoti ir koordinuoti įvairių profesionalų pasiuntimą į Lietuvą padėti diplomatiniuose, ekonominiuose ir kituose darbuose. Šis projektas bus paruoštas KLB krašto tarybos suvažiavimui.

Pagalbos Lietuvai vajui aukos: $2,000 – a.a. S. Rudienės palikimas; **$1,000** – Hamiltono Algirdo šaulių kuopa, M. Lazdutis; **$250** – V. Jonynas; **$200** – J. Dabrowski; **$100** – V. Priščepionka, M. Macevičienė, S. Kalvaitienė, J. E. Bubniai; **$50** – P. Rubely, E. Petrus, a.a. J. Deksnio atminimui A. Deksnienė, a.a. V. Žemecko atminimui M. R. Rae šeima ir H. A. Stanėnai, S. Domeikienė; **$30** – S. Žvirblys; **$20** – a.a. P. Čečkausko atminimui O. S. Žvirbliai.

Br. Kolumbijos apylinkės lietuvių aukos: $1,000 – Br. Kolumbijos LB apylinkės valdyba; **$200** – M. Kokol, J. Macijauskai; **$150** – L. Macijauskienė; **$100** – A. Šmitienė, E. Gumbelis, J. Venckus, A. Stalionis, A. V. Nutautas, B. Vileitos, J. Anderson; **$50** – O. Karpienė, A. Smilgys, H. Tumaitis, V. Skabeikiai; **$40** – O. Macijauskienė; **$20** – A. Kvietinskas, R. Gumbelis, P. Dainius, V. Malerienė; **$10** – L. Klimienė, V. Gabas, J. Sakalauskas, A. Miškinienė.

A. A. Piešinienės atminimui aukojo: $50 – K. L. Meškauskai; **$30** – R. Geidukytė; **$25** – V. Stanaitienė, N. Otto; **$20** – M. J. Gimžauskai.

Kompiuterių persiuntimui į Lietuvą: $2,000 – a.a. S. Rudienės palikimas; **$200** – Z. O. Girdauskai; **$80** – S. Dabkus; **$40** – O. Ropienė.

KLB krašto valdybos veiklai: $4,000 – a.a. S. Rudienės palikimas; **$100** – A. Senkus; **$25** – J. K. Dervaičiai.

St. Catharines LB apylinkė atsiuntė **$305** solidarumo mokesčio.

Visiems aukojusiems Lietuvos reikalams ir KLB krašto valdybos veiklai paremti nuoširdus ačiū!

KLB valdyba

Dalis Lietuvą lankiusios delegacijos Lietuvos-Lenkijos sieną perskridusiame Kanados lėktuve kelia šampano taures už Lietuvos nepriklausomybę. Iš kairės: delegacijos vadovas min. M. WILSONAS, jo žmona MARGARET, KLB pirm. J. KRIŠTOLAITIS, KLB visuomeninių reikalų vicepirmininkė G. PETRAUSKIENĖ ir KLB vicepirmininkas adv. A. PACEVIČIUS

TORONTO ONT

Kun. E. Putrimas, Vasario 16 gimnazijos kapelionas, pasakęs pamokslą Lietuvos kankinių šventėje Anapilyje, dalyvavęs iškilmėje, rugsėjo 29, sekmadienį, vėlai vakare išskrido Brazilijon, kur darbuosis su lietuvių jaunimu, besiruošiančiu Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui P. Amerikoje. Jis aplankys taipgi Urugvajų ir Argentiną. Tuose kraštuose jis darbuosis apie 10 mėnesių.

Gen. Lietuvos konsulas H. Lapas per pastaruosius mėnesius išdavė apie 50 vizų asmenims, vykstantiems į Lietuvą. Šiomis dienomis jis gavo reikšmingą sveikinimą iš Lenkijos konsulo Andrzej Brozowski, linkinčio nepriklausomai Lietuvai gražios ateities ir sklandaus abiejų tautų bendradarbiavimo.

Julija Mergelytė iš Kauno, Jonas Rugys iš Šakių, lydimi Ant. Rugio ir B. Z. Tumosų, aplankė "Tėviškės žiburius" ir domėjosi spaudos darbais. B. Z. Tumosai paliko $20 auką.

Paieškojimas

Valerija Vosylienė (Austytė) ieško savo pusseserės Onutės Jopkinaitės (Anna Japkin), 1934 m. išvykusios į Kanadą pas savo tėvą. Rašyti: 232005 Kaunas, Kranto alėja 48-22.

Kun. dr. F. Jucevičius, kurį laiką gyvenęs Toronte ir talkinęs Prisikėlimo par. kunigams, rugsėjo 26 d. grįžo Montrealin į lietuvių Šv. Kazimiero parapiją ir perėmė klebono pareigas iš kun. St. Šileikos, kuris, kartu su kitais saleziečiais, paskirtas darbuotis Lietuvoje. Kun. dr. F. Jucevičius yra parašęs porą filosofinių knygų ir įvairių straipsnių. Ilgus metus yra vikaravęs ir klebonavęs Montrealio prancūzų parapijose. Šią vasarą dalyvavo Lietuvių fronto bičiulių surengtoje stovykloje Dainavoje ir skaitė paskaitą apie lietuvių tautos egzistenciją.

"The Toronto Sun" 1991.IX.25 paskyrė Lietuvai net du puslapius savo korespondento Paul Stanway reportažui iš Vilniaus ir gausiom nuotraukom, kuriose vaizduojamas B. Gajauskas, buvęs kalinys, dabar parlamentinės komisijos pirmininkas KGB veiklai Lietuvoje likviduoti. Taip pat įdėtos kelios nuotraukos, vaizduojančios kai kurių sovietinių karinių dalinių pasitraukimą iš Lietuvos. Kituose šio dienraščio numeriuose tiek pat vietos skirta Latvijai ir Estijai.

"TŽ" redakcijoje gauta kopija straipsnio, išspausdinto "The London Free Press" 1991.IX.14 apie herojišką Baltijos valstybių kelią į laisvę. Straipsnio autorė — baltiečių bičiulė Julia Eckert-MacLean, nuolat remianti jų kovą už nepriklausomybę. Savo straipsnyje ji mini, kad vakariečiai, kaip ir Kanada, 1940 m. buvo linkę sutikti su Baltijos valstybių okupacija. 1942 m. Kanados užsienio reikalų pasekretoris pareiškęs: "Estija, Latvija ir Lietuva yra maža kaina įtikinti rusus, kad vakariečiai yra patikimi bei rimti sąjunginiinkai". Baltijos valstybės buvusios ir vėl parduotos Jaltoje 1945 m. Nepaisant visų kančių, Baltijos valstybės prasiveržė ir laimėjo kovą. V. Landsbergis pareiškęs, kad mažosios pasaulio valstybės rodo kelią pasauliui į naują šimtmetį. Prie straipsnio pridėta nuotrauka, kurioje matyti virš minios iškeltas vaikutis, rodantis pergalės ženklą V Vilniuje.

Toronto arkivyskupijos statistika. Jos ribose gyvena 1,081,000 katalikų iš 3,949,928 gyventojų. Yra 211 parapijų, kurias aptarnauja 159 pasauliečiai kunigai ir 52 vienuoliai. Arkivyskupijoje gyvena 895 kunigai, iš kurių 263 tiesiogiai priklauso Toronto arkivyskupijai, 93 kitoms vyskupijoms, 539 – religiniams institutams. 1990 m. buvo įšventinti 5 kunigai. Į kunigų seminariją įsiregistravo 46 klierikai. Katalikų gimnazijose mokosi 61,690 moksleiviai, o pradžios mokyklose – 171,102 mokiniai. 1990 m. pakrikštyta 21,318, Sutvirtinimo sakramentą priėmė 17,969, o Pirmąją Komuniją – 18,137. Sutuokta 7,075, tarp katalikų – 4,578, o tarp katalikų ir nekatalikų – 2,497. **Inf.**

PADĖKA

Nuoširdūs padėkos žodžiai visiems svečiams, dalyvavusiems Mišiose ir vakarienėje, ir visiems tiems, kurie negalėjo dalyvauti, bet prisidėjo prie mūsų pagerbimo. Labai dėkojame už dovanas p.p Gurkliams su šeima, padėjusiems paruošti vakarienę; Vaclovui Povilioniui ir Valdui Ramanauskui už nuotaikingą muziką; Onutei ir Petrui Derliūnams už šios vakarienės suorganizavimą ir finansavimą. Ačiū labai.

Violeta ir Kazimieras Jonušoniai

Sekasi

— Šiąnakt man prisisapnavo, kad sužadėtinė atsisakė už manęs tekėti.

— Ech, jaunimas! Jums net sapnuose sekasi, — atsiduso senas dėdė.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
39 Dundas Street East, Suite 201,
Mississauga, Ontario L5A 1V9 **Telefonas: 276-8863**
Taip pat gydytoja turi savo praktiką
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) **Telefonas: 530-1070**

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416)**762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų **233-0303**

Advokatas
VICTOR E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
15 John St., Suite 2 **Tel. 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J2 (24 valandas)
(arti Lawrence ir Weston Rd.) **FAX 248-5922**

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio**
bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonas
prie Windermere Ave. įstaigos (416) **763-3362**
Toronto, Ontario M6S 2S4

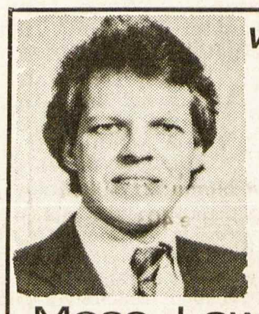

***Vaidotas Jonynas,** M.B.A., C.F.A.*
viceprezidentas
Telefonai – (416) 864-2734
1-800-387-1883 (toll free)
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą**
- **Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707. *Savininkas – Tom Thompson*

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

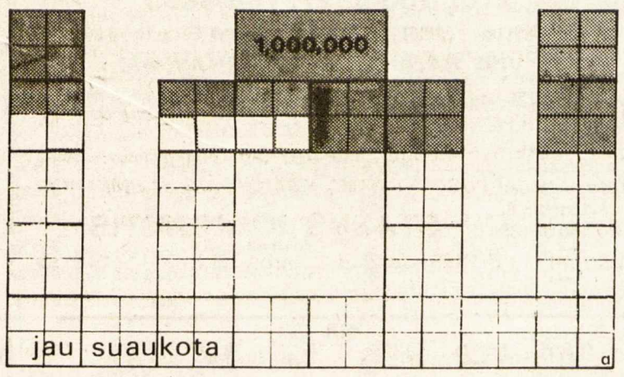

ar jau atidavei savo dalį?
Čekius rašyti: **Kanados lietuvių bendruomenė – PLV**
Aukas siųsti: **Pagalbos Lietuvai vajus (PLV),**
1011 College Street, Toronto, Ontario M6H 1A8 Canada.

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

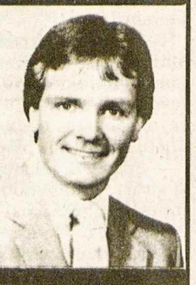

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3 **769-1616**

"TORVIL" SIUNTINIŲ BENDROVĖ
(Buvusi J.&J. Canadian-European Exp. Imp. Co.)
NAUJOS ŽEMOS KAINOS
PRISTATANT NUO DURŲ IKI DURŲ

- **SIUNTINIAI SUDAROMI IR PARUOŠIAMI PAČIŲ KLIENTŲ** *(Nauji ir vartoti drabužiai, mažiausias kiekis 5 kg arba 12 sv, maksimumo nėra)*
- **STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI** *(reguliarus pristatymas)*
- **SKUBUS MAISTO PERSIUNTIMAS** *(14 dienų)*
- **PINIGAI** *(pristatymas iš rankų į rankas)*
  – reguliarus – (4 savaitės)
  – skubus – (7 darbo dienos)
- **VAISTŲ PERSIUNTIMAS PAGAL GYDYTOJŲ RECEPTUS**
- **SVEIKATOS DRAUDA LANKYTOJAMS** *(tik Kanadoje)*
- **LANKYTOJŲ IŠKVIETIMAS**
- **RUSŲ (SOVIETŲ) GAMYBOS AUTOMOBILIŲ PARDAVIMAS**
  Žemiausios kainos – pristatymas per 3 savaites (Volga, Lada, Samara, Moskvich, Tavria, Niva).

TUOJAU BUS – SIUNTOS LĖKTUVAIS "AIR CARGO"
SKAMBINTI NEAPMOKAMU TELEFONU 1-800-661-0210

KANADOJE
Head Office
63 Galaxy Blvd., Unit 7,
Rexdale, Ontario M9W 5P1
Tel. (416) 798-3320
FAX: (416) 798-3321
Branch
TORVIL PARCELS
404 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel. (416) 534-3860
FAX: (416) 533-4910

LIETUVA
LATVIJA
ESTIJA
UKRAINA
GUDIJA
MOLDAVIJA
ARMĖNIJA
GRUZIJA
ST. PETERSBURGAS
MASKVA

JAV
Head Office
2136 West Chicago Ave.,
Chicago, IL 60622
Tel. (312) 278-5258
FAX: (312) 278-0875
Branch
R&R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway,
Buffalo, NY 14212
Tel. (716) 894-9880
FAX: (716) 894-9880

AUDRA Travel CORPORATION
KELIONĖS Į LIETUVĄ 1991 metais!
Dar turime laisvų vietų skridimams į Lietuvą:
spalio 11 iki spalio 27.
SAS SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM
DENMARK NORWAY SWEDEN
Galime parūpinti vizas ir viešbučius.

Maloniai kviečiame naudotis mūsų paslaugomis:
* *Užsakant keliones į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis*
* *Gaunant vizas į Lietuvą*
* *Sudarant iškvietimus giminėms bei draugams iš Lietuvos viešnagei į Kanadą*
* *Išperkant bilietus giminėms iš Lietuvos į Kanadą*
* *Išperkant draudimus visais atvejais*
* *Užsakant pervežimą autobusu Montrealis-Torontas-Montrealis*
* *Perduodant vaistus ir pinigus giminėms bei draugams Lietuvoje*
* *Užsakant ekskursijas po Torontą ir jo apylinkes lietuvių kalba (nuo gegužės 19 d.)*
* *Siunčiant proginius sveikinimus į Lietuvą*

Smulkesnė informacija teikiama visais šiais klausimais pirmadieniais-penktadieniais 9.30 v.r. – 5 v.p.p.

2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada
Tel. (416) 769-2500, FAX (416) 763-6279

Century 21
DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker
FAX 233-0285 **Tel. 233-3334**
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
***Kreipkitės į Valterį Drešerį.** Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

Lietuvos kankinių šventė

Tradicinė Lietuvos kankinių šventė įvyko rugsėjo 29, sekmadienį, Anapilio sodyboje, kur yra šventovė, pavadinta Lietuvos kankinių vardu. Tą sekmadienio rytą 9.30 ir 11 v.r. buvo atnašaujamos šventos Mišios, per kurias pamokslus sakė kun. V. Braukyla, giedojo jaunimo ir parapijos chorai. 3 v.p.p. įvyko pagrindinės iškilmės. Esant pilnutėlei šventovei dalyvių, iškilmingas Mišias koncelebravo aštuoni kunigai su prel. Pr. Gaida. Pamokslą pasakė kun. E. Putrimas, išryškindamas mūsų tautos kankinių auką, kurios dėka stiprėja tautos tikėjimas, jos ryžtas kovoti už nenykstančias vertybes. Giedojo parapijos choras, vad. muziko J. Govėdo. Liturginius skaitinius atliko tautiniais drabužiais pasipuošęs jaunimas. Pamaldose su vėliavomis dalyvavo organizacijos su vėliavomis: Katalikių moterų draugija, šauliai ir skautai su Lietuvos vėliava priešakyje. Visi gėrėjosi šventovės gėlėmis, kurias parūpino parapijos kat. moterų draugija.

Po Mišių procesija pajudėjo kapinių link, giedant parapijos chorui. Ten prie dar neužbaigto koplyčios paminklo, atitinkamoje įdauboje buvo pašventinta Rūpintojėlio statula, sukurta kun. J. Staškaus. Apeigas atliko prel. Pr. Gaida.

Šventės vaišės prasidėjo didžiojoje Anapilio salėje 5 v. p.p., dalyvaujant 340 tautiečių. Lietuvos kankinių parapijos tarybos pirm. J. Karasiejus pasveikino visus dalyvius ir pakvietė "Gintaro" dainos bei muzikos vienetą meninei daliai. Ši gintariečių grupė praėjusią vasarą koncertavo Winnipego Folkloramoje ištisą savaitę. Ji ir čia žavėjo klausytojus savo dainomis, muzika bei šokiu, į pabaigą įjungdama ir publiką. Ryški gintarie-čių paspirtis buvo svečias iš Lietuvos G. Atkočiūnas, ilgesnį laiką besidarbuojas su "Gintaro" ansambliu. Iš pranešimo aiškėjo, kad koncerto paruošime reiškėsi ypač muz. D. Viskontienė ir "Gintaro" vadovė R. Karasiejienė.

Kun. klebonui J. Staškui sukalbėjus laiminimo maldą, visi vaišinosi Punsko šeimininkių puikiai paruoštais valgiais. Dirbo ištisas štabas, vadovaujant J. Gurklienei.

Baigiant vaišes, įdomų pranešimą padarė KLB krašto valdybos vicepirm. adv. A. Pacevičius, keliavęs su Kanados prekybos ministeriu M. Wilson'u į Lietuvą užmegzti diplomatinių santykių su dabartine nepriklausomos valstybės valdžia. Jis papasakojo savo įspūdžius ir iškėlė visą eilę klausimų, susijusių su iš esmės pasikeitusia būkle. Esą iki šiol kalbėjome Lietuvos vardu, nes ji pati kalbėti negalėjo. Dabar ji kalba pati. Išeivijos paskirtis šiuo metu — derinti savo veiklą su Lietuvos poreikiais ir telkti visokeriopą pagalbą, ypač ekonominę.

Iškilmėse dalyvavo visa eilė garbės svečių — gen. Lietuvos konsulas su Ponia, TFP (Tradition, Family, Property) organizacijos atstovas dr. Carlos A. Picanco ir kt. Pastarasis tarė sveikinimo žodį, primindamas, kad jo organizacija 26 pasaulio kraštuose surinko 5 milijonus parašų už Lietuvos nepriklausomybę. Tai unikalus faktas žmonijos istorijoje. Už tai sulaukė gausių plojimų.

Klebonui kun. J. Staškui tarus padėkos žodį, dalyviai skirstėsi, dalindamiesi viltingais įspūdžiais.

Šia proga primintina kalbėtojams ir kitiems, kad Anapilio parapija vadinasi **Lietuvos** kankinių parapija bei šventove (ne Kankinių). **Dl.**

TORONTO

Anapilio žinios

— Rugsėjo 25, trečiadienį, palaidota a.a. Filomena Cicėnienė, 86 m. amžiaus.

— Kiškių klubas jau pradėjo savo veiklą. Mamytės su vaikučiais renkasi ketvirtadieniais 9.30 v.r. Anapilio patalpose ir bendrauja įvairiose pramogose bei žaidimuose iki 11.30 v.r.

— Netrukus mūsų parapijoje bus pradedamos Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokos. Tėveliai prašomi jau dabar vaikučius registruoti toms pamokoms klebonijoje.

— Spalio 6, sekmadienį, Toronto Maironio šeštadieninės mokyklos mokiniai dalyvaus mūsų šventovėje 11 v.r. Mišiose, pradėdami savo mokslo metus. Jie skaitys Mišių skaitinius prieš aukas.

— Spalio 6, sekmadienį, Toronto skautų "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntai po vasaros atostogų pradeda savo veiklą dalyvaudami 11 v.r. Mišiose su savo vėliavomis. Po Mišių bus jų iškilminga sueiga Anapilio parodų salėje.

— Pradedant spalio 13, sekmadieniu, Wasagoje Mišios sekmadieniais bus laikomos 2 v.p.p.

— Praeitą sekmadienį Toronto arkivyskupija pradėjo švęsti savo gyvavimo 150 metų sukaktį iškilmingomis Mišiomis Šv. Mykolo katedroje. Mūsų apylinkėje iškilmingos pamaldos bus 1992 m. sausio 26 d. Šv. Patricijaus šventovėje, 921 Flagship Dr., Mississauga, o 1992 m. liepos 12 d. bus iškilmės Kanados kankinių šventovėje, Midlande. Pagrindinis mūsų parapijos pasiruošimas tai sukakčiai turėtų būti lapkričio 12, 13 ir 14 d.d.

— Mišios spalio 6, sekmadienį, 9.30 v.r.už a.a. Oną ir Juozą Baliūnus, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Joną ir Eleną Dambrauskus.

Lietuvių namų žinios

— Ryšium su Lietuvos kankinių parapijos metine švente-atlaidais Anapilyje, sekmadienio popiečių lankytojų skaičius sumažėjo iki 120 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: V. Šukevičienė iš Alytaus ir I. Išganaitytė iš Kėdainių. Svečius supažindino LN valdybos ižd. Edmundas Pamataitis.

— LN valdybos posėdis – spalio 3, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

Aukos slaugos namams

$1,333.78 – Osvaldas Delkus; **$1,000** – Augustinas, Matilda Kuolai; **$100** – I.A. Jurcevičiai, F. Mačiulis, P. Skabliauskas, E. Raudienė, E. Dixon; **$25** – B. Jonaitis; a.a. Juozo Bersėno 5 metų mirties sukakties atminimui aukojo **$1,000** – Elena Bersėnienė, Hamilton; a.a. Martyno Yčo atminimui **$125** – Jonė Yčas, Webster; a.a. Filomenos Cicėnienės atminimui aukojo: **$100** – K. J. Rugiai; **$50** – Br. Galinis, J. N. Budriai; **$40** – B. E. Kišonai, J. M. Astrauskai; **$30** – T. B. Stanuliai; **$25** – P. Kaziukonis, J. Pargauskas; **$20** – B. P. Sapliai, E. S. Kuzmickai, V. Gudaitis, V. Adomonis, V. T. Gražuliai, J. Cicėnas, J. M. Astrauskai; **$10** – P. Jukna; a.a. Augustino Pranckevičiaus atminimui aukojo: **$100** – L. O. Rimkai; **$50** – J. N. Budriai; **$25** – dr. J. A. Sungaila, J. B. Danaičiai, E. G. Kuchalskiai, M. G. Valaičiai, B. Sapijonienė, V. S. Paulioniai, J. Z. Stravinskai. Iš viso statybos fonde yra $638.364. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Ateinantis penktadienis – mėnesio pirmasis. Šv. valanda ir Mišios – 7 v.v. Išpažinčių klausoma prieš visas Mišias. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus. Ateinantis šeštadienis – mėnesio pirmasis. Gyvojo Rožinio draugija renkasi 10.30 v.r., o Mišioms – 11 v.r. "Vilniaus" rūmuose Mišios pensininkams – 5 v.p.p.

— Spalio 6, sekmadienį, visi Trečiojo ordino nariai dalyvauja 10.15 v.r. Mišiose su savo vėliava. Visi parapijiečiai bus pavaišinti kava, o Parodų salėje vyks A. Katelienės medžio darbų paroda.

— Rugsėjo 27 d. buvo palaidotas a.a. Augustinas Pranckevičius, 73 m.

— Ruošiasi tuoktis Edvardas Petronis su Jenifer Grieve.

— Važiuojantys autobusu į Vašingtoną spalio 11-14 d. prašomi sumokėti likusią kelionės kainą bet kada klebonijos raštinėje prieš spalio 11 d.

— Platinami bilietai salėje į pirmą kartą iš nepriklausomos Lietuvos į Kanadą atvykstančio Šiaulių dramos teatro vaidinimus, kurie vyks Hamiltone, Wasagoje, Toronte ir Londone. Bilietus platina ir V. Taseckas (tel. 824-4461).

— Parapijos tarybos religinė sekcija, kuriai vadovauja R. Radžiūnaitė, savo posėdyje svarstė religinį vaikų auklėjimą. Jei yra vaikų, kurie nelanko katalikiškų mokyklų, religinė sekcija pasirūpins, kad sekmadieniais būtų tikybos pamokos. Tėvai, kurių vaikai eina į valstybines mokyklas, prašomi užregistruoti vaikus religiniėm pamokom.

— Mišios spalio 6, sekmadienį, 8.30 v.r. – už a.a. Ražauskų ir Meikių šeimų mirusius, 9.20 v.r. – už a.a. Mariją Kevėžienę, 10.15 v.r. – už a.a. Mariją Valiulienę, Eleną Spilchak, Trečiojo ordino P. par. kongregacijos intencija, 11.30 v.r. – už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Š. m. spalio 20, sekmadienį, 4 v.p.p. Anapilio salėje rengiamas

KONCERTAS

PROGRAMOJE: solistė ***Slava Žiemelytė****, smuikininkė* ***Regina Audet****, fleitistas* ***Tomas Regina****, pianistė* ***Leokadija Kanovičienė***

Įėjimas – $8. Pelnas skiriamas Lietuvos religinei šalpai.

Visus dalyvauti kviečia – ***Anapilio parapijos tarybos kultūrinė sekcija***

Šiaulių dramos teatro gastrolės Kanadoje

Pasaka "Skiriama princesei" Hamiltone spalio 12, šeštadienį, 4 v.p.p.,
Jaunimo centre

Literatūros ir humoro popietė **Wasagoje spalio 13, sekmadienį, 3 v.p.p.,**
Šv. Jono misijos patalpose

Humoro vakaras. Vakarienė su vynu **Hamiltone spalio 18, penktadienį, 6 v.v.,** Jaunimo centre. Stalai rezervuojami iš anksto, bilietai gaunami pas B. Pakalniškį, tel. 527-1028 arba sekmadieniais po pamaldų Jaunimo centre.

Pasaka "Skiriama princesei" **Toronte spalio 19, šeštadienį, 10.30 v.r.,**
Toronto Maironio mokyklos patalpose Our Lady of Peace. Globoja Maironio mokykla.

"Dėdės ir dėdienės", J. Tumo-Vaižganto, **Toronte spalio 19, šeštadienį, 7 v.v.,** Brockton gimnazijos salėje, 90 Croatia St. (prie Dufferin plazos).

"Dėdės ir dėdienės", J. Tumo-Vaižganto, **Hamiltone spalio 20, sekmadienį, 4 v.p.p.,** Westdale gimnazijos auditorijoje, 700 Main St.W.

Literatūros vakaras **Toronte spalio 22, antradienį, 7 v.v.,** Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor St.W. Globoja Lietuvių namų kultūrinė komisija.

Literatūros ir humoro vakaras **Londone spalio 23, trečiadienį, 7 v.v.,** Šiluvos Marijos parapijos salėje, 1414 Dundas St. Globoja Londono pensininkų klubas ir L. Eimanto vardo lietuvių mokykla.

Literatūros vakaras **Hamiltone spalio 25, penktadienį, 7 v.v.,** parapijos salėje, 48 Dundurn St. N.

Humoro vakaras – atsisveikinimas **su svečiais iš Lietuvos, Toronte spalio 26, šeštadienį, 7 v.v.,** Prisikėlimo parapijos salėje, 1021 College St. Vakarienė asmeniui $20. Bilietus galima įsigyti iš anksto sekmadieniais po pamaldų parapijose arba Lietuvių namuose. Dėl informacijų skambinkite V. Taseckui tel. 824-4461.

Visą programą atlieka Šiaulių dramos teatro aktoriai. Teatro direktorius ***Vytautas Juškus****, vyriausias režisierius* ***Gytis Padegimas.***

Rengėjai kviečia lietuviškąją visuomenę gausiai dalyvauti Šiaulių dramos teatro vaidinimuose, literatūros ir humoro vakaruose. Pagerbkime pirmą kartą atvykusius menininkus iš ***laisvos nepriklausomos Lietuvos.*** Pabendraukime su aktoriais iš tėvynės, esame tos pačios tautos vaikai. Laukiame visų!

Rengėjų komitetas

ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS KILIMŲ PARODA

1991 m. spalio 19 d. – lapkričio 3 d.

Muziejaus parodų salėje, Anapilyje, Mississaugoje

Spalio 19, šeštadienį, 4 v.p.p., parodą atidarys Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyriaus pirmininkė *ALDONA VAITONIENĖ.* ANASTAZIJOS gyvenimą, veiklą bei dailę apibūdins *ANTANAS TAMOŠAITIS* ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS dailės monografiją aptars ir su visuomene supažindins *ANGELIKA ŠUNGAILIENĖ*

Rengia – ***Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyrius***

Kanados paštas praneša, kad nuo 1991 m. rugsėjo 30 d. įsteigiamas tiesioginis pašto siuntų paskirstymas į Lietuvą, Latviją ir Estiją. Iš Toronto į Lietuvą laiškai ir kitos pašto siuntos bus siunčiamos per Helsinkį kasdien, išskyrus sekmadienius. **Inf.**

Vilniaus radijas užsieniui nuo š. m. rugsėjo 29 d. transliuoja lietuviškas programas 8 v.v. šiais dažniais (kilohercais): 11675, 11790, 15180, 17605, 17690 ir šiomis bangomis: 25, 19 ir 16 metrų.

"TŽ" skaitytojai atsiunčia redakcijai įvairių iškarpų daugiausia iš angliškų ir prancūziškų laikraščių. Už tai esame dėkingi ir prašome pažymėti laikraščio pavadinimą bei datą.

A.a. Jono Sadausko, mylimo vyro ir tėvelio penkerių metų mirties prisiminimui B. Sadauskienė ir šeima bei Rūta ir Arvydas Blyskiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Šv. Kazimiero kolegijai aukojo: $100 — V. Pilkauskai.

Lietuvių kalbos klasės suaugusiems prasidės spalio 7, pirmadienį, 7 v.v. iki 9 v.v. "Bishop Morocco" gimnazijoje (Bloor ir Dundas). Dėl informacijos skambinti mokytojai Irenai Ehlers tel. 487-7771.

Iš a.a. Jono Meškio testamentinio palikimo Vytautas Vainutis "Tėviškės žiburiams" atsiuntė $600. Leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

A.a. Augustino Pranckevičiaus atminimui vietoje gėlių Bronius ir Emilija Rakauskai "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A.a. Elenos Bersėnienės atminimui Stasė Sinkienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A.a. Jono Sadausko penkerių metų mirties prisiminimui "Tėviškės žiburiams" aukojo po $20 – Kazė Mankauskienė, Aldona Falikauskienė, Stasys Matulionis.

Algis Medelis spalio gale vyksta į Lietuvą. Reikalingi patarnavimų prašomi kreiptis telefonu 1-416-434-1847.

A.a. Antano Baliukonio atminimui, reikšdamas gilią užuojautą jo žmonai Rūtai, Vladas Gumauskas "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A.a. Leonardo Žilvyčio atminimui Rūta, Danutė ir Vacys Jakovickai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A.a. Lenio Žilvyčio atminimui "Tėviškės žiburiams" aukojo: $40 – V.M. Kazlauskai; $30 – Pranė Lukošienė ir duktė Adelė; $20 – Aldona Falikauskienė; $10 – Regina Butkevičienė, B.V. Vitai.

A.a. Leniui Žilvyčiui tragiškai žuvus, vietoje gėlių Pranas ir Juzelė Dovidaičiai, Sean ir Vida Hayes (Dovidaitytė), Rimas, Gražina ir dukros Strimaičiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $60.

A.a. Vilhelminos Genienės atminimui Danutė ir Aleksas Keršiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

KLB lietuvių muziejaus-archyvo statybos vajui aukojo: $100 — A. Stankus.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.

GĖLĖS VESTUVĖMS

Meniškai paruošiamos gėlių puokštės visam vestuvių pulkui. Kreiptis į Valę Siminkevičienę tel. 595-9761 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama šalė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

"LEDAS" REFRIGERATION

Taisau – visų rūšių šaldytuvus; automobilių vėsinimo sistemas; skalbimo bei džiovinimo mašinas. Darbas garantuotas, prieinama kaina.

RAIMONDAS JARECKAS
tel. (416) 536-8390 Toronte.

TOLLIS • CHAN
Advokatai ir notarai

3849 Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1L2
Tel. 236-8888 * FAX 236-8833

Teisiniai patarnavimai
kantoniečių, mandariniečių, rusų, italų, lietuvių, ispanų, korėjiečių, afrikiečių ir prancūzų kalbomis.
Visos kalbos pagal pareikalavimus.

Partneriai
TOLLIS • CHAN
Ekspertai
pabėgėlių teisėms

- Paieškų ir visų dokumentų paruošimas
- Imigracijos ir pabėgėlių valdybos apklausa
- Apeliavimai
- Peržiūros sulaikytųjų centruose
- *Ontario teisinė pagalba teikiama jai atitinkamiems asmenims*

MONTREALQUE

Kun. Stasio Šileikos, SDB, Šv. Kazimiero parapijos klebono, išleistuvės rugsėjo 22 d. prasidėjo iškilmingomis Mišiomis, kurias koncelebravo šeši kunigai. Po pamaldų visi rinkosi į parapijos salę, perpildytą parapijiečiais bei svečiais. Parapijos k-to pirm. Petras Bunys trumpu žodžiu atidarė suėjimą ir pakvietė Petrą Adamonį jam vadovauti. Pastarasis ilgesniu žodžiu parapijiečių vardu atsisveikino su išvažiuojančiu į Lietuvą klebonu ir pakvietė eilę kalbėtojų. Prel. M. Paquette atsisveikino Montrealio arkivyskupo vardu; kalbėjo Kvebeko saleziečių provincijolas kun. R. Authier, SDB, ir įteikė $5000, kad galėtų nusipirkti Lietuvoje automobilį. Atsisveikino Aušros Vartų klebonas kun. Juozas Aranauskas, SJ, kun. Izidorius Sadauskas, SDB, KLB Montrealio apylinkės valdybos pirm. Arūnas Staškevičius, Otavos lietuvių bendruomenės atstovas inž. Juozas Danys, LK Mindaugo šaulių kuopos pirm. Augustas Mylė, Vilniaus šaulių rinktinės ir "Nepriklausomos Lietuvos" bendruomenės pirm. Juozas Šiaučiulis, Aušros Vartų parapijos choro koordinatorius sol. Antanas Keblys, pakvietęs visus sugiedoti "Ilgiausių metų". Pabaigoje P. Bubnys ir P. Adamonis kun. S. Šileikai įteikė visų dalyvaujančių pasirašytą knygą su vokeliu. Lietuvon išvykstantis kun. S. Šileika nuotaikingai padėkojo kalbėtojams, šių iškilmingų išleistuvių rengėjams bei visiems atsilankiusiems.

Prel. M. Paquette palaiminus vaišių stalus, visi sotinosi parapijos moterų skaniai paruoštais valgiais. Svečiai neskubėjo skirstytis, ir daugelis dar turėjo progos asmeniškai atsisveikinti su devynerius metus šioje parapijoje išbuvusiu klebonu.

Sol. Gina Čapkauskienė turėjo du sėkmingus koncertus. Rugpjūčio 16 d. pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte įvykęs ateitininkų sendraugių savaitės uždarymas baigtas jau tradicija tapusiu sol. Ginos koncertu. Akompanavo muz. Bill Smidy. Rugsėjo 15 d. Putnamo seselių rėmėjai suruošė jos koncertą Worchester, Mass., Maironio parke. Čia akompanavo pianistas Povilas Stravinskas, ir pats paskambinęs keletą dalykų.

Jaunieji mokiniai, vadovaujami dr. Remigijaus Satkausko (488-7167) ir Violetos Adomonytės-Ramsey (694-5979), pradėjo tautinių šokių repeticijas penktadieniais 6 v.v. AV parapijos salėje. Norintieji prie šios grupės prisidėti turi kreiptis į vadovus.

LK Mindaugo šaulių kuopa šiemet mini 35 metų veiklos sukaktį. Ta proga spalio 13 d. Aušros Vartuose rengia minėjimą. Po iškilmingų vienuoliktos valandos pamaldų salėje įvyks minėjimas su menine dalimi ir vaišėmis. Šauliai kviečia visus gausiai dalyvauti.

Ingos ir Donaldo Gedrikų sūnelis pakrikštytas Pauliaus-Vytauto vardais. **B.S.**

Mėnraštis "Pasaulio lietuvis" 1991 m. rugpjūčio-rugsėjo mėnesio laidoje išspausdino Albino Vaičiūno straipsnį apie a.a. kun. Juozą Vyšniauską, Montrealio Šv. Kazimiero parapijos steigėją ir pirmosios jos šventovės statytoją. Montrealin jis atvyko 1912 m., atliko daug lietuviškų darbų ir 1919 m. grįžo Lietuvon, kur jau buvo steigiama nepriklausomos valstybės kariuomenė. Jon įstojo savanoriu ir dvejus metus kapelionavo sunkiausiomis sąlygomis. Sovietinės okupacijos metu buvo suimtas, pasmerktas kalėti lageryje Permės srityje 10 metų. Ten mirė 1949 m. sausio 28 d. Pažymėtina dar, kad vokiečių okupacijos metais jis savo ūkyje, kurį gavo kaip savanoris, slėpė žydų tautybės Šakių gydytojų Taptų šeimą. **Kor.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel.: 722-3545 **Res.: 256-5355**
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*
PETRAS ADAMONIS, C.I.B.
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $29,000,000 REZERVAS – virš milijono.
MOKA UŽ:

Certifikatus	8¼%	Taupymo – special.	5¼%
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	4¾%
1 metų	7½%	Taupymo – kasdienines	4¾%
180 d. - 364 d.	7¼%	Einamos sąsk.	3½%
120 d. - 179 d.	7 %	RRIF – RRSP – term.	8½%
60 d. - 119 d.	7 %	RRIF – RRSP – taup.	5¼%
30 d. - 59 d.	7 %		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 9¾%, asmenines – nuo 11 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

IEŠKOME lietuviškai kalbančios energingos moters prižiūrėti 6 mėnesių berniuką Jane ir Bloor gatvių rajone. Skambinti tel. 763-6256.

IŠNUOMOJAMAS kambarys su baldais Malton rajone asmeniui, turinčiam pastovų darbą. Nuoma $65 savaitei. Skambinti tel. 673-1304.

ST. PETERSBURG BEACH vietovėje, Floridoje, žiemos sezonui (mažiausia 3 mėn.) išnuomojamas vieno miegamojo butas. Arti jūra, parduotuvės ir lietuvių bankelis. Skambinti vakarais tel. 234-9696 Toronte.

ĮMOKĖJUS PINIGUS į paslaugos "Rūta" sąskaitą, jūs galite aprūpinti Lietuvoje savo giminaičius, draugus, senelių ir vaikų namus šviežia skerdiena – 70 kg ($130), rūkytos mėsos gaminiais – 20 kg ($150), sauso maisto rinkiniu – $150, šventinis rinkinys – $150. Visi užsakymai pristatomi į namus. Teirautis tel. 1-(416)-536-4742 Toronte.

ATOSTOGOS SAULĖTOJ FLORIDOJ. Kambarys ir prausykla, vėsinimas, apšildomas baseinas, pusryčiai – savaitei $200. Miegamas kambarys, bendra prausykla – savaitei $150. Arti parduotuvių ir pajūrio. Skambinti arba rašyti: A. Zupko, 5886 Guest Court, North Fort Myers, FL 33903, USA. Tel. (813) 656-5886.

TAISAU NAUJUS ir naudotus drabužius. Geras ir greitas patarnavimas. Prieinama kaina. Skambinti vakarais nuo 5 v.p.p. iki 9 v.v. Elenai tel. 279-6875 Mississaugoje.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.
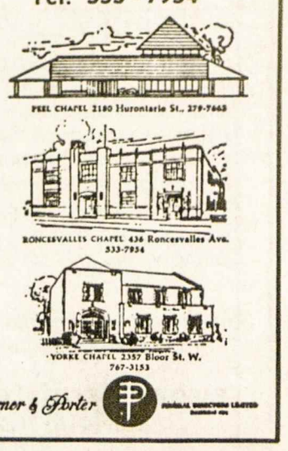
Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954